

Selgitavad märkused

väikeettevõtete erikorruga seotud
ELi käibemaksumuudatuste kohta

Nõukogu direktiiv (EL) 2020/285,
komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/2007

Vastutuse välistamine: käesolevad selgitavad märkused ei ole õiguslikult siduvad ning sisaldavad vaid maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi seisukohtadel põhinevaid praktilisi ja mitteametlikke liidu õiguse kohaldamise suuniseid.

EUROOPA KOMISJON

Maksuduse ja tolliliidu peadirekoraat
Direkoraat C – Kaudne maksustamine ja maksuhaldus
Üksus C.1 – Käibemaksupoliitika

Kontaktandmed: taxud-unit-c1@ec.europa.eu

*Euroopa Komisjon
B-1049 Brüssel*

Käesolev dokument on koostatud Euroopa Komisjoni jaoks, kuid see kajastab ainult autorite seisukohti ning Euroopa Komisjon ei vastuta käesoleva väljaande taaskasutamisest tulenevate tagajärgede eest.

Luksemburg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2024

© Euroopa Liit, 2024

Euroopa Komisjoni dokumentide taaskasutamise põhimõtted on sätestatud komisjoni 12. detsembri 2011. aasta otsuses 2011/833/EL komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (ELT L 330, 14.12.2011, lk 39). Kui ei ole märgitud teisiti, on selle dokumendi taaskasutamine lubatud litsentsi Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) alusel (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui on viidatud allikale ja märgitud mis tahes muudatused.

Selgitavate märkuste eesmärk on selgitada ELi käibemaksualaste õigusaktide teatavaid osi. Märkused on koostanud komisjoni talitused ja nagu esimesel leheküljel esitatud vastutuse välistamises märgitud, ei ole need õiguslikult siduvad.

Selgitavad märkused ei ole ammendavad. See tähendab, et kuigi neis on põhjalikku teavet paljude punktide kohta, ei pruugi need hõlmata kõiki küsimusi.

Kõik selgitavate märkuste kasutajad, kes on huvitatud mingist kindlast teemast, peaksid lugema läbi kogu seda käsitleva peatüki.

- **Milleks selgitavad märkused vajalikud on?**

Väikeettevõtete erikord võimaldab väikeettevõtjatel müüa oma klientidele kaupu ja teenuseid ilma käibemaksuta (käibemaksuvabastus) ning saada mõningaid lihtsustusi seoses nõuete täitmise ja arvete esitamise kohustustega. See kord on vabatahtlik, nii et väikeettevõtjad võivad otsustada seda kasutada, kui nad täidavad tingimusi, või järgida tavapäraseid käibemaksureegleid ja võtta oma klientidelt käibemaksu.

Käesolevad selgitavad märkused on ajendatud väikeettevõtete erikorra kehtivate kasutamiseeskirjade muutmisest. Uusi eeskirju hakatakse kohaldama alates 1. jaanuarist 2025. Selgitavate märkuste eesmärk on selgitada uutel eeskirjadel põhineva väikeettevõtete erikorra toimimist ning **paremini mõista ELi tasandil vastu võetud õigusakte**, eelkõige [nõukogu direktiivi \(EL\) 2020/285](#), millega muudetakse nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ (käibemaksudirektiiv) ja määrust (EL) nr 904/2010 halduskoostöö kohta.

- **Mida võib selgitavatest märkustest leida?**

Selgitavaid märkusi tuleb käsitada **suunisena**, mida saab kasutada uute eeskirjade praktilise kasutamise selgitamiseks seoses väikeettevõtete erikorraga. Selgitavates märkustes selgitatakse alates 1. jaanuarist 2025 kohaldatavaid eeskirju, mis hõlmavad nii kehtivaid eeskirju, mille kohaldamist jätkatakse pärast 1. jaanuarit 2025, kui ka uusi eeskirju.

Viidatakse sellistele käibemaksudirektiivi artiklitele, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2025, kui ei ole sätestatud teisiti.

Käesolevatest selgitavatest märkustest leiate vastused muu hulgas järgmistele küsimustele.

- Mis on väikeettevõtete erikord ja kuidas see toimib?
  - Millised on erinevused väikeettevõtete erikorra ja tavapärase käibemaksukorra vahel?
  - Kui ma juba kasutan väikeettevõtete erikorda oma liikmesriigis, siis mis muutub minu jaoks alates 1. jaanuarist 2025?
  - Kui ma ei kasuta väikeettevõtete erikorda, kuid sooviksin seda teha oma liikmesriigis alates 1. jaanuarist 2025, siis mida peaksin tegema?
  - Mis on „piiriülene“ väikeettevõtete erikord ja millised on selle kasutamise tingimused?
  - Kui ma ei soovi enam väikeettevõtete erikorda kasutada, siis mida peaksin tegema?
  - Kui ma kasutan ühe akna süsteemi, siis mis minu jaoks muutub?
-

- **Selgitavate märkuste kirjeldus**

Selgitavad märkused on valminud koostöö tulemusena: kuigi need annab välja Euroopa Komisjoni maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat (DG TAXUD), on konsulteeritud nii liikmesriikide kui ka ettevõtjatega (vastavalt käibemaksu tulevikku käsitlevas töörühmas ja käibemaksu eksperdirühmas).

Selgitavad märkused ei ole õiguslikult siduvad. Nendega ei väljendata Euroopa Komisjoni ametlikku arvamust ja Euroopa Komisjon ei ole seotud ühegi märkustes esitatud seisukohaga.

Selgitavad märkused ei asenda käibemaksukomitee suuniseid, vaid need on eri laadi: selgitavad märkused annavad edasi maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi seisukohti, aga käibemaksukomitee suunised on liikmesriikide ja komisjoni esindajatest koosneva nõuandekomitee kokkulepe. Siiski on siia väikeettevõtete erikorda lisatud ka mitu käibemaksukomitees selgitavate märkuste avaldamise ajaks kokku lepitud suunist, et saaks esitatud kogu teemakohane teave.

Riiklikud maksuhaldurid võivad samuti anda välja oma suunised uute käibemaksureeglite kohaldamiseks seoses väikeettevõtete erikorraga.

Töö märkuste täiendamisega jätkub: need ei ole lõplikult valmis, vaid kajastavad olemasolevatel teadmistel ja kogemustel tuginevat arusaama konkreetsetel ajahetkel.

Sisukord

Sisu

Sisukord	4
Jooniste loetelu	7
Lühendid	10
Sõnastik	11
Kokkuvõte	14
1. Sissejuhatus	17
1.1. Tavapärase käibemaksukorra põhiline toimimine	17
1.2. Väikeettevõtete erikord	18
1.2.1. Mõiste „väikeettevõtja“	18
1.2.2. Käibemaksuvabastus ja käibemaksu mahaarvamine	19
1.2.3. Vabatahtlik kohaldamine.....	19
1.2.4. Vähem tööd nõuete täitmise tagamisel	20
1.3. Väikeettevõtete erikorra läbivaatamise põhjus.....	21
1.4. Uue väikeettevõtete erikorra põhielement: territoriaalse kohaldamisala laiendamine .	23
1.5. Uus väikeettevõtete erikord: kaks kohaldamistasandit.....	24
1.5.1. Liikmesriigi tasand	24
1.5.2. Piiriülene tasand	25
1.6. Asjaomased õigusaktid.....	27
2. Uue väikeettevõtete erikorra põhiaspektid	29
2.1. Asukoha mõiste.....	29
2.1.1. Asukohaliikmesriik.....	29
2.1.2. ELi väikeettevõtjate püsiva tegevuskoha ja käibemaksukohustuslasena registreerimise olukord	30
2.1.3. Kolmandate riikide väikeettevõtjate olukord.....	31
2.2. Kohaldamisala	32
2.2.1. Hõlmatud tehingud	32
2.2.2. Välja jäetud tehingud	33
2.2.3. Mis on ülimuslik: kas väikeettevõtete erikord või tavapärase käibemaksukord?	34

2.3.	Liikmesriigi aastakünnise ja valdkondlike künniste võrdlus.....	39
2.4.	Aastakäibe arvutamine	39
3.	Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord	43
3.1.	Selle korra kasutamise tingimused	43
3.1.1.	Asukohaliikmesriik.....	43
3.1.2.	Hõlmatud tehingud	44
3.1.3.	Liikmesriigi aastakünnise ja valdkondlike künniste võrdlus	44
3.2.	Lihtsustused selle erikorra alusel.....	46
3.2.1.	Registreerimine	46
3.2.2.	Käibedeklaratsioonid.....	47
3.2.3.	Arvepidamine	47
3.2.4.	Arved	48
3.2.5.	Muud halduskohustused	48
3.3.	Erikorra kasutamise lõpetamine	48
3.3.1.	Üleminek piiriülesele väikeettevõtete erikorrale.....	48
3.3.2.	Majandustegevuse asukoha ümberpaigutamine	49
3.3.3.	Vabatahtlik lõpetamine	49
3.3.4.	Väljajätmine.....	50
3.3.5.	Keeluperiood	55
4.	„Piiriülene“ väikeettevõtete erikord	57
4.1.	Aastakäive liidus: tingimustele vastavuse kontrollimine	58
4.2.	Liikmesriigi aastakünnis	60
4.3.	Eelteade	66
4.3.1.	Sisu.....	67
4.3.2.	Esitatavad summad	69
4.3.3.	Eelteate täitmine: aastakäive ja künnised.....	70
4.3.4.	Keel	74
4.3.5.	Vääring.....	74
4.4.	Ühtne individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number)	75
4.5.	Registreerimismenetlus	76
4.5.1.	Ajakava	76
4.5.2.	Alguskuupäev	78
4.6.	Eelteate ajakohastamine.....	80
4.6.1.	VKEga seotud teabe muudatus	80
4.6.2.	Laiendamine täiendavale liikmesriigile (liikmesriikidele)	80

4.6.3.	Olulised vead, mis avastati enne EX-numbri andmist	81
4.6.4.	Parandused ja vead, mis on avastatud pärast EX-numbri andmist.....	81
4.7.	Kvartaliaruanne	82
4.7.1.	Lisatavad väärtused	84
4.7.2.	Erijuhtum – esimene kvartaliaruanne	84
4.7.3.	Erijuhtum – liidu aastakünnis on ületatud: lõpparuanne	85
4.7.4.	Parandused.....	87
4.7.5.	Muud lihtsustatud kohustused	87
4.7.6.	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	88
4.8.	Piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise lõpetamine	89
4.8.1.	Vabatahtlik lõpetamine	89
4.8.2.	Väljajätmine.....	90
4.9.	Apellatsioonikaebused.....	97
5.	Sisendkäibemaksu mahaarvamine.....	98
5.1.	Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord	98
5.2.	Piiriülene väikeettevõtete erikord	99
6.	Koostoime tavapärase käibemaksukorraga	105
6.1.	Tehingud, millega kaasneb käibemaksukohustuslasena registreerimine.....	105
6.2.	Väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehingud.....	107
7.	Koostoime muude erikordadega	108
7.1.	Väikeettevõtete erikorra ja ühe akna süsteemi korra koostoime	108
7.1.1.	Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord: võimalik koos kasutamine	108
7.1.2.	Kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilised teenuste kaugmüük tarbijatele: tarnekoht	109
7.1.3.	Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord: stsenaariumid 112	
7.2.	Väikeettevõtete erikorra ja impordi ühe akna süsteemi (IOSS) koostoime.....	116
7.3.	Väikeettevõtete erikord ja põllumajandustootjate kindla maksumääraga kord	116
7.4.	Väikeettevõtete erikord, reisibüroode erikord ja kasutatud kaupade erikord.....	117
7.5.	Väikeettevõtete erikord ja investeringukulla erikord	117
8.	Kassapõhine raamatupidamisarvestus.....	119
	Lisa – Astmelise maksusoodustuse toimimine	120

Jooniste loetelu

Joonis 1.	Käibemaksu kogumine tavapärase käibemaksukorra alusel.....	18
Joonis 2.	Väikeettevõtete erikorra põhimehhanism	19
Joonis 3.	Maksustamise koht: päritoluriik või sihtriik.....	21
Joonis 4.	Väikeettevõtete erikorra territoriaalne kohaldamisala kuni 31. detsembrini 2024	22
Joonis 5.	Väikeettevõtete erikorra territoriaalne kohaldamisala alates 1. jaanuarist 2025	24
Joonis 6.	Väikeettevõtete erikorra kasutamise liikmesriigi tasand	25
Joonis 7.	Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium A1 ..	25
Joonis 8.	Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium A2 ..	26
Joonis 9.	Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium B	26
Joonis 10.	Asukoht väikeettevõtete erikorra raames	30
Joonis 11.	Käibemaksuvabastus teise liikmesriiki suunduvate ettevõtete vaheliste kaubatarnete suhtes.....	35
Joonis 12.	Teenuste osutamine teises liikmesriigis asuvale ärikliendile	36
Joonis 13.	Kaupade kaugmüük lõpptarbijatele	37
Joonis 14.	Väljapoole ELi veetavate või lähetatavate kaupade tarned	38
Joonis 15.	Aastakäibe arvutamine – koondtabel.....	41
Joonis 16.	Liikmesriigi aastakünnis – eelnenud ja kõnealune kalendriaasta.....	45
Joonis 17.	Liikmesriigi aastakünnis – kõnealune ja kaks sellele eelnenud kalendriaastat	46
Joonis 18.	Üleminekuperioodi kohaldamine – näide A	51
Joonis 19.	Üleminekuperioodi kohaldamine – näide B	52
Joonis 20.	Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium A	53
Joonis 21.	Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium B.....	54
Joonis 22.	Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium C.....	55
Joonis 23.	Keeluperiood ühe kalendriaasta jooksul	56
Joonis 24.	Keeluperiood kahe kalendriaasta jooksul.....	56
Joonis 25.	Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium A.59	
Joonis 26.	Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium B.59	
Joonis 27.	Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium C.60	
Joonis 28.	Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium A	61

Joonis 29.	Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium B	62
Joonis 30.	Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium C	63
Joonis 31.	Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium D	64
Joonis 32.	Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium E.....	65
Joonis 33.	Asukohaliikmesriik – VKE ja teiste liikmesriikide vaheline ühtne kontaktpunkt	66
Joonis 34.	Eelteade – üks liikmesriigi kehtestatud künnis.....	72
Joonis 35.	Eelteade – erinevad valdkondlikud künnised, stsenaarium 1	73
Joonis 36.	Eelteade – erinevad valdkondlikud künnised, stsenaarium 2	73
Joonis 37.	Eelteade – muu omavääring kui euro.....	75
Joonis 38.	Ühtne individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number).....	76
Joonis 39.	Tavapärase registreerimismenetluse ajakava	78
Joonis 40.	Alguskuupäev.....	79
Joonis 41.	Aruandeperioodid ja esitamistähtaeg	82
Joonis 42.	Kvartaliaruanne – aruandluse näide.....	83
Joonis 43.	Väljajätmine – kui ületatakse liidu aastakünnis.....	92
Joonis 44.	Keeluperiood liidu aastakünnise ületamise korral	93
Joonis 45.	Väljajätmine – liikmesriigi aastakünnise ületamine	94
Joonis 46.	Keeluperiood ühe kalendriaasta jooksul	96
Joonis 47.	Keeluperiood kahe kalendriaasta jooksul.....	96
Joonis 48.	Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise õigus	98
Joonis 49.	Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium A.....	99
Joonis 50.	Väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium B	100
Joonis 51.	Väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium C.....	101
Joonis 52.	Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium D.....	102
Joonis 53.	Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium E	103
Joonis 54.	Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise – stsenaarium F	104
Joonis 55.	Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord	109

Joonis 56. Kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüük lõpptarbijatele	112
Joonis 57. Tavapärase käibemaksukorra ja kassapõhise raamatupidamisarvestuse võrdlus	119

Lühendid

B2B	Ettevõtjatevaheline
B2C	Ettevõtja ja tarbija vaheline
CJEU	Euroopa Liidu Kohus
EU	Euroopa Liit
IOSS	Impordi ühe akna süsteem
MS	Liikmesriik
MSEST	Asukohaliikmesriik
MSEXE	Maksuvabastust andev liikmesriik
OSS	Ühe akna süsteem
SME	Väikeettevõtja
Väikeettevõtete erikord	Väikeettevõtete erikord
VAT	Käibemaks
Käibemaksudirektiiv	Nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ
Käibemaksu käsitlev rakendusmäärus	Nõukogu rakendusmäärus (EL) nr 282/2011

Sõnastik

Piiriülene maksuvabastus – piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel antud vabastus ⁽¹⁾.

Piiriülene väikeettevõtete erikord – väikeettevõtete erikorra tasand, mis viitab korra kohaldamisele kas muus liikmesriigis kui ainult asukohaliikmesriik ⁽²⁾ või nii asukohaliikmesriigis kui ka muudes liikmesriikides.

Piiriülesed tarnitud kaubad ja osutatud teenused – tarnitud kaubad ja osutatud teenused, mille puhul kauba tarnija või teenuse osutaja asub liikmesriigis ja nendelt tarnetelt võetav käibemaks kuulub tasumisele teises liikmesriigis.

Kaupade kaugmüük – kaubatarned kauba tarnijalt või teenuse osutajalt, kelle asukoht on liikmesriigis, muus liikmesriigis või muudes liikmesriikides asuvatele lõpptarbijatele.

Teenuste kaugmüük – teenuste osutamine kauba tarnijalt või teenuse osutajalt, kelle asukoht on liikmesriigis, muus liikmesriigis või muudes liikmesriikides asuvatele lõpptarbijatele.

Liikmesriigi tasandil maksuvabastus – maksuvabastus, mis antakse maksukohustuslasele, kelle asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub ⁽³⁾.

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord – väikeettevõtete erikord, mida kohaldatakse ainult asukohaliikmesriigis.

EX-number – ühtne individuaalne identifitseerimisnumber koos järelliitega „EX“, ⁽⁴⁾ mille abil asukohaliikmesriik tuvastab maksukohustuslase, kes soovib kasutada piiriülest maksuvabastust.

Maksust vabastatud väikeettevõtja – on selle erikorra raames füüsilisest isikust ettevõtja või ettevõtja, kes saab väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust liikmesriigis, kus käibemaks kuulub tasumisele tavapärase käibemaksukorra alusel.

Kaupade eksport – kaubatarned, mille puhul veetakse kaupu liikmesriigist kolmandasse riiki.

⁽¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 2.

⁽²⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 2.

⁽³⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 1.

⁽⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 3.

Ostutehingud – hõlmavad kaupade ja teenuste (ka selliste, mille suhtes kohaldatakse pöördmaksustamist) liikmesriigi tasandil ostmist, kaupade ostmist muust liikmesriigist, teenuste ostmist teenuseosutajalt, kelle asukoht on muus liikmesriigis, kaupade impordi ja teenuste ostmist kolmandatest riikidest.

ELi-sisesed kaubatarned – kaubatarned, mida veetakse ühest liikmesriigist teise.

Aastakäive liikmesriigis – väikeettevõtja poolt selles liikmesriigis kalendriaasta jooksul tarnitud kaupade ja osutatud teenuste aastane koguväärtus ilma käibemaksuta.

Asukohaliikmesriik (MSEST) – liikmesriik, kus on sellise väikeettevõtja asukoht, kellel on õigus saada väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastust oma tarnitud kaupadelt ja osutatud teenustelt; ⁽⁵⁾ see on liikmesriik, kus täidetakse selle väikeettevõtja juhatuse ülesandeid, või füüsilise isiku puhul selle isiku alaline elu- või asukoht ⁽⁶⁾.

Maksuvabastust andev liikmesriik (MSEXE) – liikmesriik, mis ei ole asukohaliikmesriik, ning kus väikeettevõtjal on õigus saada väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastust oma tarnitud kaupadelt ja osutatud teenustelt.

Liikmesriigi aastakünnis – ülemmäär, mille liikmesriik on kehtestanud väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kohaldamiseks. Liikmesriigi aastakünnis ei tohi olla suurem kui 85 000 eurot (või samaväärne summa omavääringus).

Müügittehingud – hõlmavad kohalikke kaubatarneid ja teenuste osutamist, piiriüleseid kaubatarneid ja teenuste osutamist, kaupade ekspordi ning teenuste osutamist kolmandates riikides asuvatele klientidele.

Asukoht – koht, kus asub väikeettevõtja majandustegevuse asukoht. Füüsilise isiku asukoht on tema alaline elu- või asukoht.

Valdkondlikud künnised – osutavad olukorrale, kus liikmesriik kohaldab rohkem kui ühte liikmesriigi aastakünnist. Valdkondlikud künnised on aastakäibe künnised, mille on kindlaks määranud liikmesriik. Nende summadeni võib väikeettevõtjal olla õigus kasutada väikeettevõtete erikorda ja saada käibemaksuvabastust. Ükski valdkondlik künnis ei tohi olla suurem kui 85 000 eurot (või samaväärne summa omavääringus).

⁽⁵⁾ Et teha kindlaks, millistel tingimustel võib pidada asukohaks liikmesriiki, vt ka 20. novembri 2023. aasta 123. koosoleku suunised – dokument A – taxud.c.1(2024)794997 – töödokument nr 1075 (lk 295).

⁽⁶⁾ Et teha kindlaks, millistel tingimustel võib pidada asukohaks liikmesriiki, vt ka 20. novembri 2023. aasta 123. koosoleku suunised – dokument A – taxud.c.1(2024)794997 – töödokument nr 1075 (lk 295).

Väikeettevõtja – hõlmab majandustegevusega tegelevaid füüsilisi isikuid, ettevõtjaid, juriidilisi isikuid jne.

Väikeettevõtete erikord – käibemaksudirektiivi ⁽⁷⁾ XII jaotise 1. peatükis sätestatud väikeettevõtete erikord.

Tavapärase käibemaksukord – käibemaksudirektiivis sätestatud tavapärased käibemaksureeglid.

Ühenduse territoorium – käibemaksudirektiivi II jaotise artiklis 5 määratletud liikmesriikide territooriumid.

Aastakäive liidus – väikeettevõtja poolt ühenduse territooriumil ühe kalendriaasta jooksul tarnitud kaupade ja osutatud teenuste aastane käibemaksuta koguväärtus.

Liidu aastakünnis on 100 000 eurot ja piiriülest väikeettevõtete erikorda võivad kasutada üksnes väikeettevõtjad, kelle aastakäive liidus ei ületa liidu künnist. Liidu aastakünnisega tagatakse, et piiriülesest maksuvabastusest saavad kasu ainult väikeettevõtjad.

Windsori raamistikuga seotud kord – osutab Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepinguga loodud ühiskomitee poolt vastu võetud korrale, mis on sätestatud tema 24. märtsi 2023. aasta otsuses nr 1/2023, millega kehtestatakse Windsori raamistikuga seotud kord [2023/819].

Tööpäevad – kõik päevad, v.a riigipühad, pühapäevad ja laupäevad, vastavalt nõukogu 3. juuni 1971. aasta [määruse \(EMÜ, Euratom\) nr 1182/71](#), millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad, artikli 2 lõikele 2.

---

(7) Kõiki viiteid väikeettevõtete erikorda reguleerivatele sätetele, mis on käesolevates selgitavates märkustes esitatud, käsitatakse sätetena sõnastuses, mis kehtib alates 1. jaanuarist 2025.

Kokkuvõte

Üldosa

- Väikeettevõtete erikord on käibemaksu erikord, mis võimaldab väikeettevõtjatel mitte arvestada käibemaksu oma tarnitud kaupadelt ja osutatud teenustelt ning seega leevendab sellega seotud käibemaksunõuete täitmise kohustusi. Käibemaksuvabastuse vastaspool on käibemaksust vabastatud tarnetega seotud kaupade ja teenuste ostmisel tasutud sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse kaotamine.
- Väikeettevõtete erikord on vabatahtlik ja see on olemas peaaegu kõigis liikmesriikides.
- Kuni 31. detsembrini 2024 on väikeettevõtete erikord kättesaadav ainult väikeettevõtjatele, kelle asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub (liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord). Tarnitud kaupade ja osutatud teenuste maksustamise nihkumine päritolukohast sihtkohta tekitab teatavat ebavõrdsust nende väikeettevõtjate, kelle asukoht on samas liikmesriigis, ja nende väikeettevõtjate vahel, kelle asukoht ei ole samas liikmesriigis. Selleks et asetada kõik väikeettevõtjad võrdsele alusele, on läbi vaadatud väikeettevõtete erikorra eeskirjad ja koostatud mõned uued ühised eeskirjad.
- Alates 1. jaanuarist 2025 on väikeettevõtete erikord seega kättesaadav ka väikeettevõtjatele, kelle asukoht ei ole liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub (piiriülene väikeettevõtete erikord). Jätkuvalt kohaldatakse ka liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda. Väikeettevõtete erikorda saavad kasutada ainult need väikeettevõtjad, kelle asukoht on Euroopa Liidus.
- Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord on kooskõlas ja neid võib koos kasutada.

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord

- Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamiseks ei tohi väikeettevõtja aastakäive ületada liikmesriigi aastakünnist või asukohaliikmesriigi määratud kehtivat valdkondlikku künnist. See künnis ei tohi olla suurem kui 85 000 eurot.
-

- Kui väikeettevõtja kasutab ainult liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, peab ta võtma ühendust oma asukohaliikmesriigiga, et saada teavet oma käibemaksunõuete täitmise kohustuste (registreerimine, käibedeklaratsioon jne) kohta, kui need on olemas, sest igal liikmesriigil on lubatud kehtestada oma eeskirjad ja vabastada väikeettevõtjad ühest või mitmest kõnealusest käibemaksukohustusest.
- Kui VKE soovib kasutada väikeettevõtete erikorda nii oma asukohaliikmesriigis kui ka ühes või mitmes liikmesriigis, peab ta järgima piiriülese väikeettevõtete erikorra suhtes kehtestatud eeskirju.

Piiriülene väikeettevõtete erikord

- Piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamiseks ei tohi VKE aastane kogukäive 27 liikmesriigis ületada liidu aastakünnist, milleks on 100 000 eurot, või samaväärset summat omavääringus.
  - Peale selle ei tohi VKE aastakäive üheski liikmesriigis, kus ta soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda, ületada selles liikmesriigis kehtivat liikmesriigi aastakünnist või valdkondlikku künnist.
  - VKE peab esitama oma asukohaliikmesriigis ainult ühe eelteate, et taotlema piiriülese väikeettevõtete erikorra rakendamist. Asukohaliikmesriik toimib kontaktpunktina väikeettevõtja ja muu liikmesriigi (muude liikmesriikide) vahel.
  - Väikeettevõtja käibemaksukohustusi lihtsustatakse: üks kvartaliaruanne VKE käibe kohta 27 liikmesriigis, mis tuleb esitada asukohaliikmesriigis. VKE-l on lubatud väljastada lihtsustatud arveid.
  - VKE võib piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise vabatahtlikult lõpetada ühes või mitmes liikmesriigis.
  - VKE jäetakse piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja kõigis liikmesriikides, kui tema aastakäive liidus ületab 100 000 eurot. Kuigi tema aastakäive liidus 100 000 eurot ei ole ületatud, jäetakse VKE ühes või mitmes maksuvabastust andvas liikmesriigis välja, kui tema aastakäive ühes või mitmes maksuvabastust andvas liikmesriigis ületab nende maksuvabastust andvate liikmesriikide kehtestatud liikmesriigi aastakünnist (või ülemineku periood lõpeb).
  - Piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamisest väljajätmine ei tohiks takistada väikeettevõtjat kasutamast liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, kui ta vastab asukohaliikmesriigi tingimustele.
-

- Väikeettevõtete erikorra ja ühe akna süsteemi korra koos kasutamine on võimalik. Väikeettevõtja võib mõnes liikmesriigis (sh asukohaliikmesriik) kasutada väikeettevõtete erikorda ja muudes liikmesriikides ühe akna süsteemi korda (kuid ühe akna süsteemi korda ei saa kasutada asukohaliikmesriigis). Kui väikeettevõtja on ühes või mitmes liikmesriigis piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja jäetud, võib ta seega nendes liikmesriikides kasutada ühe akna süsteemi.
-

1. Sissejuhatus

Selgitavates märkustes viidatakse **alates 1. jaanuarist 2025 kohaldatavatele eeskirjadele**; see hõlmab nii neid **kehtivaid eeskirju**, mille kohaldamist jätkatakse, kui ka kõiki **uusi eeskirju**.

Selles jaos vastatakse järgmistele küsimustele.

- a) Kuidas toimib tavapärane käibemaksukord lühidalt kokku võttes?
- b) Mis on väikeettevõtete erikord?
- c) Miks muudetakse väikeettevõtete erikorra eeskirju?

1.1. Tavapärase käibemaksukorra põhiline toimimine

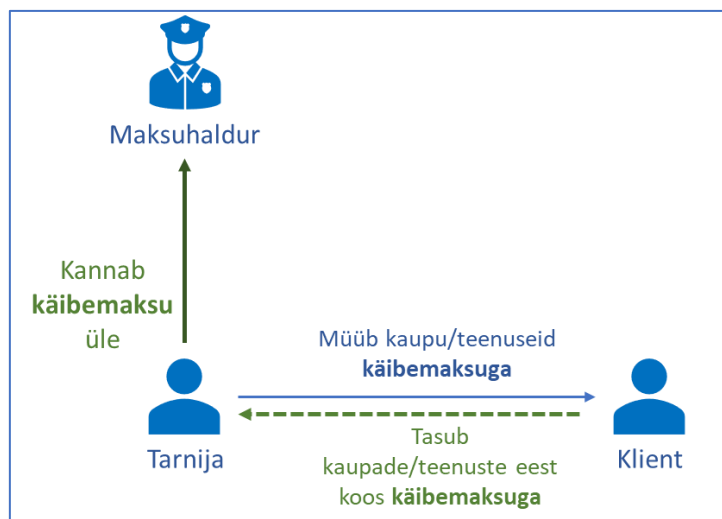
Üldreeglina peab kaupu ja/või teenuseid müüv ettevõtja (edaspidi „kauba tarnija või teenuse osutaja“) võtma oma kliendilt käibemaksu. Klient tasub kauba tarnijale või teenuse osutajale käibemaksu ja viimatinimetatu kannab selle käibemaksu üle maksuhaldurile. Põhimõtteliselt annab **kliendilt käibemaksu võtmine kauba tarnijale või teenuse osutajale õiguse arvata maha käibemaks, mis on tekkinud nende maksustatavate tarnete tegemiseks kasutatud kaupade ja teenuste ostmisel** ⁽⁸⁾.

Allpool esitatud joonisel on esitatud kokkuvõtte sellest, kuidas kauba tarnija või teenuse osutaja kogub tavapärase käibemaksukorra alusel maksuhalduri nimel käibemaksu oma kliendilt.

⁽⁸⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 168.

Joonis 1. Käibemaksu kogumine tavapärase käibemaksukorra alusel

Selleks et aidata maksuhalduritel käibemaksu koguda, on käibemaksudirektiivis ⁽⁹⁾ kehtestatud rida eeskirju, mida ettevõtjad peavad järgima (nt käibemaksukohustuslasena registreerimine, arved, arvepidamine ja aruandlus). Nende eeskirjade järgimisel kannavad väikeettevõtjad (edaspidi „VKEd“) proportsionaalselt suuremaid nõuete täitmise seotud kulusid kui suurettevõtjad, sest nende käsutuses olevad vahendid on piiratunud ning liikmesriikide käibemaksusüsteemid on keerukad ja erinevad.

1.2. Väikeettevõtete erikord

Käibemaksudirektiivi XII jaotise 1. peatükis sätestatud **väikeettevõtete erikorra** eesmärk on vähendada VKEdel nõuete täitmise seotud koormust käibemaksuga tegelemisel, kohaldades **käibemaksuvabastust** tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes, mille tulemuseks on **vähem tööd nõuete täitmise tagamisel**.

1.2.1. Mõiste „väikeettevõtja“

Väikeettevõtete erikord on ette nähtud väikeettevõtjatele. Käesolevates selgitavates märkustes tähendavad väikeettevõtjad kõiki isikuid, keda käsitatakse käibemaksukohustuslasena, ⁽¹⁰⁾ olenemata nende vormist (füüsilisest isikust ettevõtjad, vabakutselised, idufirmad, asutatud äriühingud, majandustegevusega tegelevad füüsilised isikud jne) ja kelle aastakäive Euroopa Liidus ei ületa 100 000 eurot (piiriülene

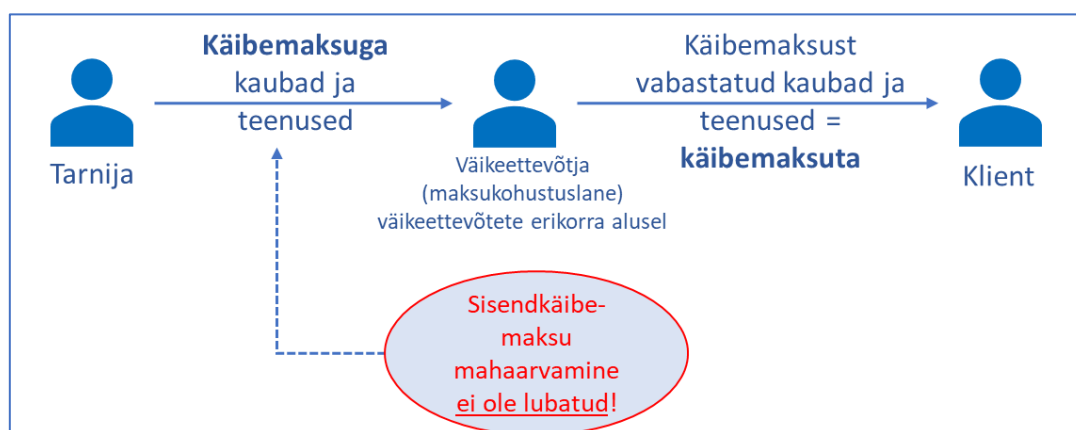
⁽⁹⁾ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Käibemaksudirektiivi III jaotis.

väikeettevõtete erikord) või liikmesriigi aastakünnist või asukohaliikmesriigi valdkondlikku künnist (liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord).

1.2.2. Käibemaksuvabastus ja käibemaksu mahaarvamine

Väikeettevõtete erikorra kohaselt võib väikeettevõtja **vabastada käibemaksust** ⁽¹¹⁾ oma klientidele – ettevõtjatele ja/või lõpptarbijatele – tarnitud kaubad ja osutatud teenused, tingimusel et tema aastakäive jääb allapoole teatavat asjaomaste liikmesriikide poolt kindlaks määratud aastakünnist. Käibemaksuvabastus tähendab, et väikeettevõtja **ei võta oma klientidelt käibemaksu**. Väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse vastaspool on see, et väikeettevõtjal **ei ole lubatud maha arvata sisendkäibemaksu**, ⁽¹²⁾ mille ta tasus selliste kaupade ja teenuste ostmisel, mida kasutati nende käibemaksust vabastatud kaupade tarnimisel ja teenuste osutamisel, nagu on näidatud joonisel 2.

Joonis 2. Väikeettevõtete erikorra põhimehhanism

1.2.3. Vabatahtlik kohaldamine

Väikeettevõtete erikorra kohaldamine on **vabatahtlik** nii liikmesriikide kui ka väikeettevõtjate jaoks.

See tähendab, et **liikmesriigid võivad valida**, kas rakendada väikeettevõtete erikorda oma siseriiklikes õigusaktides või mitte. Kui liikmesriik (liikmesriik 1) otsustab rakendada seda korda oma jurisdiktsioonis asuvate väikeettevõtjate suhtes (edaspidi „liikmesriigi tasandil maksuvabastus“), on ta kohustatud laiendama käibemaksuvabastuse kohaldamist muus liikmesriigis asuvatele väikeettevõtjatele, kes vastavad nõuetele

⁽¹¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 284. Astmelist maksusoodustust ei kohaldata enam alates 1. jaanuarist 2025.

⁽¹²⁾ Lisateave käibemaksu mahaarvamise õiguse kohta on esitatud 5. jaos

(edaspidi „piiriülene maksuvabastus“) ja kes sooviksid kasutada käibemaksuvabastust liikmesriigis 1. Kui liikmesriik (liikmesriik 2) ei rakenda väikeettevõtete erikorda, ei saa ükski VKE (kelle asukoht on selles liikmesriigis või mitte) kasutada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 2.

Kui liikmesriik otsustab oma jurisdiktsioonis väikeettevõtete erikorda mitte rakendada, on ta siiski asukohaliikmesriik ning tegutseb kontaktpunktina tema jurisdiktsioonis asuvate VKEd ja mis tahes muu liikmesriigi vahel, kus need VKEd soovivad kasutada piiriülest maksuvabastust (vt 4. jagu).

Väikeettevõtete erikorra vabatahtlikkus tähendab, et **iga** tingimustele vastav **väikeettevõtja võib valida**, kas seda kasutada või mitte ⁽¹³⁾ (kui seda rakendab liikmesriik, kus ta soovib käibemaksuvabastust kasutada). Kui väikeettevõtja otsustab kasutada väikeettevõtete erikorda, kohaldatakse käibemaksuvabastust kõigi tema tarnete suhtes. Kui ta otsustab väikeettevõtete erikorda mitte kasutada, kohaldatakse tavapäraselt käibemaksukorda vaikumisi kõigi tarnete suhtes. Sellegipoolest võivad liikmesriigid kohaldada lihtsustatud käibemaksureegleid ⁽¹⁴⁾ väikeettevõtjate suhtes, kes ei kasuta väikeettevõtete erikorda.

VKEd, kes vastavad kõigile tingimustele, võivad valida aja, millest alates nad hakkavad kasutama väikeettevõtete erikorda (liikmesriigi tasandil ja/või piiriülest). Väikeettevõtja, kes alustab majandustegevust, võib kasutada väikeettevõtete erikorda, kui ta vastab tingimustele. Väikeettevõtja, kes kasutab tavapäraselt käibemaksukorda ja võtab oma klientidelt käibemaksu, võib samuti otsustada teha muudatuse ja kasutada käibemaksuvabastust oma tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes. Igal juhul peab väikeettevõtja, kes soovib väikeettevõtete erikorda kasutada, tegema seda kavatsusega seda pidevalt kasutada. See tähendab, et väikeettevõtja ei saa valida väikeettevõtete erikorra kasutamist ja selle kasutamise lõpetamist alati, kui see sobib väikeettevõtjale.

1.2.4. Vähem tööd nõuete täitmise tagamisel

VKEd halduskoormuse vähendamiseks lihtsustatakse käibemaksunõuete täitmise kohustusi, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud käesolevate selgitavate märkuste järgmistes jagudes. Mõnel juhul, kui väikeettevõtja otsustab kasutada väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasandil maksuvabastus), võib kõnealune liikmesriik vabastada selle ettevõtja kõigist või teatavatest käibemaksukohustustest, näiteks kohustusest end käibemaksukohustuslasena registreerida, esitada käibedeklaratsioone, väljastada arveid, pidada

---

⁽¹³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 290.

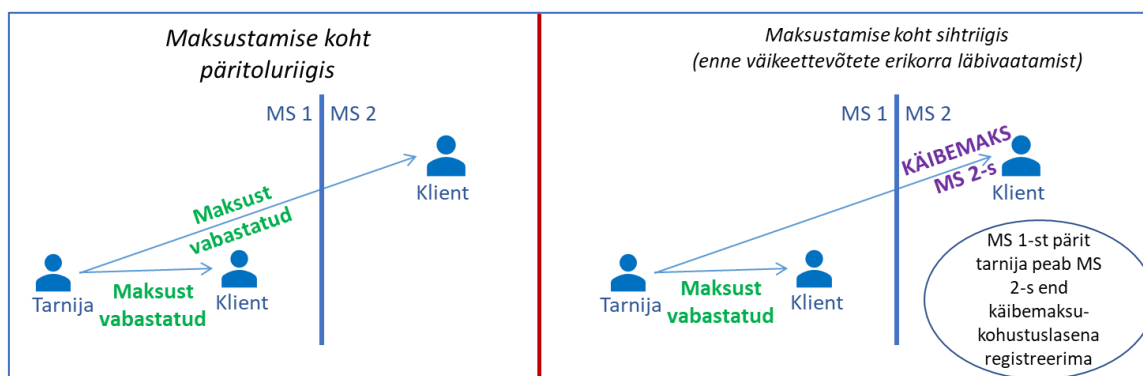
⁽¹⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 281.

---

raamatupidamisarvestust ja täita muid halduskohustusi ⁽¹⁵⁾ (vt 3. jagu). Väikeettevõtja on vabastatud ka teatavatest nõuete täitmise kohustustest piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel (vt 4. jagu).

1.3. Väikeettevõtete erikorra läbivaatamise põhjus

Väikeettevõtete erikord võeti kasutusele 1977. aastal. Selle läbivaatamise põhjuseks on tarnitud kaupade ja osutatud teenuste maksustamise koha muutumine **päritoluriigis** (kus kauba tarnija või teenuse osutaja asub) **sihtriigiks** (kus kaupu ja teenuseid tarbitakse). See tekitas väikeettevõtete erikorra kasutamisel konkurentsimoonutusi nende VKEde vahel, kelle asukoht on samas liikmesriigis ja kelle asukoht ei ole samas liikmesriigis. Allpool esitatud joonisel on esitatud täiendavad üksikasjad päritoluriigis maksustamise põhimõtte ja sihtriigis maksustamise põhimõtte mõju kohta.

Joonis 3. Maksustamise koht: päritoluriik või sihtriik

Päritoluriigis maksustamise koha selgitus (joonise vasakpoolne skeem)

Kuigi tarnekoht oli tarnija asukohas, oli tarne maksustatav liikmesriigis 1. Seepärast võiksid nii liikmesriigis 1 kui ka liikmesriigis 2 asuvatele klientidele ja/või lõpptarbijatele tehtud tarded olla väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksust vabastatud. Tollal tähendas see, et tarnija käibemaksukohustusi leevendati.

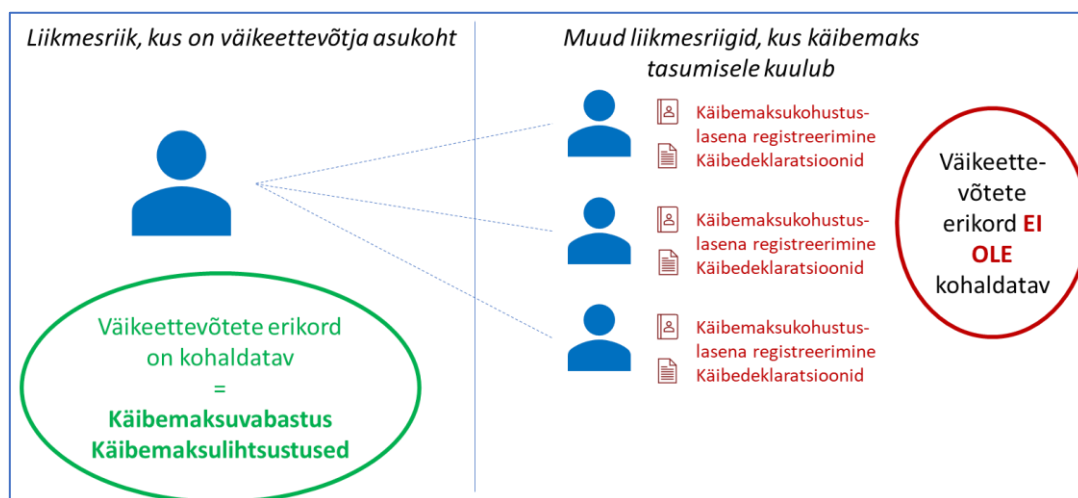
Selgitus sihtriigis asuva maksustamise koha kohta enne väikeettevõtete erikorra läbivaatamist (joonise parempoolne skeem)

⁽¹⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 292b ja 292c. Täpsemad andmed igas liikmesriigis kohaldatavate lihtsustuste kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis (<https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>).

Teenuste osutamise puhul kehtib üldreegel, et teenuse osutamise kohaks on teenuse saaja asukoht ⁽¹⁶⁾ (sihtriigis maksustamise põhimõte). Kuni 31. detsembrini 2024 saab väikeettevõtete erikorda kasutada ainult selles liikmesriigis, kus on kauba tarnija või teenuse osutaja asukoht. Kuni selle ajani võib liikmesriigis 1 asuvale kliendile ja/või lõpptarbijale tehtud tarne olla väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksust vabastatud, sest nii kauba tarnija või teenuse osutaja kui ka klient ja/või tarbija (sihtriigis maksustamise põhimõte) asuvad liikmesriigis 1. Samas ei saa liikmesriigis 2 kliendile ja/või lõpptarbijale tehtud tarne olla käibemaksust vabastatud, sest väikeettevõtete erikorda saab kasutada ainult selles liikmesriigis, kus on kauba tarnija või teenuse osutaja asukoht. Sihtriigis maksustamise põhimõtte korral kohaldatakse liikmesriigis 2 asuvale kliendile tehtud tarne suhtes liikmesriigis 2 kehtivat käibemaksu. See tähendab, et selleks, et kauba tarnija või teenuse osutaja saaks võtta liikmesriigis 2 kohaldatavat käibemaksu lõpptarbijalt ja maksta see maksuhaldurile, peab ta liikmesriigis 2 end käibemaksukohustuslasena registreerima ja täitma käibemaksukohustusi. Seepärast lihtsustati kauba tarnija või teenuse osutaja käibemaksukohustusi üksnes tema asukohaliikmesriigis, kuid mitte teistes liikmesriikides, kus käibemaks tasumisele kuulub.

Seega, kuigi **kuni 31. detsembrini 2024** leevendab väikeettevõtete erikord sellise kauba tarnija või teenuse osutaja käibemaksualast halduskoormust, kelle asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub (mis on samaväärne asukohaliikmesriigiga), võib käibemaksualane halduskoormus olla märkimisväärne, kui kauba tarnijalt või teenuse osutajalt nõutakse enda käibemaksukohustuslasena registreerimist ja kohaliku käibemaksu võtmist kõigis teistes liikmesriikides, kus käibemaks tasumisele kuulub, nagu on näidatud joonisel 4. See on eriti oluline kauba tarnijate või teenuse osutajate puhul, kes tegelevad teenuste osutamise ja kaubatarnetega lõpptarbijatele (e-kaubandus ja kaugmüük).

Joonis 4. Väikeettevõtete erikorra territoriaalne kohaldamisala kuni 31. detsembrini 2024

⁽¹⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 44.

Selline olukord moonutab konkurentsi selliste väikeettevõtjate, kelle asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub ja selliste ettevõtjate vahel, kelle asukoht ei ole liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub. Kuigi väikeettevõtja, kelle asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub, võib kasutada väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust ja olla vabastatud mõnest või kõigist käibemaksukohustustest, võib väikeettevõtja, kelle asukoht ei ole samas liikmesriigis, olla kohustatud end käibemaksukohustuslasena registreerima ja täitma käibemaksukohustusi, sealhulgas tasuma käibemaksu.

1.4. Uue väikeettevõtete erikorra põhielement: territoriaalse kohaldamisala laiendamine

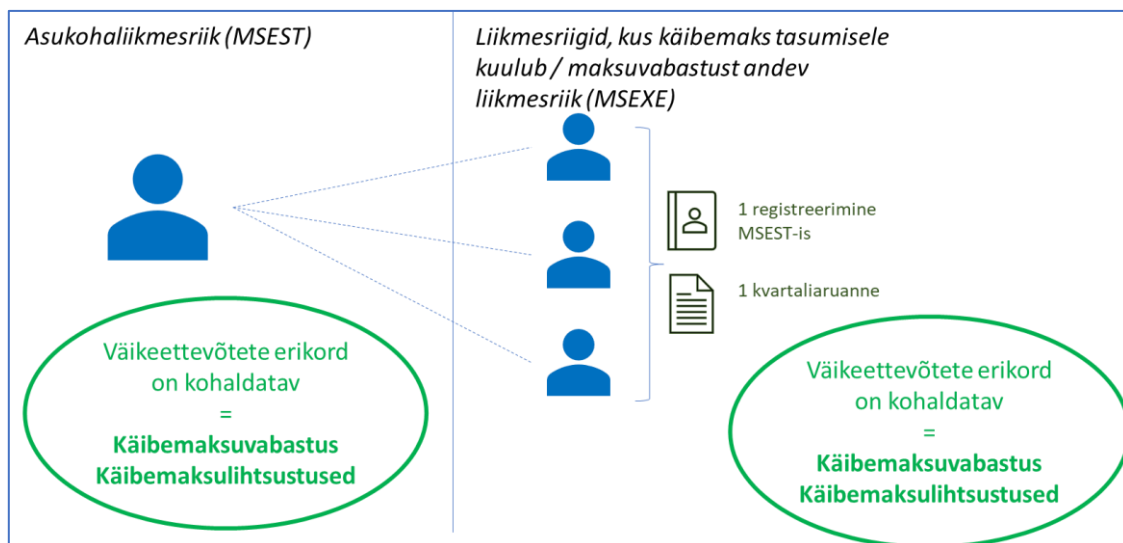
Väikeettevõtete erikorra avamine VKEdele, kelle asukoht ei ole liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub, oli vajalik selleks, et võrdsustada kõik VKEd (nii need, kelle asukoht on samas liikmesriigis kui ka need, kelle asukoht ei ole samas liikmesriigis), ning seega kõrvaldada konkurentsimoonutused, mis tulenevad üleminekust sihtriigis maksustamise põhimõttele.

Praktikas on väikeettevõtjal alates 1. jaanuarist 2025 **lubatud valida väikeettevõtete erikord ka liikmesriikides, kus ei ole ta asukoht ⁽¹⁷⁾ ja kus käibemaks kuulub tasumisele**, tingimusel et ta vastab tingimustele (piiriülene maksuvabastus). See tähendab, et väikeettevõtja, kes kasutab väikeettevõtete erikorda mis tahes muus liikmesriigis kui tema asukohaliikmesriik, võib kasutada käibemaksuvabastust oma tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes selles liikmesriigis, nagu on näidatud joonisel 5. Väikeettevõtjal, kelle asukoht on samas liikmesriigis, on juba võimalik seda käibemaksuvabastust kasutada.

⁽¹⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 283 lõike 1 punkt c, mis on alates 1. jaanuarist 2025 välja jäetud.

Joonis 5. Väikeettevõtete erikorra territoriaalne kohaldamisala alates 1. jaanuarist 2025

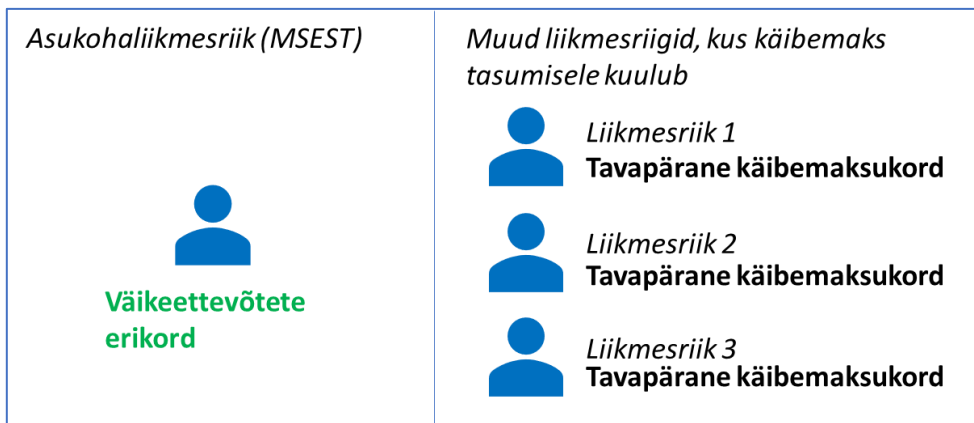
Võimalus kohaldada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis (liikmesriikides), kus käibemaks kuulub tasumisele, kuid kus ei ole väikeettevõtja asukoht (edaspidi „maksuvabastust andev liikmesriik“ või „MSEXE“), toob kaasa ka lihtsustatud piiriülesed käibemaksukohustused, nagu on kirjeldatud järgmistes jagudes.

1.5. Uus väikeettevõtete erikord: kaks kohaldamistasandit

Väikeettevõtete erikorra avamine loob **kaks kohaldamistasandit**: liikmesriigi tasand ja piiriülene tasand.

1.5.1. Liikmesriigi tasand

Liikmesriigi tasand tähendab olukorda, kus väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda *ainult* oma asukohaliikmesriigis.

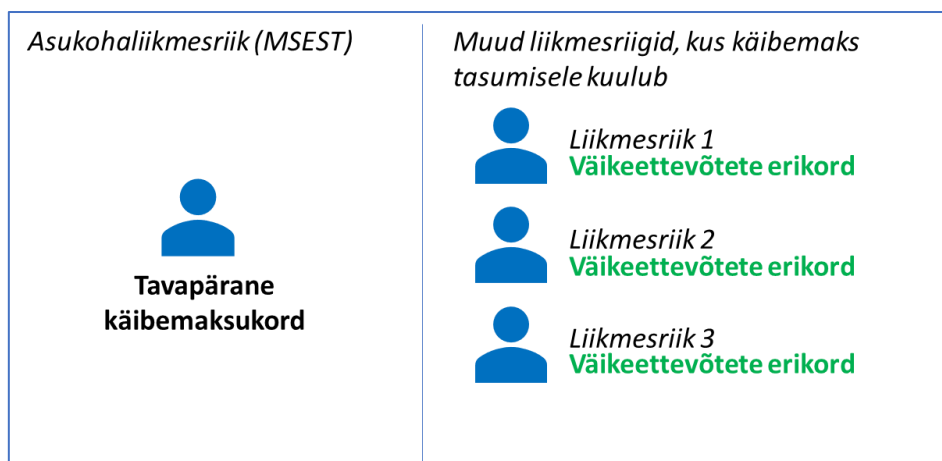
Joonis 6. Väikeettevõtete erikorra kasutamise liikmesriigi tasand

Teistes liikmesriikides (liikmesriigid 1, 2, 3), kus käibemaks kuulub tasumisele ja kus väikeettevõtja tegutseb, kasutab ta tavapäraselt käibemaksukorda (või lihtsustatud menetlusi) kas omal valikul (väikeettevõtete erikord on vabatahtlik) või seetõttu, et ta ei vasta väikeettevõtete erikorra kasutamise nõuetele nendes liikmesriikides.

1.5.2. Piiriülene tasand

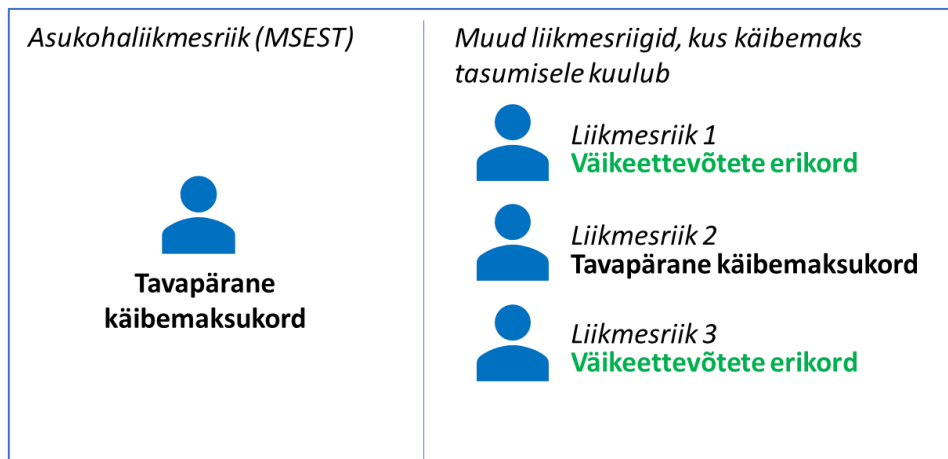
Piiriülene tasand hõlmab järgmist kahte stsenaariumit.

- a) Väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda ainult muus liikmesriigis (muudes liikmesriikides) kui tema asukohaliikmesriik (asukohaliikmesriik on välja jäetud).

Joonis 7. Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium A1

Stsenaariumi A1 puhul, tingimusel et väikeettevõtja vastab piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise nõuetele kõigis liikmesriikides, kus käibemaks kuulub tasumisele, võib ta otsustada kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda kõigis nendes liikmesriikides.

Joonis 8. Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium A2

Stsenaariumi A2 puhul, kuigi väikeettevõtja vastab piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise nõuetele kõigis liikmesriikides, kus käibemaks kuulub tasumisele, võib ta ikkagi otsustada kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda ainult mõnes neist liikmesriikidest.

Kui mõnes liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub, ei vasta väikeettevõtja piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise nõuetele, peab ta seal rakendama tavapärase käibemaksukorda, kuid võib siiski otsustada kasutada väikeettevõtete erikorda teistes liikmesriikides, kus ta vastab nõuetele.

- b) Väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda nii asukohaliikmesriigis kui ka teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides).

Joonis 9. Väikeettevõtete erikorra kasutamise piiriülene tasand – stsenaarium B

Stsenaariumi B puhul seisneb ainus erinevus stsenaariumidest A1 ja A2 asjaolus, et väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda ka oma asukohaliikmesriigis.

Väikeettevõtete erikorra ja vastavate käibemaksunõuete täitmise kohustuste kohaldamine erineb sõltuvalt VKE valitud variandist: liikmesriigi tasandi või piiriülene erikord.

- **Liikmesriigi tasandil** väikeettevõtete erikorda kasutatakse juhul, kui väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis.
- **Piiriülest** väikeettevõtete erikorda kasutatakse juhul, kui väikeettevõtja kasutab väikeettevõtete erikorda: a) muus liikmesriigis (muudes liikmesriikides), mis ei ole ainult asukohaliikmesriik, või b) muus liikmesriigis (muudes liikmesriikides) ja ka oma asukohaliikmesriigis.

Iga tasandi toimimise ja kohustuste paremaks mõistmiseks sisaldavad selgitavad märkused jagusid, milles käsitletakse iga tasandit eraldi, ja muid jagusid, mis kehtivad kõigi tasandite suhtes. Iga jao puhul täpsustatakse, millise tasandi (kas liikmesriigi või piiriülese) suhtes see kehtib.

1.6. Asjaomased õigusaktid

Komisjon esitas oma 7. aprilli 2016. aasta käibemaksu tegevuskavas ⁽¹⁸⁾ VKEdele mõeldud põhjaliku lihtsustamispaketi, mis soodustab nende kasvu ja piiriülest kaubandust. See tõi kaasa väikeettevõtete erikorra läbivaatamise. Seejärel esitas komisjon 18. jaanuaril 2018 ettepaneku nõukogu direktiivi kohta, millega muudetakse käibemaksudirektiivi seoses väikeettevõtete erikorraga.

Õigusaktid, millega siinsetes selgitavates märkustes käsitletavad käibemaksumuudatused kehtestati, on:

- a) nõukogu 18. veebruari 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/285, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) väikeettevõtete erikorra osas ning määrust (EL) nr 904/2010 liikmesriikide vahelise halduskoostöö ja teabevahetuse osas, mille eesmärk on teha järelevalvet väikeettevõtete erikorra nõuetekohase kohaldamise üle;
- b) nõukogu 5. aprilli 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/542, millega muudetakse direktiive 2006/112/EÜ ja (EL) 2020/285 käibemaksumäärade osas;

⁽¹⁸⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12764-2016-INIT/et/pdf>.

- c) komisjoni 16. novembri 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/2007, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EL) nr 904/2010 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses väikeettevõtete erikorraga.

2. Uue väikeettevõtete erikorra põhiaspektid

See jagu on **ühine kõigi tasandite jaoks**, olenemata sellest, kas väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasand), ainult teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand) või nii oma asukohaliikmesriigis kui ka teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand). **Väga oluline** on mõista väikeettevõtete erikorra põhielemente, et teada, kuidas see toimib.

2.1. Asukoha mõiste

Väikeettevõtete erikorras eristatakse väikeettevõtjaid, kelle asukoht on liikmesriigi territooriumil ja neid, kelle asukoht ei ole liikmesriigi territooriumil.

Väikeettevõtete erikorra nõuetekohase kohaldamise tagamiseks tohib olla **ainult üks asukohaliikmesriik (MEST)**. Teisi liikmesriike, kus VKE soovib väikeettevõtete erikorda kasutada, nimetatakse „maksuvabastust andvateks liikmesriikideks“ (MSEXE).

2.1.1. Asukohaliikmesriik

Väikeettevõtja asukohana käsitatakse liikmesriiki, kus on **tema majandustegevuse asukoht**: ⁽¹⁹⁾ see on ettevõtte juhtkonna ülesannete täitmise asukoht. Füüsilise isiku puhul võib asukohaks olla liikmesriik, kus on selle isiku alaline elu- või asukoht. Erikorra tulemusliku kohaldamise tagamiseks **tohib olla ainult üks asukohaliikmesriik**. Just selles liikmesriigis tuleb väikeettevõtja piiriülese maksuvabastuse kasutamiseks registreerida. Mõiste, et VKE asukoht on konkreetses liikmesriigis, ei hõlma kohti, kus tal on püsiv tegevuskoht, ⁽²⁰⁾ sest see võimaldaks mitut registreerimist.

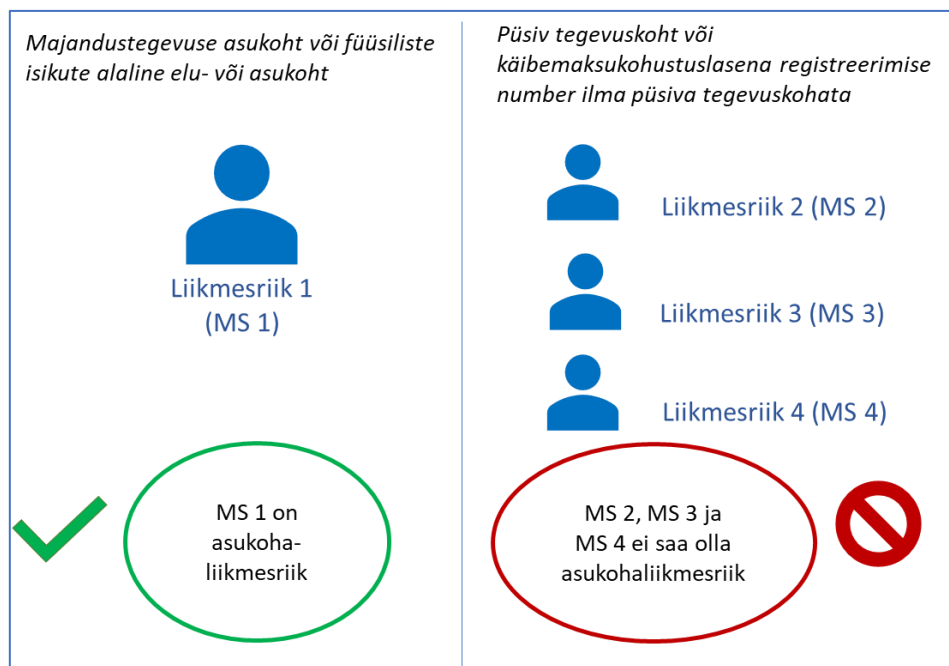

⁽¹⁹⁾ Nõukogu 15. märtsi 2011. aasta rakendusmääruse (EL) nr 282/2011 (millega sätestatakse ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ rakendusmeetmed (uuesti sõnastatud) (ELT L 77, 23.3.2011, lk 1)) artikli 10 lõiked 2 ja 3.

⁽²⁰⁾ Arutati käibemaksukomitee 121. koosolekul töödokumendi nr 1051 *Uus väikeettevõtete erikord ja püsivad tegevuskohad* alusel ja 123. koosolekul töödokumendi nr 1073 *Väikeettevõtete erikord, mida ajakohastatakse alates 1. jaanuarist 2025* alusel.

Joonis 10. Asukoht väikeettevõtete erikorra raames

Nagu on näidatud joonisel 10, on asukohaliikmesriik liikmesriik, kus on väikeettevõtja majandustegevuse asukoht: MS 1. Füüsilise isiku puhul võib majandustegevuse asukoht olla selle isiku alaline elu- või asukoht.

Liikmesriiki, kus väikeettevõtjal on püsivad tegevuskohad või kus ta on käibemaksukohustuslasena registreeritud, ilma et seal oleks püsiv tegevuskoht (käesoleval juhul liikmesriigid 2, 3 ja 4), ei saa käsitada asukohaliikmesriigina. Kui väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 2, 3 ja/või 4, on see võimalik alates 1. jaanuarist 2025 piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel (tingimusel, et VKE vastab kõigile tingimustele). Sellisel juhul on liikmesriigid 2, 3 ja 4 maksuvabastust andvad liikmesriigid.

2.1.2. ELi väikeettevõtjate püsiva tegevuskoha ja käibemaksukohustuslasena registreerimise olukord

Kui väikeettevõtjal on püsiv tegevuskoht või käibemaksukohustuslasena registreerimise number ilma püsiva tegevuskohata ühes või mitmes liikmesriigis, kus ta kasutab tavapäraselt käibemaksukorda ning kus ta soovib teha muudatuse ja kasutada käibemaksuvabastust (piiriülene käibemaksuvabastus), peab väikeettevõtja nendes liikmesriikides end registrist kustutama, kui talle on antud piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba.

Kui väikeettevõtjal on püsiv tegevuskoht liikmesriigis, kus ta juba kasutab (liikmesriigi tasandil) väikeettevõtete erikorda ja ta soovib jätkata väikeettevõtete erikorra kasutamist (piiriülel tasandil) pärast 1. jaanuarit 2025, peab väikeettevõtja järgima 4. jaos esitatud piiriülese väikeettevõtete erikorra registreerimiseeskirju ja seejärel kustutama end selles liikmesriigis käibemaksukohustuslaste registrist.

Kui väikeettevõtjal on püsiv tegevuskoht või käibemaksukohustuslasena registreerimise number ilma püsiva tegevuskohata ühes või mitmes liikmesriigis, kus ta ei soovi kasutada käibemaksuvabastust (piiriülene väikeettevõtete erikord), ei ole alates 1. jaanuarist 2025 kohaldatavatel uutel eeskirjadel mõju.

2.1.3. Kolmandate riikide väikeettevõtjate olukord

Kolmanda riigi ettevõtte on ettevõtte, mille majandustegevuse asukoht, alaline elu- või asukoht jne asub väljaspool ELi. **Kolmanda riigi ettevõtted ei saa kasutada väikeettevõtete erikorda (liikmesriigi tasandil / piiriülel).** Kolmanda riigi ettevõtte, kellel on **püsiv tegevuskoht (püsivad tegevuskohad) ELis, ei saa samuti väikeettevõtete erikorda kasutada.**

Ühendkuningriigis, sealhulgas Põhja-Iirimaaal ⁽²¹⁾ asuvaid väikeettevõtjaid tuleks väikeettevõtete erikorra kohaldamisel käsitleda kolmanda riigi ettevõtteks. Seepärast ei kohaldata väikeettevõtete erikorda järgmiste tehingute suhtes:

- a) kaubatarned, mille on teinud maksukohustuslane, kelle asukoht on liikmesriigis, kui selle tarne tegemise koht asub Põhja-Iirimaaal;
- b) kaubatarned, mille on teinud maksukohustuslane, kelle asukoht on Põhja-Iirimaaal, kui tarne tegemise koht asub liikmesriigis.

Väikeettevõtete erikorda võivad kasutada ainult väikeettevõtjad, kelle asukoht on mõnes **ELi liikmesriigis**.

⁽²¹⁾ Vt [pressiteade Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga](#) ja [Windsori raamistiku teabeleht](#).

2.2. Kohaldamisala

2.2.1. Hõlmatud tehingud

Väikeettevõtete erikorra alusel kohaldatakse käibemaksuvabastust järgmiste äriklientidele ja/või lõpptarbijatele tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes.

- Omamaised kaubatarned.
Näide: meenete tarned, kui nii tarnija kui ka lõpptarbija asuvad ühes ja samas liikmesriigis ning käibemaks kuulub tasumisele selles liikmesriigis.
- Ühendusesisene kaupade kaugmüük ⁽²²⁾.
Näide: liikmesriigis 1 asuv tarnija müüb raamatuid ja saadab need liikmesriigis 2 asuvatele lõpptarbijatele.
- Teenuse osutamine liikmesriigis (teenuseosutaja asukoht on liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub).
Näide: teenuseosutaja peab restorani, kus kliendid kohapeal söövad.
- Elektrooniliselt osutatavad teenused.
Näide: liikmesriigis 1 asuv väikeettevõtja osutab veebipõhiseid sisekujundusteenuseid liikmesriigis 2 asuvatele äriklientidele või lõpptarbijatele.
- Kaubatarned, mis lähetatakse või veetakse ühest liikmesriigist teises liikmesriigis asuvale ärikliendile (liidusisesed kaubatarned).
Näide: autovaruosade tarned, mida veetakse liikmesriigis 1 asuvalt tarnijalt liikmesriigis 2 asuvale kliendile.
- Kaubatarned, mis lähetatakse või veetakse liikmesriigist kolmandasse riiki (eksport).
Näide: autovaruosade tarned, mida veetakse liikmesriigis 1 asuvalt tarnijalt kolmandas riigis asuvale kliendile.

Kui VKE otsustab kasutada väikeettevõtete erikorda, kohaldatakse käibemaksuvabastust kõigi tema tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes (välja arvatud juhul, kui tegemist on tehingutega, mis on erikorrast välja jäetud, nagu on selgitatud allpool punktis 2.2.2). See tähendab, et kui tarned kuuluvad väikeettevõtete erikorra kohaldamisalasse, ei saa VKE otsustada kasutada seda ainult teatavate üksiktehingute suhtes ja muude tehingute suhtes kasutada tavapärasest käibemaksukorda.

Käibemaksuvabastust kohaldatakse üksnes tarnete suhtes. See tähendab, et käibemaksuvabastust ei kohaldata pöördmaksustamisega ⁽²³⁾ kaupade ja teenuste ostmise ega kaupade importimise suhtes. Nende tehingute puhul võib väikeettevõtja

---

⁽²²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 33.

⁽²³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 196 ja kui see on asjakohane, artiklid 194 või 199.

---

ikkagi olla kohustatud tasuma käibemaksu, end käibemaksukohustuslasena registreerima ja täitma tavapärastest käibemaksureeglitest ⁽²⁴⁾ tulenevaid nõuete täitmise kohustusi liikmesriigis, kus on nende tehingute tegemise koht. Väikeettevõtete erikorra ja tavapärase käibemaksukorra koostoimet on täpsemalt selgitatud 6. jaos.

2.2.2. Välja jäetud tehingud

Väikeettevõtete erikorrast on välja jäetud ⁽²⁵⁾ järgmised tehingud:

- juhuti sooritatavad tehingud, ⁽²⁶⁾ nagu ehitise, ehitise osade või ehitise aluse maa võõrandamine enne esmast kasutuselevõttu,
- uute veovahendite maksust vabastatud piiriülesed tarned ühest liikmesriigist teise ⁽²⁷⁾.

Peale eespool nimetatud tehingute võivad liikmesriigid otsustada jätta väikeettevõtete erikorrast välja kõik enda valitud muud tarnitud kaubad ja osutatud teenused ⁽²⁸⁾. Kuigi see võimalus on käibemaksudirektiiviga lubatud, ⁽²⁹⁾ võib see tekitada väikeettevõtjatele probleeme, sest see ei võimalda väikeettevõtete erikorra kavandatud lihtsustamist ja VKEd, kes muidu vastavad käibemaksuvabastuse tingimustele, on sunnitud rakendama välja jäetud tehingute suhtes tavapärasest käibemaksukorda.

Kui kõik tehingud ei ole hõlmatud väikeettevõtete erikorraga, võib väikeettevõtja olla olukorras, kus ta peab end käibemaksukohustuslasena registreerima ja täitma käibemaksunõuete täitmise kohustused selliste tehingute puhul, mis on erikorrast välja jäetud, kuid tal on endiselt õigus kasutada väikeettevõtete erikorda selle kohaldamisalasse kuuluvate tehingute suhtes (tingimusel, et väikeettevõtja vastab tingimustele). Et väikeettevõtete erikord on vabatahtlik, on väikeettevõtjal siiski alati võimalus hinnata, kas selline olukord oleks äriisest seisukohast sobiv.

⁽²⁴⁾ Töödokument nr 1049 *Uus väikeettevõtete erikord: koostoime ühendusesisest soetamist käsitlevate eeskirjadega*.

⁽²⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 283 lõige 1.

⁽²⁶⁾ Nagu on osutatud käibemaksudirektiivi artiklis 12.

⁽²⁷⁾ Nagu on osutatud käibemaksudirektiivi artikli 2 lõikes 2 ja teostatud artikli 138 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a ettenähtud tingimustes.

⁽²⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽²⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 283 lõige 2.

2.2.3. Mis on ülimuslik: kas väikeettevõtete erikord või tavapärase käibemaksukord?

Nagu allpool selgitatud, on väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastus ülimuslik tavapärase käibemaksukorra kohase käibemaksuga maksustamise suhtes.

Näide 1

Väikeettevõtja tarnib kaupu ärikliendile ja kaubad veetakse liikmesriigist 1 (MS 1) liikmesriiki 2 (MS 2).

Tavapärase käibemaksukorra alusel on **liidusisene kaubatarne** käibemaksudirektiivi artikli 138 kohaselt käibemaksust vabastatud ja annab tarnijale (väikeettevõtjale) õiguse arvata liikmesriigis 1 maha selle tarnega seotud sisendkäibemaks.

Kui väikeettevõtja teeb samu kaubatarneid väikeettevõtete erikorra alusel, on selle erikorra eeskirjad tavapärase käibemaksukorra suhtes ülimuslikud. Tarne on käibemaksudirektiivi artikli 284 kohaselt käibemaksust vabastatud ja ei anna väikeettevõtjale õigust arvata liikmesriigis 1 maha selle tarnega seotud ostudelt tasutud sisendkäibemaksu.

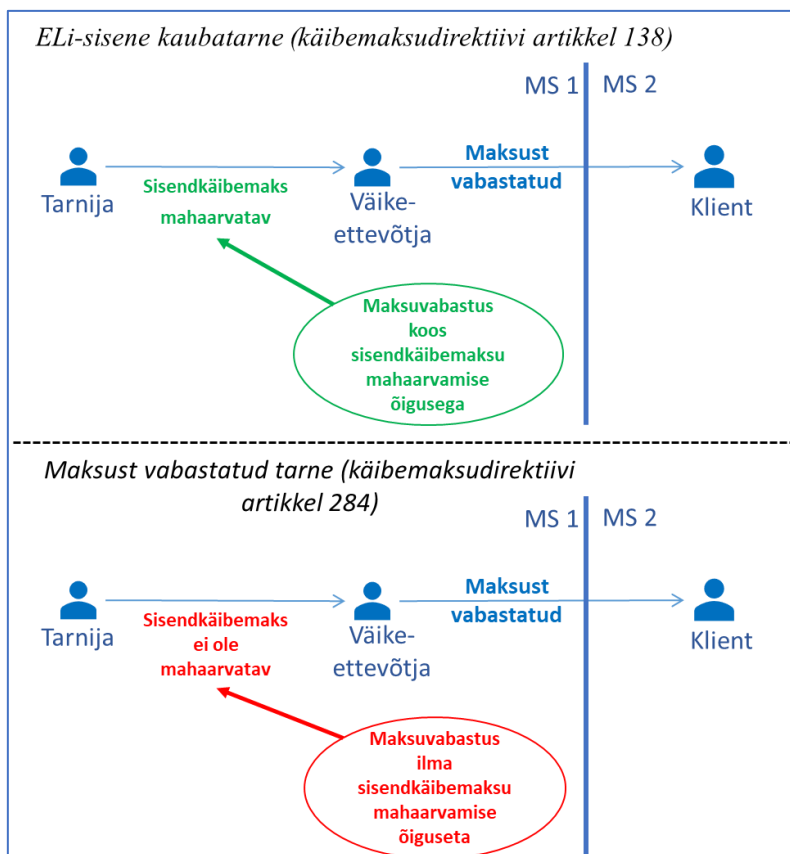
Väikeettevõtete erikorra alusel ei järgne maksust vabastatud tarnele kauba ühendusesisese soetamise maksustamine käibemaksuga ⁽³⁰⁾. Ärikliendi jaoks tähendab see, et ta ei peaks selle ostu puhul arvestama käibemaksu. Ärikliendi ülesanne on kontrollida rakendusest SME-on-the-Web, ⁽³¹⁾ kas väikeettevõtja on käibemaksust vabastatud.

⁽³⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 2 lõike 1 punkti b alapunkt i ja artikkel 139.

⁽³¹⁾ Link on kättesaadav alates 2025. aasta jaanuarist: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

Joonis 11. Käibemaksuvabastus teise liikmesriiki suunduvate ettevõtete vaheliste kaubatarnete suhtes

Näide 2

Liikmesriigis 1 (MS 1) asuv väikeettevõtja osutab reklaamiteenuseid liikmesriigis 2 (MS 2) asuval ärikliendile. Teenuste osutamise kohta käsitleva üldreegli⁽³²⁾ kohaselt maksustatakse seda teenust teenuse saaja asukohaliikmesriigis: MS 2 (sihtriigis maksustamise põhimõte). See tähendab, et see teenuste osutamine ei kuulu liikmesriigis 1 käibemaksu kohaldamisalasse.

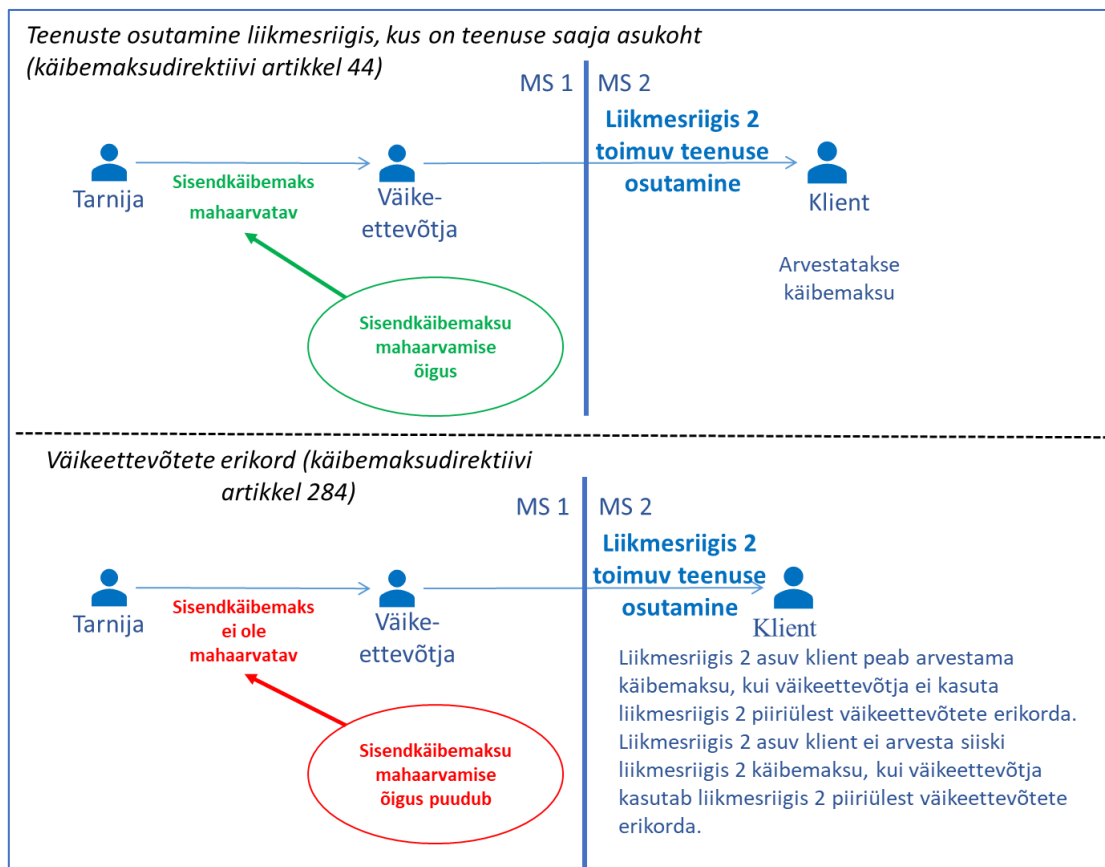
Tavapärase käibemaksukorra alusel annaks see liikmesriigis 2 toimuv teenuste osutamine teenuseosutajale (väikeettevõtjale) endiselt õiguse arvata liikmesriigis 1 maha selle teenusega seotud ostudelt tasutud sisendkäibemaks. Kuna teenuste osutamise koht asub liikmesriigis 2, arvestaks äriklient liikmesriigis 2 käibemaksu pöördmaksustamise⁽³³⁾ alusel.

⁽³²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 44.

⁽³³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 196.

Väikeettevõtete erikorra alusel on selle teenuse osutamise asukoht ka liikmesriigis 2. Kui väikeettevõtja ei kasuta piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 2 (liikmesriik, kus käibemaks tasumisele kuulub), on äriklient endiselt kohustatud arvestama liikmesriigis 2 käibemaksu pöördmaksustamise alusel.

Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, on teenuse osutamine liikmesriigis 2 hõlmatud piiriülese maksuvabastusega, nii et klient ei pea tasuma käibemaksu. Ärikliendi ülesanne on kontrollida rakendusest SME-on-the-Web, ⁽³⁴⁾ kas väikeettevõtja on käibemaksust vabastatud.

Joonis 12. Teenuste osutamine teises liikmesriigis asuvale ärikliendile

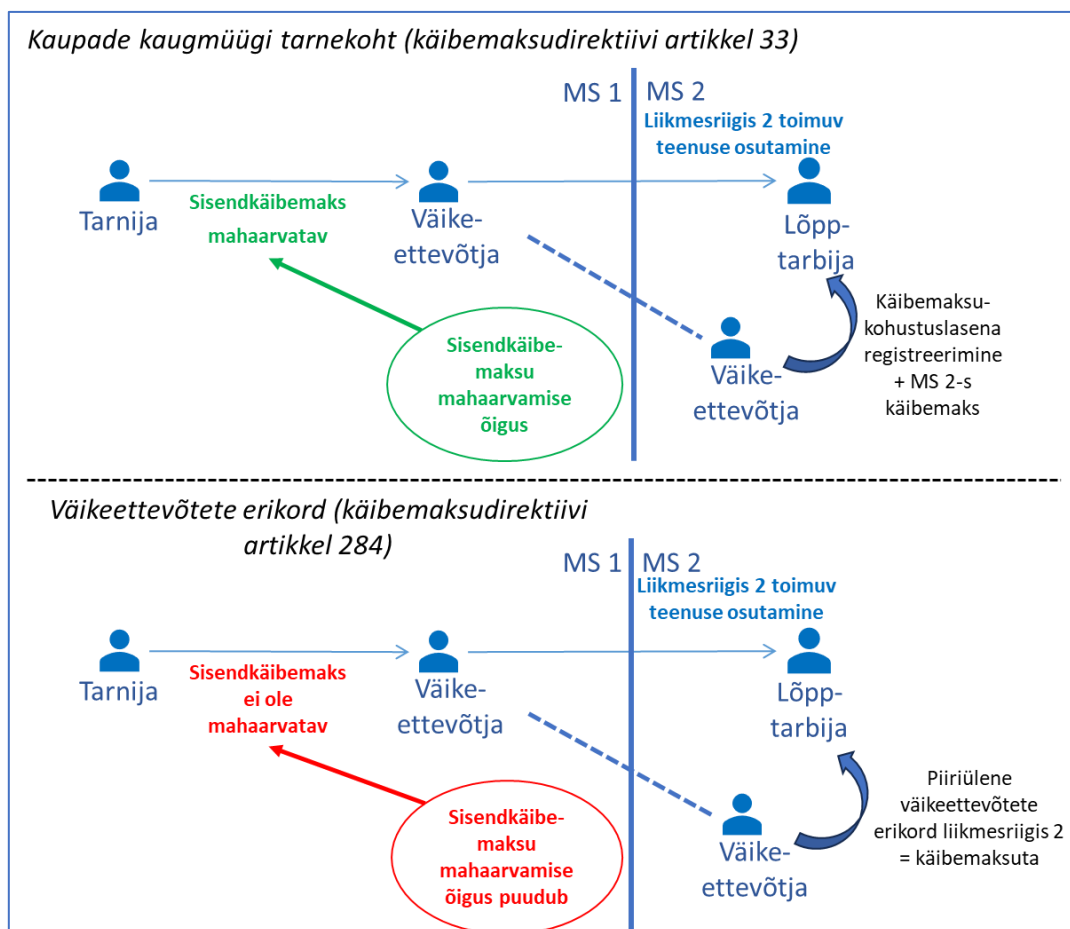
⁽³⁴⁾Link on kättesaadav alates 2025. aasta jaanuarist: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

Näide 3

Väikeettevõtja tarnib kaupu liikmesriigist 1 (MS 1) lõpptarbijatele, kes asuvad liikmesriigis 2 (MS 2). Selle kauba tarnekoht asub liikmesriigis 2 ⁽³⁵⁾.

Kui väikeettevõtja ei kasuta liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, kohaldatakse tavaliselt käibemaksukorda. Selle stsenaariumi kohaselt peaks väikeettevõtja end liikmesriigis 2 käibemaksukohustuslasena registreerima ja võtma liikmesriigis 2 kohaldatavat käibemaksu lõpptarbijatelt. Alternatiiviks tavapärasele käibemaksukorrale võiks olla liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korra kohaldamine (vt 7. jagu). See tarne peaks andma väikeettevõtjale (tarnijale) õiguse selle tarnega seotud sisendkäibemaks maha arvata.

Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, oleks tarne käibemaksust vabastatud, nii et liikmesriigis 2 asuvalt lõpptarbijalt ei tohiks käibemaksu võtta. See tarne ei anna õigust sisendkäibemaksu maha arvata. Väikeettevõtjal ei oleks kohustust end liikmesriigis 2 registreerida, sest ta on juba registreeritud piiriülese väikeettevõtete erikorra kaudu.

Joonis 13. Kaupade kaugmüük lõpptarbijatele

⁽³⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 33 ja 139.

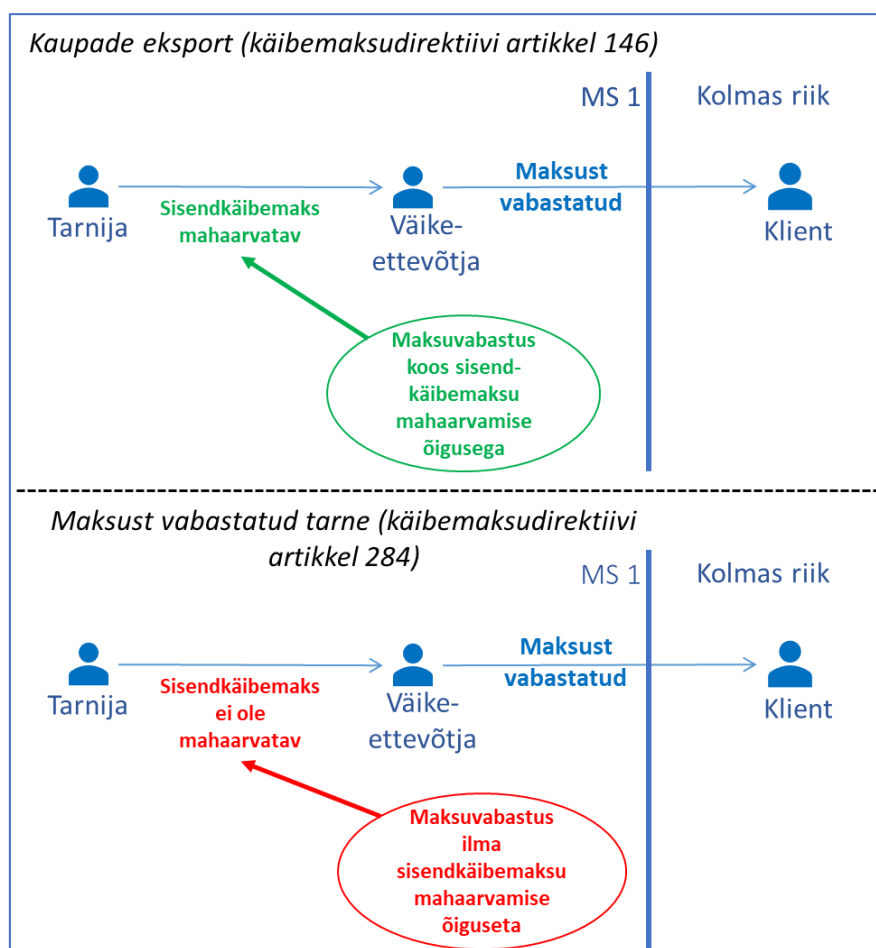

Näide 4

Väikeettevõtja tarnib kaupu, mis veetakse liikmesriigist 1 (MS 1) kolmandasse riiki.

Tavapärase käibemaksukorra alusel on kaupade eksport käibemaksudirektiivi artikli 146 kohaselt käibemaksust vabastatud ja annab tarnijale (väikeettevõtjale) õiguse arvata maha sisendkäibemaks, mis on seotud selle kaupade eksportimisega väljapoole ELi.

Kui väikeettevõtja teeb samu kaubatarneid väikeettevõtete erikorra alusel, on selle erikorra eeskirjad tavapärase käibemaksukorra suhtes ülimuslikud. Kaubatarne on käibemaksudirektiivi artikli 284 kohaselt käibemaksust vabastatud, mis ei anna tarnijale (väikeettevõtjale) õigust sisendkäibemaksu maha arvata.

Joonis 14. Väljapoole ELi veetavate või lähetatavate kaupade tarned

2.3. Liikmesriigi aastakünnise ja valdkondlike künniste võrdlus

Maksuvabastuse ühises raamistikus ⁽³⁶⁾ on kehtestatud **liikmesriigi aastakünniseks** kõigi liikmesriikide puhul **85 000 eurot** (või samaväärne summa omavääringus). Käibemaksudirektiivis ei ole lubatud liikmesriikidel kehtestada sellest suuremat liikmesriigi aastakünnist. Liikmesriigid peavad kohaldama oma jurisdiktsioonis asuvate VKEde ja mitte nende jurisdiktsioonis, vaid teises liikmesriigis asuvate VKEde suhtes sama liikmesriigi aastakünnise taset. Kehtestatud liikmesriigi aastakünnis peaks olema ilma käibemaksuta.

Liikmesriikidel võib olla rohkem kui üks künnis. Nad võivad kehtestada eri ettevõtlussektoritele erinevad künnised. Rohkem kui ühe künnise omamine on erand üldreeglist. Valdkondlikud künnised peavad põhinema objektiivsetel kriteeriumidel ja ükski neist künnistest ei tohi ületada 85 000 eurot (või samaväärne summa omavääringus). Väikeettevõtjad, kelle suhtes on kohaldatav rohkem kui üks valdkondlik künnis konkreetses liikmesriigis, saavad kasutada ainult **ühte neist künnistest kõigi oma tarnete puhul selles liikmesriigis**. Sel konkreetsel juhul on rohkem kui ühte künnist kohaldava liikmesriigi kohustus anda väikeettevõtjale selgeid juhiseid selle kohta, millist künnist ta peaks kasutama. Teavet liikmesriikides kohaldatavate künniste kohta leiate väikeettevõtjate veebiportaalist ⁽³⁷⁾. Selleks et vältida õiguskindlusetust väikeettevõtja puhul, kelle tegevus, mis vastab rohkem kui ühele künnisele, võib aasta jooksul kõikuda, peaks asjaomane liikmesriik nõudma üleminekut ühelt künniselt teisele ainult kord aastas iga kalendriaasta alguses, tuginedes väikeettevõtja poolt eelmisel kalendriaastal teatatud tegevusele.

2.4. Aastakäibe arvutamine

Väikeettevõtete erikorra kohaldamisel kontrollsummana kasutatav aastakäive moodustub järgmistest summadest ilma käibemaksuta ⁽³⁸⁾.

- a) Maksustatavate kaubatarnete ja osutatud teenuste väärtus, kui neid ei ole tehtud väikeettevõtete erikorra alusel.

Näide: juuksuriteenused, veebis müüdavad rõivad jne.

⁽³⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 1.

⁽³⁷⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽³⁸⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 288.

- b) Käibemaksudirektiivi artikli 98 lõike 2 või artikli 105a alusel maksust vabastatud tehingute väärtus, millest on maha arvatud eelmises etapis tasutud käibemaks.
Näide: kontserdipiletite tarnimine, koristamisteenused kodumajapidamistes jne.
- c) Selliste tehingute väärtus, mis on seotud käibemaksust vabastatud ekspordi, rahvusvaheliste vedude ja vahendajate kaudu osutatud teenustega, mis on sellega seotud ⁽³⁹⁾.
Näide: kolmandas riigis asuvatele klientidele veetavate või lähetatavate kaupade tarned.
- d) Maksuvabade liidusiseste kaubatarnete väärtus ⁽⁴⁰⁾.
Näide: kaupade tarned, mida veetakse või lähetatakse klientidele, kes asuvad muus liikmesriigis kui kauba lähteliikmesriik.
- e) Kinnisvaratehingute, käibemaksudirektiivi artikli 135 lõike 1 punktides b–g osutatud finantstehingute ning kindlustus- ja edasikindlustusteenuste väärtus, välja arvatud juhul, kui need tehingud on abitehingud.
Näide: kinnisasja rendileandmine, loteriide ja hasartmängude tarnimine jne.

Väikeettevõtja vara hulka kuuluvate **kaupade üleviimist** teise liikmesriiki tuleb käsitada kaubatarnena tasu eest ⁽⁴¹⁾. Üleviidud kaupade väärtus võetakse arvesse VKE aastakäibe arvutamisel varude lähteliikmesriigis. See vastab nende kaupade ostuhinnale või ostuhinna puudumisel omahinnale ⁽⁴²⁾.

Tehingud, mis ei kuulu aastakäibe hulka, on järgmised.

- Kaupade üleviimine kolmandasse riiki: kui kaupu eksporditakse ilma tarneta, nagu võib juhtuda siis, kui need viiakse lihtsalt **kolmanda riigi varudesse**, siis käivet ei teki. Seega ei tohiks selle konkreetse juhtumi korral käibe arvutamisel arvesse võtta üleviidud kaupade summasid.
Näide: ELi väikeettevõtja viib osa oma toorainevarudest ELis kolmandas riigis asuvasse lattu.
- VKE **materiaalse või immateriaalse põhivara võõrandamise tehinguid** ei tohiks aastakäibe arvutamisel arvesse võtta.
Näide: materiaalne põhivara võib olla näiteks arvuti või seade, mida väikeettevõtja kasutab oma majandustegevusega tegelemiseks. Väikeettevõtja äritegevusest tuleneva sellise materiaalse või immateriaalse põhivara väärtust, mis eemaldatakse, ei võeta aastakäibe arvutamisel arvesse.

⁽³⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 146–149 ning artiklid 151, 152 ja 153.

⁽⁴⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 138.

⁽⁴¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 17.

⁽⁴²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 76.

- **Maksust vabastatud tarned teatavate avalikes huvides korraldatud tegevuste jaoks ⁽⁴³⁾.**

Näide: aastakäibe arvutamisel ei võeta arvesse maksust vabastatud teenuseid, mida osutavad ülikoolid või haiglad.

Üldreeglina hõlmab käive kõigi tarnete väärtust. Ostudega seotud summasid ei võeta arvesse. Seepärast ei pea VKE tehtud ELi-siseseid soetamisi ja kaupade importi selles arvutuses arvesse võtma. Samuti ei pea arvesse võtma nende teenuste väärtust, mille puhul VKE peab pöördmaksustamise alusel käibemaksu arvestama ⁽⁴⁴⁾.

Näide 5

Väikeettevõtja asukoht on liikmesriigis 1 (MS 1) ja ta toodab keraamikat (taldrikud, tassid jne), mida ta müüb äriklientidele liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2 (MS 2). Ta kasutab väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1, kuid mitte liikmesriigis 2. Tal ei ole majandustegevust üheski teises liikmesriigis. Mõnikord müüb ta kaupu kolmandas riigis asuvatele lõpptarbijatele. Oma äritegevuse eesmärgil on ta viinud varud liikmesriigist 1 liikmesriiki 2. Käesoleval aastal eemaldas ta ka seadme, mida ta kasutas keraamika tootmiseks oma ettevõtte varast, ja asendas selle uue seadmega, mille ta ostis liikmesriigis 1 asuvalt tarnijalt. Ta ostab toorainet, mis tarnitakse talle liikmesriigis 1, liikmesriigis 3 asuvalt tarnijalt (kauba ühendusesisene soetamine). Järgmises tabelis on näidatud, kuidas arvutada väikeettevõtja käivet liikmesriigis 1.

Aastakäibe arvutamine liikmesriigis 1	
Tehingud	Kas lisada aastakäibe hulka?
Omamaised kaubatarned äriklientidele liikmesriigis 1	Jah
Kaubatarned äriklientidele liikmesriigis 2	Jah
Kaubatarned kolmandas riigis asuvatele lõpptarbijatele	Jah
Oma varude üleviimine liikmesriigist 1 liikmesriiki 2	Jah
Kasutatud seadme kõrvaldamine	Ei
Uue seadme ostmine tarnijalt liikmesriigis 1	Ei
Tooraine ostmine tarnijalt liikmesriigis 3	Ei

Joonis 15. Aastakäibe arvutamine – koondtabel

⁽⁴³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 132.

⁽⁴⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 196.

Näide 6

Ülikool osutab maksust vabastatud teenuseid (ülikoolihariduse pakkumine) ja maksustatud teenuseid (teadusuuringute pakkumine). Kuigi maksust vabastatud teenuste osutamise väärtust ei arvata ülikooli aastakäibe hulka, võib tema maksustatud teenuste osutamine olla hõlmatud väikeettevõtete erikorraga ja seepärast tuleks nende väärtus aastakäibe arvutamisel arvesse võtta. Kui ülikool otsustab kasutada väikeettevõtete erikorda, ei oleks tal võimalik sisendkäibemaksu maha arvata, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud 5. jaos.

---

3. Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord

Selles jaos selgitatakse, kuidas **liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord** toimib ja millised on nõuete täitmise kohustused. Seda kohaldatakse VKEde suhtes, kes soovivad kasutada väikeettevõtete erikorda **ainult** oma asukohaliikmesriigis.

Kui VKE soovib kasutada väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis ja teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides), peaks ta tutvuma 4. jaoga, mis käsitleb piiriülest väikeettevõtete erikorda, sest sel juhul kohaldatakse piiriülese väikeettevõtete erikorra eeskirju ja nõuete täitmise kohustusi.

3.1. Selle korra kasutamise tingimused

3.1.1. Asukohaliikmesriik

Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud punktis 2.1, saab liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kasutada ainult asukohaliikmesriigis. See on liikmesriik, kus asub VKE **majandustegevuse asukoht**:⁽⁴⁵⁾ ettevõtte juhtkonna ülesannete täitmise asukoht. Füüsilise isiku puhul võib asukoht olla selle isiku alaline elu- või asukoht. Erikorra tulemusliku kohaldamise tagamiseks **tohib olla ainult üks asukohaliikmesriik**. Seepärast ei hõlma konkreetses liikmesriigis asuva VKE mõiste püsivaid tegevuskohti ega käibemaksudokumentatsioonina registreerimise numbrit⁽⁴⁶⁾ (vt joonis 10).

Kuna väikeettevõtete erikorra kehtestamine on liikmesriikidele vabatahtlik, kohaldatakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda ainult nendes liikmesriikides, kes on väikeettevõtete erikorra oma jurisdiktsioonis rakendanud. Kui liikmesriik ei ole väikeettevõtete erikorda rakendanud, siis liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda ei saa kasutada ja seega ei ole väikeettevõtjal võimalik selles liikmesriigis oma tarnitud kaupu ja osutatud teenuseid käibemaksudest vabastada. Sellises liikmesriigis asuv väikeettevõtja võib siiski kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda teistes

---

⁽⁴⁵⁾ Nõukogu 15. märtsi 2011. aasta rakendusmääruse (EL) nr 282/2011, millega sätestatakse ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ rakendusmeetmed (uuesti sõnastatud) (ELT L 77, 23.3.2011, lk 1), artikli 10 lõiked 2 ja 3.

⁽⁴⁶⁾ Arutati käibemaksukomitee 121. koosolekul töödokumendi nr 1051 *Uus väikeettevõtete erikord ja püsivad tegevuskohad* alusel.

---

liikmesriikides, kes seda rakendasid (maksuvabastust andev liikmesriik (andvad liikmesriigid)) tingimusel, et väikeettevõtja vastab tingimustele (vt 4. jagu).

3.1.2. Hõlmatud tehingud

VKE võib kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kõigi oma tarnete suhtes, mis kuuluvad väikeettevõtete erikorra kohaldamisalasse (punkt 2.2). Väikeettevõtete erikorda ei kohaldata tehingute suhtes, mis on väikeettevõtete erikorrast välja jäetud (punkt 2.2.2). Nende tehingute suhtes kohaldatakse tavapäraselt käibemaksukorda või lihtsustatud menetlusi, kui see on asukohaliikmesriigis kohaldatav.

Näide 7

VKE osutab veebipõhiseid sisekujundusteenuseid. Talle kuulub ka maatükk, mida ta soovib müüa. Kuigi veebipõhiste sisekujundusteenuste suhtes kohaldatakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, siis maatüki müügi suhtes kohaldatakse tavapäraselt käibemaksukorda.

3.1.3. Liikmesriigi aastakünnise ja valdkondlike künniste võrdlus

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamiseks ei tohi VKE aastakäive tema asukohaliikmesriigis kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal **ületada** selles liikmesriigis kehtestatud **liikmesriigi aastakünnist ega valdkondlikku künnist** (punkt 2.3).

Näide 8

Asukohaliikmesriigi kehtestatud liikmesriigi aastakünnis on 65 000 eurot. See tähendab, et kõnealuses liikmesriigis asuv VKE, kelle aastakäive kõnealusel ja sellele eelnenud kalendriaastal ei ületa 65 000 eurot, võiks kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda. Vastupidi, kui tema aastakäive kõnealusel ja/või sellele eelnenud kalendriaastal ületab 65 000 eurot, ei saaks ta oma asukohaliikmesriigis kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda.

Stsenaarium	Liikmesriigi aastakünnis (eurodes)	Aastakäive eelmisel kalendriaastal (Y-1) (eurodes)	Aastakäive jooksva kalendriaastal (Y) (eurodes)	Vastavus liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele
Stsenaarium 1	65 000	55 000	61 000	Vastab tingimustele
Stsenaarium 2		67 000	52 000	Ei vasta tingimustele
Stsenaarium 3		40 000	75 000	Ei vasta tingimustele
Stsenaarium 4		70 000	66 000	Ei vasta tingimustele

Joonis 16. Liikmesriigi aastakünnis – eelnenud ja kõnealune kalendriaasta

Stsenaariumi 1 korral ei ületa aastakäive ei kõnealusel kalendriaastal (Y) ega sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1) liikmesriigi aastakünnist (65 000 eurot). Seepärast võiks VKE kasutada oma asukohaliikmesriigis liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda.

Stsenaariumide 2, 3 ja 4 puhul ületab aastakäive liikmesriigi aastakünnise kas eelnenud kalendriaastal (Y-1) (stsenaarium 2), kõnealusel kalendriaastal (Y) (stsenaarium 3) või nii eelnenud kui ka kõnealusel kalendriaastal (Y-1 ja Y) (stsenaarium 4). Seepärast ei saaks VKE ühegi nimetatud stsenaariumi korral kasutada oma asukohaliikmesriigis liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kõnealusel kalendriaastal (Y).

Mõned liikmesriigid võivad nõuda, et väikeettevõtete erikorda kasutada soovivate VKEde aastakäive ei ületaks liikmesriigi aastakünnist kõnealusel ja **kahel sellele eelnenud kalendriaastal** ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 288a lõige 1.

Näide 9

Väikeettevõtete erikorra kasutamiseks ei tohi väikeettevõtja aastakäive kõnealusel (Y) ja kahel sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1 ja Y-2) ületada liikmesriigi aastakünnist, nagu see on stsenaariumi 1 puhul.

Stsenaarium	Liikmesriigi aastakünnis (eurodes)	Aastakäive eelmisele kalendriaastale eelneval aastal (Y-2) (eurodes)	Aastakäive eelmisel kalendriaastal (Y-1) (eurodes)	Aastakäive jooksva kalendriaastal (Y) (eurodes)	Vastavus liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele
Stsenaarium 1	65 000	55 000	61 000	56 000	Vastab tingimustele
Stsenaarium 2		64 000	52 000	67 000	Ei vasta tingimustele
Stsenaarium 3		40 000	75 000	63 000	Ei vasta tingimustele
Stsenaarium 4		66 000	70 000	68 000	Ei vasta tingimustele
Stsenaarium 5		70 000	56 000	60 000	Ei vasta tingimustele

Joonis 17. Liikmesriigi aastakünnis – kõnealune ja kaks sellele eelnenud kalendriaastat

Lisateave teie asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽⁴⁸⁾.

Majandustegevust alustav VKE võib kasutada ka oma asukohaliikmesriigis liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda. Sel juhul on tema aastakäive eelnenud kalendriaastal (või kahel eelnenud kalendriaastal) ja/või kõnealusel aastal null (0).

3.2. Lihtsustused selle erikorra alusel

3.2.1. Registreerimine

Liikmesriikidel on võimalus vabastada oma territooriumil asuvad VKEd kohustusest teatada oma tegevuse alustamisest, end registreerida ja olla tuvastatud käibemaksukohustuslasena registreerimise numbril alusel asukohaliikmesriigis, **kui nad kasutavad ainult liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda** ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁴⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292b.

Kui asukohaliikmesriik otsustab VKEsid registreerimiskohustusest mitte vabastada, peaks ta tagama, et tuvastamismenetlus ei kesta kauem kui 15 tööpäeva. See võib kesta kauem, kui asukohaliikmesriik vajab teatavatel juhtudel lisaega uurimiste korraldamiseks, et hoida ära maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist. Registreerimismenetlus ja kohustused võivad erineda sõltuvalt VKE olukorrast ja asukohaliikmesriigis kohaldatavatest eeskirjadest. Täpsemad andmed liikmesriikide kehtestatud nõuete kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽⁵⁰⁾.

Kuna väikeettevõtete erikord hõlmab siiski tarneid, mitte oste, võib VKE olla endiselt kohustatud rakendama tavapärasest käibemaksukorda või lihtsustatud menetlusi ostude suhtes, mille puhul ta on kohustatud deklareerima ja tasuma käibemaksu (vt 6. jagu). Kui VKE teeb tehinguid, mis on väikeettevõtete erikorrast välja jäetud (vt punkt 2.2.2), peab ta ka nende tehingute suhtes rakendama tavapärasest käibemaksukorda.

3.2.2. Käibedeklaratsioonid

Liikmesriikidel on võimalus vabastada nende territooriumil asuvad VKE-d, kes kasutavad väikeettevõtete erikorda liikmesriigi tasandil, **ainult** kohustusest esitada käibedeklaratsioon ⁽⁵¹⁾.

Kui asukohaliikmesriik seda võimalust ei kasuta ja selle asemel nõuab VKE-lt käibedeklaratsiooni esitamist, tuleb seda käibedeklaratsiooni lihtsustada ja see peab hõlmama ühte kalendriaastat. VKE-d võivad siiski valida ka teistsuguse maksustamisperioodi ⁽⁵²⁾. Lisateavet teie asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta saate vaadata väikeettevõtjate veebiportaalist ⁽⁵³⁾.

3.2.3. Arvepidamine

Liikmesriikidel on võimalus vabastada nende territooriumil asuvad VKE-d, kes kasutavad väikeettevõtete erikorda liikmesriigi tasandil, kohustusest pidada raamatupidamisarvestust ⁽⁵⁴⁾. Lisateave teie asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292c.

⁽⁵²⁾ Maksustamisperiood tuleks kindlaks määrata kooskõlas käibemaksudirektiivi artikliga 252.

⁽⁵³⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292d.

⁽⁵⁵⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.2.4. Arved

Liikmesriikidel on võimalus vabastada nende territooriumil asuvad VKEd, kes kasutavad väikeettevõtete erikorda liikmesriigi tasandil, kohustusest väljastada arveid ⁽⁵⁶⁾. Kui asukohaliikmesriik kehtestab arvete väljastamise kohustuse, peaks VKE-l olema lubatud väljastada lihtsustatud arveid ⁽⁵⁷⁾. Lisateave teie asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽⁵⁸⁾.

3.2.5. Muud halduskohustused

Liikmesriikidel on võimalus vabastada oma territooriumil asuvad VKEd, kes kasutavad väikeettevõtete erikorda liikmesriigi tasandil, muudest halduskohustustest ⁽⁵⁹⁾. Lisateave teie asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽⁶⁰⁾.

Kui väikeettevõtja kasutab **väikeettevõtete erikorda ainult liikmesriigi tasandil**, võib asukohaliikmesriik vabastada ta mõnest või kõigist käibemaksukohustustest. Lisateavet oma asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohta saate vaadata väikeettevõtjate veebiportaalist.

3.3. Erikorra kasutamise lõpetamine

3.3.1. Üleminek piiriülesele väikeettevõtete erikorrale

Kui liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kasutav väikeettevõtja soovib laiendada väikeettevõtete erikorra kasutamist teistesse liikmesriikidesse ja kasutada piiriülest maksuvabastust, peab VKE täitma tingimused ja järgima 4. jaos selgitatud eeskirju.

⁽⁵⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292d.

⁽⁵⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 220a lõike 1 punkt c ja artikkel 226b.

⁽⁵⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292d.

⁽⁶⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

Näide 10

Väikeettevõtja kasutab liikmesriigi tasandil erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis: liikmesriik 1. Mingil hetkel otsustab ta kasutada väikeettevõtete erikorda ka liikmesriigis 2. Väikeettevõtja peab esitama eelteate, milles taotletakse väikeettevõtete erikorra kasutamist liikmesriigis 2. Lisateave on esitatud 4. jaos.

3.3.2. Majandustegevuse asukoha ümberpaigutamine

Kui VKE paigutab oma majandustegevuse asukoha (või füüsilise isiku puhul alalise elu- või asukoha) ümber teise liikmesriiki või kolmandasse riiki, lõpetatakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamine „algses“ asukohaliikmesriigis.

Näide 11

Väikeettevõtja viib oma majandustegevuse asukoha (või alalise elu- või asukoha) oma asukohaliikmesriigist (liikmesriik 1) teise liikmesriiki (liikmesriik 2). Sellisel juhul lõpeb liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamine liikmesriigis 1.

Kui VKE soovib kasutada oma „uues“ asukohaliikmesriigis (liikmesriik 2) liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, peab ta järgima selles liikmesriigis kohaldatavaid eeskirju.

3.3.3. Vabatahtlik lõpetamine

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kasutavad VKEd võivad otsustada erikorra kasutamise vabatahtlikult lõpetada. Selle otsene tagajärg on tavapärase käibemaksukorra ⁽⁶¹⁾ või lihtsustatud menetluste ⁽⁶²⁾ rakendamine.

Väikeettevõtja peab tutvuma oma asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjadega, mis käsitlevad liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamise vabatahtliku lõpetamise menetlust (kui see on olemas) ja käibemaksukohustustega, mida ta peab täitma pärast erikorra kasutamise lõpetamist.

Liikmesriigid ei ole küll kohustatud, kuid võivad kehtestada keeluperioodi VKEdele, kes erikorra kasutamise vabatahtlikult lõpetavad ⁽⁶³⁾. VKE peab võtma ühendust oma

⁽⁶¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 290.

⁽⁶²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 281.

⁽⁶³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 290.

asukohaliikmesriigiga, kui ta soovib pärast liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamise vabatahtlikku lõpetamist erikorda uuesti kasutada.

3.3.4. Väljajätmine

Liikmesriigi aastakünnise (või kehtiva valdkondliku künnise) ületamine kalendriaasta jooksul toob kaasa **VKE väljajätmise liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast**. Väikeettevõtjad peavad tutvuma oma asukohaliikmesriigis kohaldatavate eeskirjadega, mis käsitlevad menetlust (kui see on olemas), mida rakendatakse siis, kui nad on liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja jäetud.

Liikmesriigid võivad otsustada, kas üleminekuperioodi kohaldatakse või mitte, kui liikmesriigi aastakünnis või kehtiv valdkondlik künnis on ületatud. Kui üleminekuperioodi ei kohaldata, kehtib liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast väljajätmine alates hetkest, mil ületatakse liikmesriigi aastakünnis või kehtiv valdkondlik künnis. Praktikas vastab see hetk tehingule, mille tagajärjel aastakäive ületab künnise.

Üleminekuperioodi kohaldamise korral võivad liikmesriigid valida ühe järgmistest ülemmääradest:

- a) lubada VKE-l jätkata liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist seni, kuni liikmesriigi aastakünnist (või kehtivat valdkondlikku künnist) ei ületata rohkem kui 10 %, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni, või
  - b) lubada VKE-l jätkata liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist seni, kuni liikmesriigi aastakünnist (või kehtivat valdkondlikku künnist) ei ületata rohkem kui 25 %, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni, või
  - c) kui konkreetset ülemmäära ei kohaldata, lubada VKE-l jätkata liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastuse kasutamist, kuni tema aastakäive jõuab 100 000 euro piirini, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni.
-

Näide 12

Asukohaliikmesriigis kehtiv liikmesriigi aastakünnis on 65 000 eurot. Järgmises tabelis on näidatud iga üleminekuperioodidega seotud variandi puhul olukord, kus VKE võiks jätkata käibemaksuvabastuse kasutamist ja millal ta peab selle kasutamise lõpetama.

Üleminekuperioodi kohaldamise võimalused	Aastakäive, milleni VKE võib jätkata väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist kalendriaasta jooksul (eurodes)	Aastakäive, millest alates VKE peab lõpetama väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamise kalendriaasta jooksul (eurodes)
Üleminekuvaeg puudub	65 000	65 001
Ülemäär 10 %	71 500	71 501
Ülemäär 25 %	81 250	81 251
Aastakäive ei ületa 100 000 eurot	100 000	100 001

Joonis 18. Üleminekuperioodi kohaldamine – näide A

Näiteks kohaldab asukohaliikmesriik 25 % ülemäära. Kui VKE aastakäive kõnealusel kalendriaastal (Y) on üle 65 000 euro, kuid ei ületa 31.12.Y 81 250 eurot, võib VKE kasutada väikeettevõtete erikorda kuni kõnealuse kalendriaasta (Y) lõpuni ning ta jäetakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja alates järgmise kalendriaasta (Y+1) 1. jaanuarist.

Kui VKE aastakäive ületab 1.9.Y 81 250 eurot, jäetakse VKE sel päeval väikeettevõtete erikorrast välja, arvestades tarnest, mille tõttu aastakäive ületas 25 % ülemäära.

Näide 13

Asukohaliikmesriigis kehtiv liikmesriigi aastakünnis on 85 000 eurot. Järgmises tabelis on näidatud iga variandi puhul olukord, kus VKE võiks jätkata käibemaksuvabastuse kasutamist ja millal ta peab selle kasutamise lõpetama.

Üleminekuperioodi kohaldamise võimalused	Aastakäive, milleni VKE võib jätkata väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist kalendriaasta jooksul (eurodes)	Aastakäive, millest alates VKE peab lõpetama väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamise kalendriaasta jooksul (eurodes)
Üleminekuvaeg puudub	85 000	85 001
Ülemäär 10 %	93 500	93 501
Ülemäär 25 %	100 000*	100 001
Aastakäive ei ületa 100 000 eurot	100 000	100 001

Joonis 19. Üleminekuperioodi kohaldamine – näide B

* 25 % ülemäär oleks 106 250 eurot. Käibemaksudirektiiviga lubatud maksimaalne aastakäive liidus, ⁽⁶⁴⁾ mille korral võib väikeettevõtete erikorra alusel kasutada käibemaksuvabastust, on siiski 100 000 eurot. Seega isegi kui liikmesriigil on kõrge künnis ja ta kohaldab üleminekuperioodi ülemääraga 25 %, jäetakse VKE väikeettevõtete erikorrast välja, kui tema aastakäive ületab 100 000 eurot.

Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise otsene tagajärg on tavapärase käibemaksukorra või lihtsustatud menetluste kohaldamine. Väikeettevõtjad peaksid tutvuma oma asukohaliikmesriigis kohaldatavate käibemaksureeglitega, et teada oma kohustusi, kui nad on liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja jäetud.

Hetk, millest alates väikeettevõtja liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja jäetakse, vastab hetkele, mil aastakäive ületab liikmesriigi aastakünnise (või kehtiva valdkondliku künnise) või – kui asukohaliikmesriik kohaldab üleminekuperioodi – kohaldatava ülemäära.

⁽⁶⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõike 2 punkt a.

Näide 14

Liikmesriigi aastakünnis on 65 000 eurot. Asukohaliikmesriik ei kohalda üleminekuperioodi, mistõttu jäetakse VKE väikeettevõtete erikorrast välja niipea, kui tema aastakäive ületab 65 000 eurot.

Alates 1.1.Y kuni 26.9.Y on väikeettevõtja aastakäive 64 800 eurot. 27.9.Y teeb väikeettevõtja esimese tarne summas 100 eurot ja teise tarne summas 300 eurot.

Väikeettevõtja on 27.9.Y väikeettevõtete erikorrast välja jäetud alates teisest 300 euro suurusest tarnest, sest selle tarne tulemusel ületab aastakäive künnise.

Tarne 1 on endiselt liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksust vabastatud. Tarne 2 peab vastama tavapärase käibemaksukorra (või lihtsustatud menetluste) kohastele maksustamiseskirjadele.

Ajavahemik	Jooksva aasta aastakäibe summa (eurodes)	Tulemus
Tarned kokku ajavahemikul 1.1.Y kuni 26.9.Y	64 800	Väljajätmise kuupäev: 27.9.Y, alates tarnest 2
Tarne 1, 27.9.Y	100	
Tarne 2, 27.9.Y	300	
Kõik kokku	65 200	

Joonis 20. Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium A

Näide 15

Liikmesriigi aastakünnis asukohaliikmesriigis on 65 000 eurot ja selles kohaldatakse üleminekuperioodi ülemmääraga 25 %. Sel juhul jäetakse VKE liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja niipea, kui tema aastakäive ületab 81 250 eurot.

26.9.Y on väikeettevõtja aastakäive 81 100 eurot, seega on ta ületanud liikmesriigi aastakünnise (65 000 eurot), kuid jääb alla 25 % ülemmäära (81 250 eurot). 27.9.Y teeb väikeettevõtja veel ühe tarne summas 300 eurot. Kuna aastakäive ületab 27.9.Y 81 250 eurot, jäetakse VKE 27.9.Y liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja alates 300 euro suurusest tarnest ning ta peab sellest ajast alates rakendama tavapärasest käibemaksukorda (või lihtsustatud menetlusi).

Ajavahemik	Jooksva aasta aastakäibe summa (eurodes)	Tulemus
Tarned kokku ajavahemikul 1.1.Y kuni 26.9.Y	81 100	Väljajätmise kuupäev: 27.9.Y, alates 300 euro suurusest tarnest
Tarne 27.9.Y	300	
Kõik kokku	81 400	

Joonis 21. Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium B

Näide 16

Liikmesriigi aastakünnis asukohaliikmesriigis on 65 000 eurot ja selles kohaldatakse üleminekuperioodi ülemmääraga 25 %. VKE jäetakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja niipea, kui tema aastakäive ületab 81 250 eurot. VKE ületab liikmesriigi aastakünnise 65 000 eurot 20.10.Y, kuid ei ületa 81 250 eurot kuni aasta lõpuni 31.12.Y.

Sellisel juhul võib VKE kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kuni kalendriaasta Y lõpuni, st kuni 31.12.Y. Ta jäetaks väikeettevõtete erikorrast välja alates 1.1.Y+1 ja ta peaks alates sellest kuupäevast rakendama tavapärasest käibemaksukorda või lihtsustatud menetlusi.

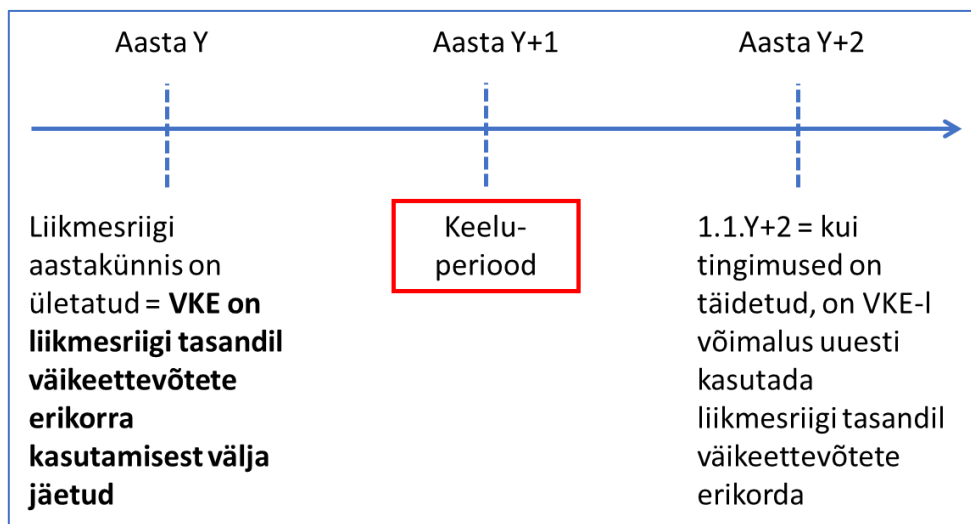
Ajavahemik	Jooksva aasta aastakäibe summa (eurodes)	Tulemus
Tarned kokku ajavahemikul 1.1.Y kuni 19.10.Y	64 800	Väljajätmise kuupäev: 1.1.Y+1 Tarned ajavahemikul 20.10.Y kuni 31.12.Y on endiselt käibemaksust vabastatud
Tarne 20.10.Y	300	
Tarned ajavahemikul 21.10.Y kuni 31.12.Y	10 000	
Kõik kokku 31.12.Y	75 100	

Joonis 22. Väikeettevõtete erikorrast väljajätmise kuupäev – stsenaarium C

3.3.5. Keeluperiood

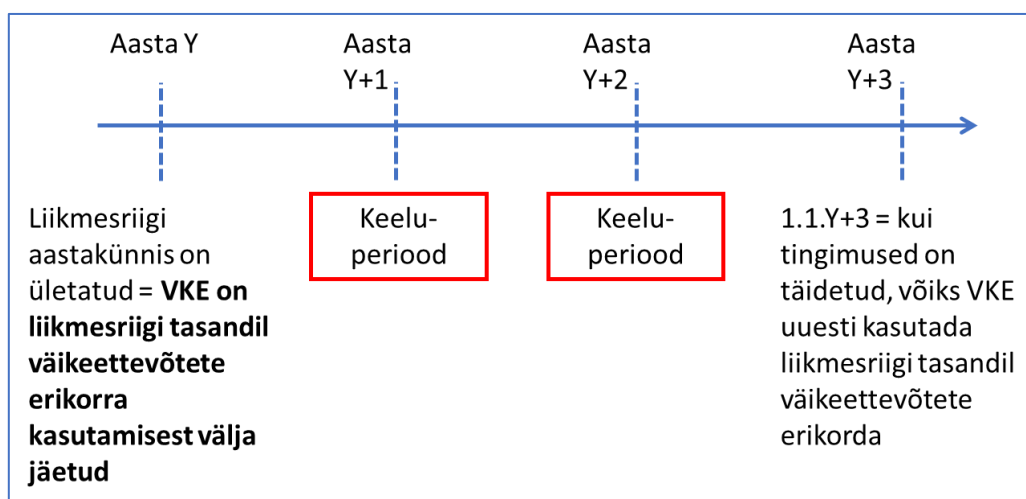
Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast **välja jäetud VKE ei saa liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda uuesti kasutada ühe kalendriaasta jooksul (Y+1).**

Praktikas peab väikeettevõtja juhul, kui ta soovib liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorraga uuesti liituda, ootama kuni 1.1.Y+2, et seda kasutada ja läbima registreerimismenetluse (kui see on olemas) oma asukohaliikmesriigis. Igal juhul peaks väikeettevõtja võtma ühendust oma liikmesriigi maksuhalduriga, et saada teavet võimalike formaalsuste kohta, mis on vaja täita väikeettevõtete erikorraga uuesti liitumiseks.

Joonis 23. Keeluperiood ühe kalendriaasta jooksul

Liikmesriigid võivad seda väljajätmise perioodi pikendada kahe kalendriaastani ⁽⁶⁵⁾ (Y+1 ja Y+2). Sellisel juhul peaks väikeettevõtja ootama kuni 1.1.Y+3, et korda uuesti kasutada, kui ta vastab tingimustele.

Joonis 24. Keeluperiood kahe kalendriaasta jooksul

⁽⁶⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 288a lõige 1.

4. „Piiriülene“ väikeettevõtete erikord

Selles jaos selgitatakse, kuidas **piiriülene väikeettevõtete erikord** toimib ja millised on nõuete täitmise kohustused. See kehtib järgmise kohta:

- a) VKEd, kes soovivad kasutada väikeettevõtete erikorda muudes liikmesriikides kui ainult asukohaliikmesriik, ning
- b) VKEd, kes soovivad kasutada väikeettevõtete erikorda nii oma asukohaliikmesriigis kui ka teistes liikmesriikides.

Väikeettevõtja, kes soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda, peab kõigepealt **vastama selle kasutamise tingimustele**. Tingimustele vastamiseks ei tohi VKE **aastakäive liidus** kõnealusel ja sellele eelnenud kalendriaastal ületada 100 000 eurot (vt punkt 4.1).

Peale selle peab VKE vastama järgmistele tingimustele:

1. tema **majandustegevuse asukoht (või füüsilise isiku alaline elu- või asukoht) asub liikmesriigis** (vt punkt 2.1);
2. ta teeb **tehinguid, mis kuuluvad väikeettevõtete erikorra kohaldamisalasse** (vt 2. jagu). Väikeettevõtja võib teha selliseid tarneid, mis on hõlmatud väikeettevõtete erikorraga ja muid tarneid, mis on väikeettevõtete erikorrast välja jäetud;
3. **selliste tarnete väärtus, mis on tehtud liikmesriigis (liikmesriikides), kus ta soovib kasutada piiriülest käibemaksuvabastust**, ei ületa asjaomases liikmesriigis (asjaomastes liikmesriikides) kehtivat liikmesriigi või valdkondlikku aastakünnist kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal (või kahel sellele eelnenud kalendriaastal, kui asjaomane liikmesriik on nii kindlaks määratud) (vt punkt 4.2).

Lõpuks peab VKE täitma vorminõude:

4. ta peab oma asukohaliikmesriigis esitama eelteate (punkt 4.3), milles nimetab liikmesriigid, kus ta soovib kasutada piiriülest VKEd e maksuvabastust.

VKE võib hakata eelteates nimetatud liikmesriikides oma tarneid käibemaksust vabastama, kui tema asukohaliikmesriik – pärast piiriülese väikeettevõtete erikorra

---

kasutamise tingimustele vastavuse kinnitamist – on esitanud talle väikeettevõtete erikorra jaoks **ühtse individuaalse identifitseerimisnumbri** (EX-numbri) ja kinnitanud, et asjaomane liikmesriik (asjaomased liikmesriigid) on kinnitanud erikorra kasutamise loa oma jurisdiktsioonis.

4.1. Aastakäive liidus: tingimustele vastavuse kontrollimine

Väikeettevõtete erikorra alusel piiriülese maksuvabastuse tingimustele vastamiseks ei tohi VKE **aastakäive liidus ületada 100 000** eurot kõnealusel kalendriaastal (Y) ja sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1) ⁽⁶⁶⁾. Aastakäive liidus vastab **kõigi 27 liikmesriigi aastakäibe summale**: ⁽⁶⁷⁾ asukohaliikmesriik (MSEST), liikmesriik (liikmesriigid), kus VKE soovib väikeettevõtete erikorda kasutada (edaspidi „maksuvabastust andev liikmesriik (andvad liikmesriigid)“ või „MSEXE“) ja kõik teised liikmesriigid.

Aastakäive liidus on kõigi 27 liikmesriigi aastakäibe summa, olenemata sellest, kas väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda kõigis liikmesriikides või mitte. See meede toimib **kaitsemeetmena**, millega tagatakse, et väikeettevõtete erikorda kasutavad ainult väikeettevõtjad. Tegemist on ettevõtjatega, kelle üldine aastakäive Euroopa Liidus ei ületa 100 000 eurot.

Kui aastakäive liidus ületab 100 000 eurot, ei saa väikeettevõtja kasutada piiriülest käibemaksuvabastust üheski liikmesriigis, välja arvatud oma asukohaliikmesriigis. Seal võib ta jätkata liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamist, tingimusel et tema aastakäive ei ületa asukohaliikmesriigi kehtestatud liikmesriigi aastakünnist (vt 3. jagu).

Liidu aastakünnise ületamise korral jäetakse VKE piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja. VKE võiks siiski kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, kui tema aastakäive ei ületa tema asukohaliikmesriigi liikmesriigi aastakünnist.

⁽⁶⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõike 2 punkt a.

⁽⁶⁷⁾ Vt selgitavate märkuste punkt 2.4 aastakäibe arvutamise kohta.

Näide 17

Liikmesriigid	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)	Tulemus
MSEST	30 000	15 000	<p>POSITIIVNE</p> <p>Aastakäive liidus ei ületa käesoleval ja varasematel kalendriaastatel 100 000 eurot.</p>
MSEXE 1	35 000	30 000	
MSEXE 2	15 000	20 000	
Ülejäänud 24 liikmesriiki, kus väikeettevõtete erikorda ei kasutata	15 000	17 000	
Kokku 27 liikmesriiki	95 000	82 000	

Joonis 25. Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium A

Selle stsenaariumi korral vastaks VKE piiriülese erikorra kasutamise tingimustele, sest aastakäive liidus ei ületa 100 000 euro suurust kaitsemeetet.

Näide 18

Liikmesriigid	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)	Tulemus
MSEST	30 000	20 000	<p>NEGATIIVNE</p> <p>VKE-l ei vasta piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele jooksva kalendriaastal Y, sest tema aastakäive liidus ületab jooksva kalendriaastal (Y) 100 000 eurot.</p>
MSEXE 1	35 000	30 000	
MSEXE 2	15 000	40 000	
Ülejäänud 24 liikmesriiki, kus väikeettevõtete erikorda ei kasutata	15 000	17 000	
Kokku 27 liikmesriiki	95 000	107 000	

Joonis 26. Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium B

Selle stsenaariumi korral ei vasta VKE piiriülese erikorra kasutamise tingimustele. VKE võib endiselt kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, kui tema aastakäive ei ületa asukohaliikmesriigi liikmesriigi aastakünnist.

Näide 19

Liikmesriigid	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)	Tulemus
MSEST	30 000	15 000	<p>NEGATIIVNE</p> <p>VKE ei saa kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda jooksva kalendriaastal Y, sest tema aastakäive liidus eelmisel kalendriaastal (Y-1) ületab 100 000 eurot.</p>
MSEXE 1	35 000	30 000	
MSEXE 2	15 000	20 000	
Ülejäänud 24 liikmesriiki, kus väikeettevõtete erikorda ei kasutata	35 000	17 000	
Kokku 27 liikmesriiki	115 000	82 000	

Joonis 27. Aastakäibega liidus seotud kaitsemeetme rakendamine – stsenaarium C

Selle stsenaariumi kohaselt võib VKE ikkagi kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, kui tema aastakäive ei ületa asukohaliikmesriigi liikmesriigi aastakünnist.

4.2. Liikmesriigi aastakünnis

Lisaks sellele, et väikeettevõtja aastakäive liidus ei ületa 100 000 eurot, ei tohi tema aastakäive liikmesriigis (liikmesriikides), kus ta soovib kasutada piiriülest maksuvabastust, ületada asjaomases liikmesriigis liikmesriigi aastakünnist (või kehtivat valdkondlikku künnist) kõnealusel kalendriaastal (Y) ja sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1).

Liikmesriigid võivad seda tingimust laiendada, et see hõlmaks ka eelnenud kalendriaastale eelnenud aastat (Y-2) ⁽⁶⁸⁾. Liikmesriigid peavad kohaldama sama tingimust – kas eelnenud kalendriaastat (Y-1) või kahte eelnenud kalendriaastat (Y-1 ja Y-2) – võrdselt nii nende territooriumil asuvate VKEdes kui ka nende VKEdes suhtes, kes ei asu nende territooriumil.

⁽⁶⁸⁾ Vaadake väikeettevõtjate veebiportaalist, millised liikmesriigid seda tingimust VKEdelt taotleavad.

Näide 20

Allpool on esitatud praktiline näide VKE õiguse kohta kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda. VKE olukord on alati järgmine:

VKE soovib kasutada piiriülest käibemaksuvabastust oma asukohaliikmesriigis ja veel kahes liikmesriigis – maksuvabastust andev liikmesriik 1 ja maksuvabastust andev liikmesriik 2. Lisaks sellele tegeleb VKE majandustegevusega neljandas liikmesriigis (MS 4), kus ta ei soovi käibemaksuvabastust kasutada. VKE-l ei ole majandustegevust üheski ülejäänud 23 liikmesriigist.

Liikmesriigid/ liit	Aastakünnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksval kalendriaastal (Y)	Vastavus piiriülese väikeette- võtete erikorra kasutamise tingimustele
MSEST	85 000	30 000	10 000	Jah
MSEXE 1	20 000	15 000	5 000	Jah
MSEXE 2	30 000	20 000	10 000	Jah
MS 4	puudub	20 000	10 000	–
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	–
Liit	100 000	85 000	35 000	Jah

Joonis 28. Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium A

Selle stsenaariumi korral otsustab VKE kasutada väikeettevõtete erikorda alates kõnealuse kalendriaasta keskpaigast. Aastakäive liidus eelnenud kalendriaastal (85 000 eurot) ja kõnealusel kalendriaastal (35 000 eurot) ei ületa 100 000 eurot. Asukohaliikmesriigi, maksuvabastust andva liikmesriigi 1 ja maksuvabastust andva liikmesriigi 2 aastakäive liikmesriigis kõnealusel ja sellele eelnenud kalendriaastal ei ületa nende liikmesriikide kehtestatud künniseid. Seepärast võiks VKE kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis, maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2.

Näide 21

Liikmesriigid/ liit	Liikmesriigi kehtestatud künnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksval kalendriaastal (Y)	Väikeette- võtete erikorra kasutamise õigus
MSEST	35 000	36 000	0	Ei
MSEXE 1	85 000	20 000	0	Jah
MSEXE 2	60 000	10 000	0	Jah
MS 4	puudub	15 000	0	–
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	–
Liit	100 000	81 000	0	–

Joonis 29. Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium B

Selle stsenaariumi korral esitab VKE oma eelteate piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise kohta kõnealuse kalendriaasta (Y) 1. jaanuaril. VKE ei saa asukohaliikmesriigis väikeettevõtete erikorda kasutada, sest tema aastakäive eelnenud kalendriaastal (36 000 eurot) ületab asukohaliikmesriigis kehtiva liikmesriigi aastakünnise (35 000 eurot). VKE võiks siiski kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2, sest liidu aastakünnist ei ületata kõnealusel kalendriaastal (0 eurot) ega sellele eelnenud kalendriaastal (81 000 eurot) ning kuna tema aastakäive maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2 ei ületa nende liikmesriikide liikmesriigi aastakünnist kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal.

Näide 22

Liikmesriigid/ liit	Liikmesriigi kehtestatud künnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksval kalendriaastal (Y)	Väikeette- võtete erikorra kasutamise õigus
MSEST	35 000	30 000	20 000	Jah
MSEXE 1	85 000	20 000	25 000	Jah
MSEXE 2	15 000	15 000	30 000	Ei
MS 4	puudub	15 000	20 000	–
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	–
Liit	100 000	80 000	95 000	–

Joonis 30. Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium C

Selle stsenaariumi korral otsustab VKE kasutada väikeettevõtete erikorda kõnealuse kalendriaasta (Y) keskel. VKE ei saa kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda maksuvabastust andvas liikmesriigis 2, sest tema aastakäive kõnealusel kalendriaastal (30 000 eurot) ületab maksuvabastust andva liikmesriigi 2 liikmesriigi aastakünnise (15 000 eurot). VKE võiks siiski kasutada väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 1, sest liidu aastakünnist ei ületata kõnealusel kalendriaastal (95 000 eurot) ega sellele eelnenud kalendriaastal (80 000 eurot) ning kuna tema aastakäive asukohaliikmesriigis ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ei ületa nende liikmesriikide liikmesriigi aastakünnist kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal.

Näide 23

Liikmesriigid/ liit	Liikmesriigi kehtestatud künnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksval kalendriaastal (Y)	Väikeette- võtete erikorra kasutamise õigus
MSEST	35 000	30 000	0	Jah
MSEXE 1	85 000	50 000	0	Ei
MSEXE 2	60 000	15 000	0	Ei
MS 4	puudub	15 000	0	–
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	–
Liit	100 000	110 000	0	–

Joonis 31. Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium D

Selle stsenaariumi korral ei saa VKE kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2, sest liidu aastakünnis ületati eelnenud kalendriaastal (110 000 eurot). See liidu künnis on kaitsemeede, millega tagatakse, et piiriülest maksuvabastust saavad kasutada ainult väikeettevõtjad. **Kui liidu aastakünnis ületatakse, jäetakse väikeettevõtja piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja kõigis liikmesriikides, välja arvatud asukohaliikmesriik**, isegi kui aastakäive liikmesriikides, kus ta soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda (maksuvabastust andev liikmesriik 1 ja maksuvabastust andev liikmesriik 2) jääb alla liikmesriigi aastakünnise.

Ainus liikmesriik, kus VKE võib ikkagi väikeettevõtete erikorda kasutada, on tema asukohaliikmesriik, tingimusel et liikmesriigi tasandil maksuvabastuse tingimused on täidetud (vt 3. jagu). Tõepoolest, liidu aastakünnise ületamise korral ei jäeta VKEd asukohaliikmesriigis väikeettevõtete erikorrast välja (liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord). Ainult asukohaliikmesriigi kehtestatud liikmesriigi aastakünnise ületamise korral võib esineda olukord, kus VKE jäetakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorrast välja.

Näide 24

Maksuvabastust andev liikmesriik 1 ja liikmesriik 4 nõuavad selle stsenaariumi kohaselt, et väikeettevõtjatelt esitab teabe oma aastakäibe kohta, mis vastab kõnealusele kalendriaastale (Y) ja kahele sellele eelnenud kalendriaastale (Y-1 ja Y-2). Väikeettevõtja ei soovi endiselt kasutada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 4.

Liikmesriigid/liit	Liikmesriigi kehtestatud künnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) aasta enne eelmist kalendriaastat (Y-2)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)	Väikeettevõtete erikorra kasutamise õigus
MSEST	35 000	puudub	30 000	20 000	Jah
MSEXE 1	85 000	80 000	20 000	25 000	Jah
MSEXE 2	15 000	puudub	15 000	12 000	Jah
MS 4	puudub	13 000	15 000	20 000	–
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	puudub	0	0	–
Liit	100 000	puudub	80 000	77 000	–

Joonis 32. Liikmesriigi aastakünnise kohaldamine – stsenaarium E

Selle stsenaariumi puhul vastab VKE piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise nõuetele asukohaliikmesriigis, maksuvabastust andvas liikmesriigis 1 ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2, sest liidu aastakünnist ei ületata kõnealusel kalendriaastal (77 000 eurot) ega sellele eelnenud kalendriaastal (80 000 eurot). VKE võib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis ja maksuvabastust andvas liikmesriigis 2, sest tema aastakäive ei ületa nende liikmesriikide liikmesriigi aastakünnist kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal.

Selle näite puhul võiks VKE kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda maksuvabastust andvas liikmesriigis 1, sest tema aastakäive liidus kõnealusel ja sellele eelnenud kalendriaastal ei ületa liidu aastakünnist ning tema aastakäive kõnealusel ja kahel sellele eelnenud kalendriaastal ei ületa maksuvabastust andva liikmesriigi 1 liikmesriigi aastakünnist.

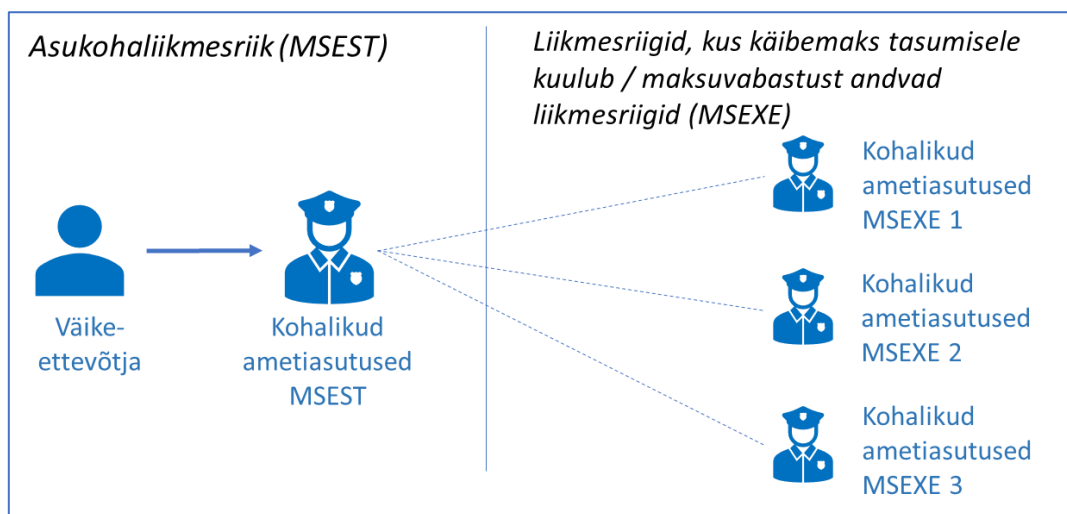
Kuigi väikeettevõtja ei soovi kasutada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 4, peab ta eelteates esitama ka oma aastakäibe, mis vastab eelnenud kalendriaastale eelnenud aastale (Y-2), sest liikmesriik 4 taotleb seda teavet.

Väikeettevõtjad saavad kontrollida, kas nad saavad kasutada väikeettevõtete erikorda, kasutades väikeettevõtjate veebiportaalis kättesaadavat matketarkvara ⁽⁶⁹⁾. Matketarkvara annab üksnes soovituslikku teavet ega anna seetõttu õigust nõuda väikeettevõtete erikorra kasutamist üheski liikmesriigis.

4.3. Eelteade

Piiriülese väikeettevõtete erikorraga liitumiseks peab väikeettevõtja kõigepealt registreeruma, esitades oma asukohaliikmesriigile **eelteate** ⁽⁷⁰⁾.

Halduskohustuste lihtsustamiseks peab väikeettevõtja esitama **ainult ühe** registreerimisvormi – **eelteate** – oma asukohaliikmesriigis, mis toimib **ühtse kontaktpunktina**. Asukohaliikmesriik teeb koostööd teiste liikmesriikide maksuhalduritega, kus VKE soovib käibemaksuvabastust kasutada, nagu on näidatud allpool.

Joonis 33. Asukohaliikmesriik – VKE ja teiste liikmesriikide vaheline ühtne kontaktpunkt

Asukohaliikmesriik kontrollib, kas väikeettevõtja vastab piiriülese erikorra kasutamise tingimustele, kontrollides, et aastakäive liidus ei ületa 100 000 eurot. Maksuvabastust andev liikmesriik (liikmesriigid) kontrollib (kontrollivad) muid tingimusi, näiteks seda, et väikeettevõtja aastakäive ei ületa liikmesriigi aastakünnist.

⁽⁶⁹⁾ [Matketarkvara - Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](http://matketarkvara - Euroopa Komisjon (europa.eu))

⁽⁷⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

Just asjaomane maksuvabastust andev liikmesriik otsustab alati, kas väikeettevõtja vastab väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele selle liikmesriigi jurisdiktsioonis.

Kui maksuvabastuse tingimused on täidetud, edastab maksuvabastust andva liikmesriigi maksuhaldur selle teabe asukohaliikmesriigi maksuhaldurile. Seejärel annab asukohaliikmesriik väikeettevõtjale ühtse individuaalse identifitseerimisnumbri ⁽⁷¹⁾ koos järelliitega „EX“ (edaspidi „EX-number“). See ühtne EX-number kehtib kõigis VKE valitud liikmesriikides, kus ta vastab väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele. Käibemaksuvabastust saab kasutada alles siis, kui väikeettevõtja saab asukohaliikmesriigilt kinnituse, et ta saab kõnealuses maksuvabastust andvas liikmesriigis kasutada EX-numbrit. See kinnitus tehakse eraldi iga liikmesriigi kohta, kus väikeettevõtja soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda.

Kui väikeettevõtja juba kasutab väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord) ja soovib laiendada erikorra kasutamist teistele liikmesriikidele (piiriülene väikeettevõtete erikord), peab väikeettevõtja esitama oma asukohaliikmesriigile eelteate. Kui asukohaliikmesriik ei registreeri väikeettevõtjaid, kes kasutavad ainult liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda, põhjustab erikorra laiendamine teistele liikmesriikidele väikeettevõtete erikorraga seotud registreerimise kõigis liikmesriikides, kus erikorda kasutatakse, sealhulgas asukohaliikmesriigis. See tähendab, et EX-number hõlmab ka piiriülese väikeettevõtete erikorra raames asukohaliikmesriigis tehtud tarneid.

4.3.1. Sisu

Elteade tuleb esitada ainult asukohaliikmesriigis ja see peaks sisaldama vähemalt järgmist teavet: ⁽⁷²⁾

- a) väikeettevõtja nimi, tegevusala, õiguslik vorm ja aadress;
- b) liikmesriik (liikmesriigid), kus väikeettevõtja soovib kasutada piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust;
- c) asukohaliikmesriigis ja kõigis teistes liikmesriikides kõnealusel ja sellele eelnenud kalendriaastal (või kahel sellele eelnenud kalendriaastal, kui konkreetne liikmesriik seda nõuab) tehtud kaubatarnete ja/või osutatud teenuste koguväärtus.

⁽⁷¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 3.

⁽⁷²⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284a lõige 1.

Lisaks asjaomase maksukohustuslase tuvastamiseks vajalikule teabele (punkt a eespool) tuleb eelteates **täpsustada, millises liikmesriigis või millistes liikmesriikides maksuvabastus kasutusele võetakse** (punkt b eespool). Eeldusel et väikeettevõtjal on õigus saada maksuvabastust ja ta vastab kõigile maksuvabastuse tingimustele, kohaldatakse maksuvabastust ainult selles liikmesriigis või nendes liikmesriikides.

Kui väikeettevõtja on juba käibemaksukohustuslasena registreeritud liikmesriigis, kus ta soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda, esitab ta mis tahes sellise käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri eelteates.

Näide 25

VKE ei kasuta väikeettevõtete erikorda üheski liikmesriigis. 1. jaanuaril 2025 otsustab ta kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2, kus ei ole tema asukoht. Ta ei soovi kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis.

VKE peab esitama oma asukohaliikmesriigis eelteate, et teatada oma soovist kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriikides 1 ja 2. Asukohaliikmesriik kontrollib, et väikeettevõtja aastakäive liidus 27 liikmesriigis ei ületa 100 000 eurot kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal. Kui aastakäive liidus ei ületa 100 000 eurot, edastab asukohaliikmesriik taotluse liikmesriikidele 1 ja 2. Kui aastakäive liidus ületab 100 000 eurot, lükatakse VKE taotlus tagasi.

Kui aastakäive liidus ei ületa 100 000 eurot, kontrollivad liikmesriigid 1 ja 2, kas tingimused piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamiseks nende jurisdiktsioonis on täidetud, näiteks kas VKE aastakäive ei ületa liikmesriigi aastakünnist. Selle tulemusena teatavad nad asukohaliikmesriigile, kas väikeettevõtja vastab piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele nende jurisdiktsioonis või mitte. Asukohaliikmesriik edastab iga liikmesriigi otsuse väikeettevõtjale. Kui väikeettevõtja vastab tingimustele, antakse talle ühtne EX-number ja kinnitatakse, et ta saab seda numbrit kasutada liikmesriikides 1 ja 2. Kui väikeettevõtja ei vasta liikmesriigis 1 ja/või 2 piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele, teatab asukohaliikmesriik sellest VKE-le.

Asukohaliikmesriik on alati kaasatud registreerimismenetlusesse ja VKE tingimustele vastavuse kontrollimisse, isegi kui VKE ei soovi erikorda oma asukohaliikmesriigis kasutada.

Näide 26

VKE ei kasuta väikeettevõtete erikorda üheski liikmesriigis. 1. jaanuaril 2025 otsustab ta kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2, kus ei ole tema asukoht, ning oma asukohaliikmesriigis.

VKE peab esitama oma asukohaliikmesriigis eelteate, et teatada oma soovist kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriikides 1 ja 2 ning asukohaliikmesriigis. Asukohaliikmesriik kontrollib, et väikeettevõtja aastakäive liidus 27 liikmesriigis ei ületa kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal 100 000 eurot. Kui aastakäivet liidus ei ületata, edastab asukohaliikmesriik taotluse liikmesriikidele 1 ja 2.

Kui aastakäive liidus ületatakse, lükatakse VKE taotlus liikmesriikide 1 ja 2 puhul tagasi. Kui VKE vastab väikeettevõtete erikorra asukohaliikmesriigis kasutamise tingimustele, järgib ta eeskirju ja menetlusi, mille asukohaliikmesriik on kehtestanud liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra jaoks (vt 3. jagu).

Kui aastakäivet liidus ei ületata, kontrollivad liikmesriigid 1 ja 2 piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimuste täitmist oma jurisdiktsioonis, näiteks seda, et VKE aastakäive ei ületa liikmesriigi aastakünnist. Nad teatavad asukohaliikmesriigile, kas väikeettevõtjal on õigus kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda oma jurisdiktsioonis või mitte. Asukohaliikmesriik edastab iga liikmesriigi otsuse väikeettevõtjale. Samuti kontrollib ta väikeettevõtete erikorra kasutamist asukohaliikmesriigis. Kui väikeettevõtja vastab tingimustele, antakse talle ühtne EX-number ja kinnitatakse, et ta saab seda numbrit kasutada liikmesriikides 1 ja 2 ning asukohaliikmesriigis. Kui väikeettevõtja ei vasta piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele liikmesriigis 1 ja/või 2, teatab asukohaliikmesriik sellest VKE-le.

Eelteade peab sisaldama ka teavet **varasemate ja praeguste tarnitud kaupade ja osutatud teenuste koguväärtuse kohta** mitte ainult asukohaliikmesriigis ja liikmesriigis (liikmesriikides), kus ta soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda, vaid ka **kõigis teistes liikmesriikides** (punkt c eespool). See võimaldab asukohaliikmesriigil kontrollida, et liidu aastakünnist ei ületata kõnealusel kalendriaastal ja seda ei ole ületatud sellele eelnenud kalendriaastal.

4.3.2. Esitatavad summad

Eelteates esitatakse summad, mis vastavad väikeettevõtja aastakäibele, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud punktis 2.4. Need peaksid **olema käibemaksuta: ⁽⁷³⁾**

⁽⁷³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 288.

- a) selliste tarnitud kaupade ja osutatud teenuste väärtus, mida muidu oleks maksustatud tavapärase käibemaksukorra alusel;
- b) käibemaksudirektiivi artikli 98 lõike 2 või artikli 105a alusel maksust vabastatud tehingute väärtus, millest on maha arvatud eelmises etapis tasutud käibemaks;
- c) selliste tehingute väärtus, mis on seotud käibemaksust vabastatud ekspordiga, rahvusvaheliste vedudega ja sellega seotud teenustega, mida osutavad vahendajad ⁽⁷⁴⁾;
- d) maksuvabade ELi-siseste kaubatarnete väärtus ⁽⁷⁵⁾;
- e) kinnisvaratehingute, käibemaksudirektiivi artikli 135 lõike 1 punktides b–g osutatud finantstehingute ning kindlustus- ja edasikindlustusteenuste väärtus, välja arvatud juhul, kui need tehingud on abitehingud.

Väikeettevõtja vara hulka kuuluvate kaupade üleviimist teise liikmesriiki tuleb käsitada kaubatarnena tasu eest ⁽⁷⁶⁾. Üleviidud kaupade väärtus vastab nende kaupade ostuhinnale või ostuhinna puudumisel omahinnale ⁽⁷⁷⁾. See väärtus tuleks lisada kaubatarnete kohta esitatavale summale.

Eelteates ei esitata järgmisi tehinguid:

- kaupade üleviimine kolmandasse riiki: kui kaupu eksporditakse ilma, et toimuks tarne, nagu võib juhtuda siis, kui need lihtsalt viiakse **kolmanda riigi varudesse**, siis ei teki käivet ja seepärast ei tohiks kaupade summat esitada;
- VKE **materiaalse või immateriaalse põhivara vöörandamise tehinguid** ei tohiks aastakäibe arvutamisel arvesse võtta;
- **maksust vabastatud tarded teatavate avalikes huvides korraldatud tegevuste jaoks** ⁽⁷⁸⁾.

4.3.3. Eelteate täitmine: aastakäive ja künnised

Üldreegel liikmesriikide jaoks on, et neil peab olema üks liikmesriigi aastakünnis, mis ei tohi ületada 85 000 eurot. Liikmesriik võib siiski olla kehtestanud eri ettevõtlussektoritele erinevad aastakünnised ⁽⁷⁹⁾. Kui liikmesriigil on rohkem kui üks liikmesriigi aastakünnis, käsitatakse neid künniseid valdkondlike künnistena. Need

---

⁽⁷⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 146–149 ning artiklid 151, 152 ja 153.

⁽⁷⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 138.

⁽⁷⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 17.

⁽⁷⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 76.

⁽⁷⁸⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 132.

⁽⁷⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 1.

---

peavad põhinema objektiivsetel kriteeriumidel ja ükski neist ei tohi olla suurem kui 85 000 eurot.

Allpool on esitatud mõned praktilised näited selle kohta, kuidas VKE peaks eelteates oma aastakäibe esitama, olenevalt sellest, kas liikmesriigid kohaldavad üht liikmesriigi aastakünnist või valdkondlikke künniseid.

Näide 27

Eelteade esitatakse asukohaliikmesriigis 1. septembril 2025. Väikeettevõtja soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis ja liikmesriigis 1 (MS 1). Asukohaliikmesriik nõuab väikeettevõtjatelt teabe esitamist aastakäibe kohta, mis vastab kõnealusele kalendriaastale (Y) ja sellele eelnenud kalendriaastale (Y-1). Liikmesriik 1 nõuab teavet aastakäibe kohta, mis vastab kõnealusele kalendriaastale (Y) ja kahele sellele eelnenud kalendriaastale (Y-1 ja Y-2).

Ülejäänud 25 liikmesriigist, kus väikeettevõtja ei soovi väikeettevõtete erikorda kasutada ja mille kohta ta peab eelteates esitama ka teabe oma aastakäibe kohta, on liikmesriik 4 (MS 4) ainus liikmesriik, kes kohaldab sama reeglit kui liikmesriik 1 ja nõuab väikeettevõtjatelt teabe esitamist aastakäibe kohta, mis vastab kõnealusele kalendriaastale (Y) ja kahele sellele eelnenud kalendriaastale (Y-1 ja Y-2).

Liikmesriikide 1 ja 4 puhul peab väikeettevõtja oma eelteates märkima kogu 2023. aastal (Y-2), kogu 2024. aastal (Y-1) ja 1. jaanuarist kuni 31. augustini 2025 (Y) tehtud tarnete koguväärtuse. Kui ühel või mitmel nimetatud aastal käivet ei teki, tuleb koguväärtuseks märkida „0“.

Asukohaliikmesriigi ja 24 muu liikmesriigi puhul peab väikeettevõtja märkima kogu 2024. aasta jooksul (Y-1) tehtud tarnete koguväärtuse ja ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 31. augustini 2025 (Y) tehtud tarnete koguväärtuse. Kui ühel või kummalgi nimetatud aastal käivet ei teki, tuleb koguväärtuseks märkida „0“.

Näide 28

Väikeettevõtja soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1. See liikmesriik kohaldab ühte liikmesriigi aastakünnist, mis on 60 000 eurot. Liikmesriik 2 kohaldab liikmesriigi aastakünnist 30 000 eurot, kuid väikeettevõtjal ei ole selles liikmesriigis majandustegevust ja seega ei ole tal vaja seal väikeettevõtete erikorda kasutada.

Liikmesriigis 1 on VKE aastakäive kõnealusel kalendriaastal (Y) 10 000 eurot ja sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1) 55 000 eurot. VKE peaks esitama oma aastakäibe eelteates järgmiselt*:

Eelteade			
<i>Liikmesriigid</i>	<i>Liikmesriigi aastakünnis (eurodes)</i>	<i>Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)</i>	<i>Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)</i>
Liikmesriik 1	60 000	55 000	10 000
Liikmesriik 2	30 000	0	0

Joonis 34. Eelteade – üks liikmesriigi kehtestatud künnis

* Selles näites on esitatud vaid liikmesriikide 1 ja 2 juhtum. Eelteade sisaldab ka aastakäivet (või märget null („0“), kui majandustegevust ei toimu) kõigis ülejäänud 25 liikmesriigis.

Iga liikmesriigi puhul, kes kohaldab rohkem kui ühte künnist, tuleb selle liikmesriigi kohta eelteates esitatav koguväärtus esitada iga künnise kohta eraldi ⁽⁸⁰⁾. Valdkondliku künnise kaupa aastakäibe esitamise eesmärk on määrata kindlaks, millist valdkondlikku künnist väikeettevõtja peab kasutama ja jälgida selle kasutamist.

⁽⁸⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c punkt c.

Näide 29

Liikmesriik 2 kohaldab erinevaid künniseid järgmistes ettevõtlussektorites: üks künnis ehitussektorile (30 000 eurot) ja teine kõigile muudele ettevõtlussektoritele (40 000 eurot). VKE aastane kogukäive liikmesriigis 2 on kõnealusel kalendriaastal (Y) 30 000 eurot ja sellele eelnenud kalendriaastal (Y-1) 33 000 eurot. Väikeettevõtja peab eelteate lahtrites märkima oma aastakäibe iga sektori kohta eraldi, nagu on näidatud allpool.

Stsenaarium 1

Selle stsenaariumi kohaselt tekib VKE aastane kogukäive kõnealusel kalendriaastal (30 000 eurot) ja sellele eelnenud kalendriaastal (33 000 eurot) ehitussektoris. Sellisel juhul tuleks kogu aastakäive märkida lahtrisse, mis vastab „ehitussektori“ künnisele ja „0“ tuleks märkida lahtrisse, mis vastab „muule“ majandustegevusele.

Elteade			
Liikmesriik	Liikmesriigi aastakünnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)
Liikmesriik 2			
– ehitustööstus	30 000	30 000	33 000
– muu	40 000	0	0

Joonis 35. Elteade – erinevad valdkondlikud künnised, stsenaarium 1

Stsenaarium 2

Selle stsenaariumi kohaselt tekib osa VKE aastakäibest ehitussektoris (10 000 eurot eelnenud kalendriaastal ja 15 000 eurot kõnealusel kalendriaastal) ning teine osa on seotud muu majandustegevusega (20 000 eurot eelnenud kalendriaastal ja 18 000 eurot kõnealusel kalendriaastal). VKE peab esitama oma aastakäibe künniste kaupa jaotatuna, nagu on näidatud allpool.

Elteade			
Liikmesriik	Liikmesriigi aastakünnis (eurodes)	Aastakäive (eurodes) eelmisel kalendriaastal (Y-1)	Aastakäive (eurodes) jooksva kalendriaastal (Y)
Liikmesriik 2			
– ehitustööstus	30 000	10 000	15 000
– muu	40 000	2 000	18 000

Joonis 36. Elteade – erinevad valdkondlikud künnised, stsenaarium 2

Kui liikmesriik 2 leiab, et VKE võib kasutada väikeettevõtete erikorda tema jurisdiktsioonis, teatab ta sellest asukohaliikmesriigile ja märgib, millist valdkondlikku künnist peab VKE kasutama, ⁽⁸¹⁾ sest VKE, kelle tarned võivad kuuluda mitme valdkondliku künnise alla, saab kasutada ainult ühte künnist. Asukohaliikmesriik edastab maksuvabastust andvalt liikmesriigilt saadud teabe vastavalt väikeettevõtjale.

Iga asukohaliikmesriik võib otsustada, kuidas eelteade tuleb tema jurisdiktsioonis esitada. See tähendab, et eelteade tuleks põhimõtteliselt esitada elektrooniliselt, kuid asukohaliikmesriigile ei ole sellise kohustuse kehtestamine kohustuslik ⁽⁸²⁾. Kui asukohaliikmesriik nõuab eelteade elektroonilist esitamist, kohaldatakse elektroonilise esitamise suhtes asjaomase liikmesriigi kehtestatud tingimusi.

4.3.4. Keel

Asukohaliikmesriik võib otsustada, mis keeles tema territooriumil asuvad VKEd peavad eelteate esitama.

4.3.5. Vääring

Käive, mis moodustub tehtud tehingute väärtusest, tuleb eelteates esitada eurodes ⁽⁸³⁾.

Liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, võivad nõuda, et väärtused esitataks nende omavääringus. Kui kaubatarned on tehtud või teenused on osutatud muus valuutas, kasutatakse ümberarvestamisel vahetuskurssi, mis Euroopa Keskpank on avaldanud kalendriaasta esimesel päeval, või kui selle päeva kohta ei ole kurssi avaldatud, siis järgmise avaldamispäeva vahetuskurssi ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 1.

⁽⁸²⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c lõige 2.

⁽⁸³⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c lõike 1 punkt b.

⁽⁸⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c lõike 1 punkt c.

Näide 30

VKE soovib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis, mille omavääring on „YYY“, ja liikmesriigis 1, mille omavääring on euro. VKE ei pea kasutama piiriülest väikeettevõtete erikorda ülejäänud 25 liikmesriigis, sest tal ei ole üheski neist majandustegevust.

VKE esitab eelteate oma asukohaliikmesriigis 1. jaanuaril 20XX. Tema aastakäive asukohaliikmesriigis oli eelnenud kalendriaastal 20XX–1 200 000 „YYY“ ja kõnealusel kalendriaastal 20XX „0“. Tema aastakäive liikmesriigis 1 oli eelnenud kalendriaastal 20XX–1 20 000 eurot ja kõnealusel kalendriaastal 20XX „0“.

Asukohaliikmesriik nõuab, et VKE esitaks eelteates väärtused väeringus „YYY“. 1. jaanuaril 20XX–1 oli vahetuskurss 1 YYY = 0,25 eurot. Kõnealuse kalendriaasta kohta ümberarvestust ei tehta, sest aastakäive on null („0“) ning ka teiste liikmesriikide puhul ei tehta ümberarvestust, sest summa, mis tuleb iga liikmesriigi kohta iga kalendriaasta kohta esitada, on null („0“).

VKE peaks esitama eelteate järgmiselt:

<i>Liikmesriik</i>	<i>Väärtus (YYY) eelmisel kalendriaastal (Y–1)</i>	<i>Väärtus (YYY) jooksval kalendriaastal (Y)</i>
MSEST	200 000	0
Liikmesriik 1	80 000	0
Ülejäänud 23 liikmesriiki	0	0

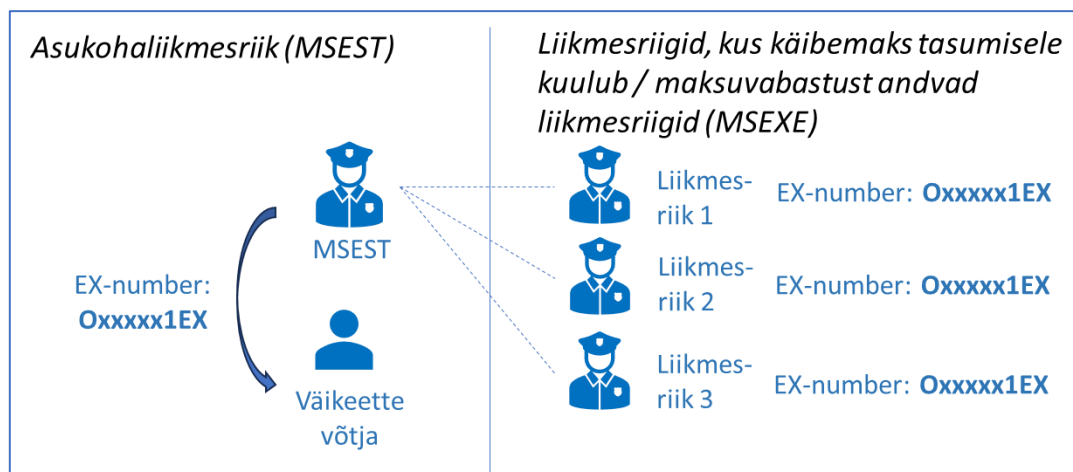
Joonis 37. Eelteade – muu omavääring kui euro

4.4. Ühtne individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number)

Asukohaliikmesriik on kohustatud ⁽⁸⁵⁾ tuvastama kõik väikeettevõtjad, kes eelteate esitamisel vastavad piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele ja vastavad maksuvabastuse tingimustele. Tuvastamine on vajalik üksnes piiriülese väikeettevõtete erikorra puhul, mitte liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra puhul. VKE-le antud individuaalne identifitseerimisnumber sisaldab järelliidet „EX“. Asukohaliikmesriik annab väikeettevõtjale EX-numbri, mida väikeettevõtja saab

⁽⁸⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõike 3 punkt b.

kasutada kõigis liikmesriikides, kus ta saab kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda. EX-number ei ole käibemaksudokumentatsioonil registreerimise number kui selline. Seda kasutatakse üksnes piiriülese väikeettevõtete erikorra toimimiseks.

Joonis 38. Ühtne individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number)

EX-number kehtib liikmesriikides, kus väikeettevõtja kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda. Eespool esitatud joonisel kehtib EX-number asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1, liikmesriigis 2 ja liikmesriigis 3.

Kui väikeettevõtjale antakse väikeettevõtete erikorra kasutamise luba liikmesriigis, kus ta oli juba käibemaksudokumentatsioonil registreeritud, võtab asjaomane maksuvabastust andev liikmesriik kõik vajalikud meetmed tagamaks, et väikeettevõtja ei ole selles liikmesriigis väikeettevõtete erikorra alla kuuluvate kaupade tarnimise ja teenuste osutamise suhtes seal enam käibemaksudokumentatsioonil registreeritud.

4.5. Registreerimismenetlus

4.5.1. Ajakava

Registreerimismenetluse algatab väikeettevõtja, kes esitab eelteate oma asukohaliikmesriigis. Nii asukohaliikmesriik kui ka liikmesriik (liikmesriigid), kus väikeettevõtja soovib käibemaksudokumentatsioonil kasutada, korraldavad mõned kontrollimised, et teha kindlaks, kas väikeettevõtjal on luba kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda ja kasutada käibemaksudokumentatsioonil. Kogu registreerimisprotsess ei tohiks kesta kauem kui 35 tööpäeva⁽⁸⁶⁾ pärast kuupäeva, mil asukohaliikmesriik on eelteate kätte saanud.

⁽⁸⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 5.

Asukohaliikmesriigil on kontrollimiste tegemiseks aega 15 tööpäeva. Kui väikeettevõtja vastab piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele – aastakäive liidus eelnenud kalendriaastal ja kõnealusel kalendriaastal ei ületa 100 000 eurot – edastab ta taotluse maksuvabastust andvale liikmesriigile (andvatele liikmesriikidele). Kui väikeettevõtja ei vasta tingimustele, saadab asukohaliikmesriik väikeettevõtjale väljajätmisteate. Piiriülesest väikeettevõtete erikorrast väljajätmine tähendab, et väikeettevõtja ei saa käibemaksust vabastada oma tarneid üheski liikmesriigis, kus tal on majandustegevus, ning ta peab täitma käibemaksukohustusi tavapärase käibemaksukorra või lihtsustatud menetluse alusel. Alternatiiviks tavapärasele käibemaksukorrale võiks olla liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korra⁽⁸⁷⁾ kohaldamine (vt 7. jagu). Ainus liikmesriik, kus väikeettevõtja võiks väikeettevõtete erikorda kasutada, on tema asukohaliikmesriik, kui ta vastab liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele.

Maksuvabastust andvatel liikmesriikidel on pärast asukohaliikmesriigilt taotluse kättesaamist aega 15 tööpäeva, et teha kontrollimised: näiteks, et käive ei ületa liikmesriigi kehtestatud künnist või kehtivat valdkondlikku künnist. Kui väikeettevõtja vastab piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele, teavitab (teatavad) maksuvabastust andev liikmesriik (andvad liikmesriigid) asukohaliikmesriiki ja asukohaliikmesriik teavitab väikeettevõtjat, et ta saab kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda asjaomases liikmesriigis (asjaomastes liikmesriikides). Kui väikeettevõtja ei vasta tingimustele, teavitab (teavitavad) maksuvabastust andev liikmesriik (andvad liikmesriigid) sellest asukohaliikmesriiki ja seejärel saadab asukohaliikmesriik väikeettevõtjale väljajätmisteate. Väljajätmine tähendab, et väikeettevõtja ei saa kasutada käibemaksuvabastust oma tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes liikmesriigis (liikmesriikides), kus ta ei vasta maksuvabastuse tingimustele, ning peab selle asemel täitma käibemaksukohustusi selles liikmesriigis (nendes liikmesriikides). Alternatiiviks väikeettevõtjale võib olla ühe akna süsteemi korra kasutamine (vt 7. jagu).

Kui liikmesriik vajab teataval juhudel lisaega kontrollimiste tegemiseks, et hoida ära maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist, võib see protsess kesta kauem. Sellisel juhul peab maksuvabastust andev liikmesriik teatama asukohaliikmesriigile, et vaja on rohkem aega. See võimaldab asukohaliikmesriigil teatada väikeettevõtjale viivitusest.

Kui asukohaliikmesriik ei saa teavet selle kohta, et väikeettevõtja ei vasta piiriülese maksuvabastuse kasutamise tingimustele, ja maksuvabastust andev liikmesriik ei ole talle teatanud, et kontrollimisteks on vaja lisaega, võib asukohaliikmesriik eeldada, et

---

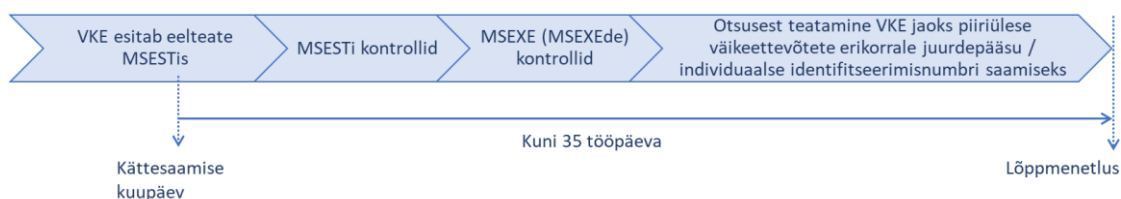
⁽⁸⁷⁾ Käibemaksudirektiivi XII jaotise 6. peatükk.

---

väikeettevõtja vastab maksuvabastuse saamise tingimustele, kuid ainult õigel ajal, et järgida 35 tööpäeva pikkust tähtaega alates eelteate esitamise kuupäevast.

Tööpäevad ⁽⁸⁸⁾ tähendavad kõiki päevi peale riigipühade, pühapäevade ja laupäevade ⁽⁸⁹⁾. 15 tööpäeva, mille jooksul asukohaliikmesriik peab eelteates esitatud teavet kontrollima, tähendab tööpäevi asukohaliikmesriigis kehtiva määratluse kohaselt. 15 tööpäeva, mille jooksul maksuvabastust andev liikmesriik (andvad liikmesriigid) teevad kontrollimisi, tähendab tööpäevi konkreetses asjaomases maksuvabastust andvas liikmesriigis kehtiva määratluse kohaselt.

Joonis 39. Tavapärase registreerimismenetluse ajakava

4.5.2. Alguskuupäev

Väikeettevõtja võib alustada väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist oma tarnete suhtes konkreetses liikmesriigis alates kuupäevast, mil asukohaliikmesriik teatab väikeettevõtjale või kinnitab, et tema ühtset EX-numbrit saab selles liikmesriigis kasutada. Väikeettevõtjale antakse ühtne EX-number, mis on kättesaadav kõigis liikmesriikides, kus ta soovib väikeettevõtete erikorda kasutada ja kes on kinnitanud piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba. Iga asjaomane liikmesriik peab kinnitama, et väikeettevõtja vastab tingimustele, mis on vajalikud erikorra kasutamiseks tema jurisdiktsioonis, ning teatama sellest asukohaliikmesriigile. Seepärast võib alguskuupäev liikmesriigiti erineda. Väikeettevõtja peab ootama iga liikmesriigi kohta kinnituse saamist, enne kui ta saab hakata erikorda selles liikmesriigis kasutama.

Liikmesriikidel, kus VKE soovib kasutada väikeettevõtete erikorda, on kohustus teatada asukohaliikmesriigile, kas VKE vastab oma jurisdiktsioonis piiriülese maksuvabastuse kasutamise tingimustele. Kui asukohaliikmesriik ei saa võimalikult maksuvabastust andvalt liikmesriigilt vastust 15 tööpäeva jooksul alates sellest, kui asukohaliikmesriik edastab VKE taotluse võimalikule maksuvabastust andvale liikmesriigile (andvatele liikmesriikidele), tuleks mõista, et asukohaliikmesriik saab anda väikeettevõtjale

⁽⁸⁸⁾ Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1).

⁽⁸⁹⁾ Vt määruse nr 1182/71 artikli 2 lõikes 2 esitatud määratlust.

väikeettevõtete erikorra kasutamise loa selles liikmesriigis alates kogu registreerimismenetluse 35 tööpäeva pikkuse tähtaja möödumisest.

Erand sellest reeglist on juhul, kui maksuvabastust andev liikmesriik taotleb asukohaliikmesriigilt rohkem aega lisakontrollimisteks maksudest kõrvalehoidmise või maksustamise vältimise kahtluse korral. Sellisel juhul teatab asukohaliikmesriik väikeettevõtjale, et piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise loa kinnitamiseks on vaja rohkem aega.

Selleks et mitte viivitada piiriülese maksuvabastuse kasutamise loa andmisega, peaks asukohaliikmesriik väljastama EX-numbri või ajakohastama seda niipea, kui ta saab mis tahes maksuvabastust andvalt liikmesriigilt kinnituse koos järgnevate ajakohastamistega, mida tuleb järgida, ning teavitama väikeettevõtjat maksuvabastuse kasutamise loast asjaomases maksuvabastust andvas liikmesriigis, nagu on selgitatud allpool esitatud näites. Kui maksuvabastust andev liikmesriik teatab asukohaliikmesriigile, et maksuvabastuse tingimused ei ole täidetud, peaks asukohaliikmesriik kasutama sama lähenemisviisi ja edastama väljajätmisotsuse väikeettevõtjale.

Näide 31

VKE ei kasuta praegu väikeettevõtete erikorda. Ta soovib kasutada piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust oma asukohaliikmesriigis ja kahes maksuvabastust andvas liikmesriigis: MSEXE 1 ja MSEXE 2. VKE esitab eelteate oma asukohaliikmesriigis 3. veebruaril 2025. Asukohaliikmesriik, maksuvabastust andev liikmesriik 1 ja maksuvabastust andev liikmesriik 2 leiavad, et VKE võib kasutada väikeettevõtete erikorda.

Asukohaliikmesriik kinnitab VKE-le individuaalse identifitseerimisnumbri (EX-numbri) niipea, kui ta on saanud otsused kõigilt teistelt asjaomastelt liikmesriikidelt. Selles näites tähendab see, et alguskuupäev on 15. veebruar asukohaliikmesriigis, 24. veebruar maksuvabastust andvas liikmesriigis 2 ja 5. märts maksuvabastust andvas liikmesriigis 1.

	Eelteate esitamise kuupäev	Kuupäev, mil MSEST saab asjaomastelt liikmesriikidelt kontrollitulemused	Teave/EX-numbri kinnitus VKE-le	Alguskuupäev
MSEST	3.2.2025	***	15.2.2025	15.2.2025
MSEXE 1	puudub	4.3.2025	5.3.2025	5.3.2025
MSEXE 2	puudub	20.2.2025	24.2.2025	24.2.2025

Joonis 40. Alguskuupäev

*** Asukohaliikmesriik teeb ise kontrollimisi.

4.6. Eelteate ajakohastamine

VKE peab teavitama oma asukohaliikmesriiki ette kõikidest muudatustest, mis on tehtud eelteates esitatud teabes ⁽⁹⁰⁾. Ajakohastamine võib olla seotud eelteates edastatud mis tahes teabega.

4.6.1. VKEga seotud teabe muudatus

Eelteate esitanud väikeettevõtjad võivad esitada ajakohastatud eelteate, et teavitada kõigist muudatustest oma nimes, õiguslikus vormis, tegevuses, aadressis jne. Ajakohastatud eelteates esitatud teave asendab eelteates algselt esitatud teavet.

4.6.2. Laiendamine täiendavale liikmesriigile (liikmesriikidele)

Kui väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust muus liikmesriigis (liikmesriikides) kui need, mis on märgitud eelteates, peaks ta esitama ajakohastatud eelteate. Ajakohastus ei tohiks sisaldada eelnevalt esitatud aruannetes ⁽⁹¹⁾ juba esitatud teavet; välja arvatud VKE-le antud individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number), kui see on antud enne ajakohastatud eelteate esitamist.

Taotlust laiendada piiriülest väikeettevõtete erikorda täiendavatele liikmesriikidele ajakohastatud eelteate kaudu menetletakse pärast algse eelteate menetlemist. See tähendab, et isegi kui ajakohastatud eelteade esitatakse enne väikeettevõtjale EX-numbri andmist, menetletakse ajakohastatud eelteadet alles pärast algse eelteate menetlemist. Protsess on sama, mis eelteate puhul: kogu menetlus ei tohiks kesta kauem kui 35 tööpäeva. Asukohaliikmesriik teavitab väikeettevõtjat tema taotluse heakskiitmisest või tagasilükkamisest. Kui taotlus kasutada käibemaksuvabastust täiendavas liikmesriigis (täiendavates liikmesriikides) kiidetakse heaks, kohaldatakse nendes liikmesriikides käibemaksuvabastust alates kuupäevast, mil väikeettevõtja saab kinnituse selle kohta, et ta saab kasutada oma juba olemasolevat ühtset individuaalset identifitseerimisnumbrit (EX-numbrit) selles täiendavas liikmesriigis (nendes täiendavates liikmesriikides).

⁽⁹⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 4.

⁽⁹¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284a lõige 2.

4.6.3. Olulised vead, mis avastati enne EX-numbri andmist

Kui väikeettevõtja avastab eelteates esitatud teabes olulised vead enne, kui talle antakse EX-number, on väikeettevõtjal võimalik eelteadet parandada, esitades teise eelteate. Teist eelteadet käsitletakse parandusena. Eelteate paranduses esitatud teave asendab esialgses eelteates esitatud teavet. Sellisel juhul hakatakse 35 tööpäeva arvestama alates eelteate paranduse esitamise kuupäevast.

Olulised vead hõlmavad väikeettevõtjaga seotud teavet (nimi jne), teatatud tarnitud kaupade või osutatud teenuste väärtust ja piiriülese erikorra kasutamisest loobumist ühes või mitmes liikmesriigis.

4.6.4. Parandused ja vead, mis on avastatud pärast EX-numbri andmist

Parandused tuleks teha ajakohastatud eelteate esitamisega. See hõlmab vigu, mis avastati pärast seda, kui väikeettevõtja on väikeettevõtete erikorraga liitunud.

Ajakohastamisel tuleks alati märkida VKE-le juba antud individuaalne identifitseerimisnumber (EX-number) ja see peaks sisaldama teavet, mida ei olnud eelteates juba esitatud. Ajakohastatud eelteates esitatud teave asendab esialgses eelteates esitatud teavet. Ajakohastatud eelteade loetakse kättesaaduks alles siis, kui eelteadet on kõigi asjaomaste maksuvabastust andvate liikmesriikide suhtes menetletud ja väikeettevõtjat on tulemusest teavitatud.

Kui ajakohastatud eelteates esitatud uue teabe põhjal selgub, et väikeettevõtja ei ole tingimustele vastav või ei ole tegelikult kunagi täitnud piiriülese väikeettevõtete erikorraga liitumise tingimusi, jäetakse väikeettevõtja väikeettevõtete erikorrast tagasiulatuvalt välja. See tähendab, et väikeettevõtjal ei ole alates algse eelteate esitamise kuupäevast piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba ning ta on kohustatud alates sellest kuupäevast rakendama oma tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes tavapäraselt käibemaksukorda või lihtsustatud menetlusi. Kui väikeettevõtja vabastas oma tarned käibemaksust ühes või mitmes liikmesriigis algse eelteate tulemusena, peab ta võtma ühendust asjaomaste liikmesriikidega, et viia oma käibemaksuolukord nõuetega vastavusse.

4.7. Kvartaliaruanne

Nõuete täitmise kohustusi lihtsustatakse: väikeettevõtja peab oma asukohaliikmesriigis esitama üheainsa kvartaliaruande **kõikides liikmesriikides** tehtud tarnete kohta.

Kvartaliaruandel on kaks eesmärki: a) see võimaldab asukohaliikmesriigil jälgida väikeettevõtja aastakäivet liidus ja b) see võimaldab igal maksuvabastust andval liikmesriigil kontrollida, kas maksuvabastuse tingimused on endiselt täidetud. Seepärast peab VKE esitama oma **käibe** (vt punkt 2.4) iga kalendrikvartali ⁽⁹²⁾ kohta kõigis liikmesriikides. See hõlmab ka liikmesriike, kus väikeettevõtja ei kasuta väikeettevõtete erikorda, olenemata sellest, kas tal on seal majandustegevus või mitte.

Kvartaliaruanne tuleb asukohaliikmesriigis esitada ühe kuu jooksul alates kalendrikvartali lõpust.

Kalendrikvartalid		Kvartaliaruande esitamise periood
Q1	Jaauar, veebruar, märts	Aprill
Q2	Aprill, mai, juuni	Juuli
Q3	Juuli, august, september	Oktoober
Q4	Oktoober, november, detsember	Jaauar

Joonis 41. Aruandeperioodid ja esitamistähtaeg

Aruande peaks esitama väikeettevõtja oma ühtse identifitseerimisnumbri (EX-numbri) all. Tehtud kaubatarnete ja osutatud teenuste väärtus tuleb teatada liikmesriikide kaupa ja see tuleks esitada eurodes ⁽⁹³⁾. Liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, võivad siiski nõuda, et väärtus esitataks nende omavääringus. Sellisel juhul peab väikeettevõtja ümberarvestamisel kasutama vahetuskurssi, mis Euroopa Keskpank on avaldanud kalendriaasta esimesel päeval, või kui selle päeva kohta ei ole kurssi avaldatud, siis järgmise avaldamispäeva vahetuskurssi.

Kui maksuvabastust andev liikmesriik kohaldab rohkem kui ühte künnist, peaks VKE esitama igale künnisele vastavate tehtud kaubatarnete ja osutatud teenuste väärtuse eraldi. Selle eesmärk on jälgida valdkondliku künnise nõuetekohast kohaldamist.

⁽⁹²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 284b.

⁽⁹³⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c lõige 1.

Näide 32

Lõpptarbijatele kaupade kaugmüügiga tegelev väikeettevõtja kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis ja liikmesriigis 1. Tal ei ole majandustegevust teistes liikmesriikides. Asukohaliikmesriik kohaldab üht liikmesriigi aastakünnist, samal ajal kui liikmesriik 1 kohaldab kahte valdkondlikku künnist: üks ehitussektorile ja teine kõigile muudele ettevõtlussektoritele. Iga kalendrikvartali kohta peab VKE märkima igas liikmesriigis tarnitud kaupade ja osutatud teenuste väärtuse. Kui liikmesriik on kehtestanud valdkondlikud künnised, tuleb tarnitud kaupade ja osutatud teenuste väärtus jagada valdkondliku künnise kaupa või märkida null („0“), kui tarneid ei ole tehtud.

Teises kvartalis on asukohaliikmesriigis tarnitud kaupade ja osutatud teenuste summa 6 000 eurot ja valdkonnale „muu“ vastavate liikmesriigis 1 tarnitud kaupade ja osutatud teenuste summa on 10 000 eurot. Väikeettevõtja ei ole seotud ehitussektoriga, seega ta ei teinud selle valdkondliku künnise alla kuuluvaid tarneid. Tarnitud kaubad ja osutatud teenused tuleks esitada kvartaliaruandes nagu on näidatud allpool:

Kvartaliaruanne Q2	
<i>Liikmesriik</i>	<i>Väärtus (eurodes)</i>
MSEST	6 000
Liikmesriik 1: – ehitustööstus	0
– muu	10 000
Ülejäänud 25 liikmesriiki:	0

Joonis 42. Kvartalitaruanne – aruandluse näide

Väikeettevõtja peab esitama tarnitud kaupade ja osutatud teenuste väärtuse iga künnise kohta eraldi ⁽⁹⁴⁾. Kui väikeettevõtjal ei ole kalendrikvartali jooksul ühe või kõigi künniste puhul ühtegi tarnitud kaupa ja osutatud teenust, peaks ta märkima nulli („0“).

Iga asukohaliikmesriik võib otsustada, kuidas peab tema jurisdiktsioonis aruandlus toimuma. Võidakse nõuda teabe elektroonilist esitamist, kuid asukohaliikmesriigile ei ole sellise kohustuse ⁽⁹⁵⁾ kehtestamine kohustuslik. Kui asukohaliikmesriik nõuab kvartalitaruande elektroonilist esitamist, kohaldatakse elektroonilise esitamise suhtes selle liikmesriigi kehtestatud tingimusi.

⁽⁹⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c punkt c.

⁽⁹⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284c lõige 2.

4.7.1. Lisatavad väärtused

Kvartaliaruandes tuleb esitatavad samad väärtused, mis esitatakse eelteates (vt punkt 4.3, kus viidatakse ka ühisele punktile 2.4 aastakäibe kohta). Väärtused peaksid olema käibemaksuta ⁽⁹⁶⁾.

VKE peaks esitama ühes kvartaliaruandes kõikides liikmesriikides tarnitud kaupade ja osutatud teenuste koguväärtuse. Kui liikmesriigis ei ole tarnitud kaupu ja osutatud teenuseid, peaks VKE märkima nulli („0“).

4.7.2. Erijuhtum – esimene kvartaliaruanne

Eelteate esitamise kuupäeva ja käibemaksuvabastuse alguskuupäeva vahel (kui VKE-le antakse EX-number) võib esimeses kvartaliaruandes esitatavas käibes esineda puudujääk või dubleerimine võrreldes eelteates kajastatava käibega. Selle parandamiseks peaks esimene kvartaliaruanne sisaldama järgmisi tarnitud kaupu ja osutatud teenuseid, nagu on kirjeldatud allpool esitatud näidetes.

Näide 33

VKE esitab eelteate 4. märtsil 2025. Eelteade sisaldab eelnenud kalendriaastale (Y-1) vastavat aastakäivet ja kõnealusele kalendriaastale (Y) vastavat aastakäivet, st selle näite puhul ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 3. märtsini. VKE saab asukohaliikmesriigilt individuaalse identifitseerimisnumbri (EX-numbri) 11. aprillil. Väikeettevõtja võib hakata oma tarnitud kaupu ja osutatud teenuseid käibemaksust vabastama alates 11. aprillist.

Esimene täielik kvartaliaruanne, mille VKE peab esitama, vastab teisele kvartalile ja hõlmab aprillis, mais ja juunis tehtud tehinguid. See tuleks esitada ajavahemikus 1.–31. juulini.

Selleks et vältida lünka ja hõlmata eelteate esitamise kuupäeva (4. märts) ja esimese kalendrikvartali lõpu (31. märts) vahel tehtud tehinguid, mis mõjutavad aastakäibe arvestamist, esitab VKE ka kvartaliaruande, mis vastab esimesele kvartalile ja hõlmab ainult 4. märtsist kuni 31. märtsini tehtud tehinguid. 1. jaanuarist kuni 3. märtsini tehtud tehingud sisalduvad juba eelteates.

⁽⁹⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 288.

Näide 34

VKE esitab eelteate 15. juulil. Eelteade sisaldab eelnenud kalendriaastale (Y-1) vastavat aastakäivet ja kõnealusele kalendriaastale (Y) vastavat aastakäivet, st selle näite puhul ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 14. juulini. VKE-le antakse EX-number 7. augustil.

VKE esitavad esimene kvartaliaruanne vastab kolmandale kvartalile ja hõlmab juulis, augustis ja septembris tehtud tehinguid. See tuleks esitada ajavahemikus 1.–31. oktoobrini.

Selleks et mitte dubleerida eelteates märgitud aastakäivet, mis juba hõlmab kuni 14. juulini (kaasa arvatud) tehtud tehinguid, peaks esimene kvartaliaruanne sisaldama ainult 15. juulist kuni 30. septembrini tehtud tehinguid.

Näide 35

VKE esitab eelteate 20. detsembril 20YY. Eelteade sisaldab eelnenud kalendriaastale (Y-1) vastavat aastakäivet ja kõnealusele kalendriaastale (Y) vastavat aastakäivet, st selle näite puhul ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 19. detsembrini. VKE-le antakse EX-number 16. jaanuaril 20YY+ 1.

Esimene täielik kvartaliaruanne, mille VKE peab esitama, vastab 20YY+1 esimesele kvartalile ning hõlmab jaanuaris, veebruaris ja märtsis 20YY+1 tehtud tehinguid. See tuleks esitada ajavahemikus 1.–30. aprillini.

Selleks et kajastada tehinguid, mis on tehtud eelteate esitamise kuupäeva (20. detsember 20YY) ja 20YY neljanda kalendrikvartali lõpu (31. detsember) vahel, esitab VKE ka kvartaliaruande, mis vastab neljandale kvartalile ja hõlmab ainult 20. detsembrist kuni 31. detsembrini 20YY tehtud tehinguid.

4.7.3. Erijuhtum – liidu aastakünnis on ületatud: lõpparuanne

Kui liidu aastakünnis 100 000 eurot on ületatud, on väikeettevõtjal 15 tööpäeva pärast liidu aastakünnise ületamise päeva, et teavitada oma asukohaliikmesriiki. Selleks esitatakse **lõpparuanne**, mis sisaldab järgmist teavet:

- asukohaliikmesriigis alates kalendrikvartali algusest kuni liidu aastakünnise ületamise päevani tarnitud kaupade ja osutatud teenuste koguväärtus;

- kõigis muudes liikmesriikides alates kalendrikvartali algusest kuni liidu aastakünnise ületamise päevani tarnitud kaupade ja osutatud teenuste koguväärtus.

Erinevalt liikmesriigi aastakünnisest ei ole liidu aastakünnise ületamise hetke ja väikeettevõtja piiriülese väikeettevõtete erikorrast väljajätmise hetke vahel **lubatud ületamismäär** ega **üleminekuperioodi**. Lisateavet vt punkt 4.8.

Näide 36

VKE ületab liidu aastakünnise 1. septembril 2025 ja teatab oma asukohaliikmesriigile sellest olukorrast 15 tööpäeva jooksul, esitades lõpparuande. VKE peab lõpetama piiriülese väikeettevõtete erikorra tegeliku kasutamise 1. septembril 2025 alates tehingust, mille tulemusel aastakäive ületas liidu künnise. Lõpparuanne peaks sisaldama ajavahemikul 1. juulist kuni 1. septembrini 2025 tarnitud kaupade ja osutatud teenuste väärtust (kuni tehinguni, mille tulemusel aastakäive liidus ületas liidu aastakünnise) ning see tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul alates 1. septembrist 2025.

100 000 euro suuruse liidu aastakünnise ületamise tulemusel jäetakse VKE piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja kõigis maksuvabastust andvates liikmesriikides. VKE võib endiselt kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis, kui ta vastab selles liikmesriigis maksuvabastuse tingimustele (vt täpsemalt punkt 4.8).

Kui väikeettevõtja vastab tingimustele, võiks ta siiski kaaluda, kas kasutada käibemaksu deklareerimiseks ja tasumiseks ühe akna süsteemi erikorda⁽⁹⁷⁾ nende tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes, mis on tehtud muudes liikmesriikides kui asukohaliikmesriik, kus tal on majanduslik tegevus.

100 000 euro suuruse liidu aastakünnise ületamise tõttu jäetakse väikeettevõtja väikeettevõtete erikorrast välja kõigis liikmesriikides, välja arvatud tema asukohaliikmesriigis. Asukohaliikmesriigis väikeettevõtete erikorrast väljajätmine on tingitud asukohaliikmesriigi liikmesriigi aastakünnise ületamisest. Üksikasjalikum teave on esitatud punktis 4.8.

⁽⁹⁷⁾ [Käibemaksu ühe akna süsteem – Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](http://europa.eu)

4.7.4. Parandused

Üldpõhimõttena peab iga aruandluskohustus võimaldama parandusi. Kuigi seda VKEde direktiivis eraldi ei käsitleta, on väikeettevõtjatel võimalus kvartaliaruandeid parandada. Parandused võivad hõlmata vigu või tuleneda tehingute tühistamisest, näiteks kaupade tagastamisest.

Juba esitatud kvartaliaruande parandamiseks tuleb algne kvartaliaruanne uuesti esitada. Uuesti esitatud kvartaliaruandes sisalduv teave asendab algses versioonis sisalduva teabe ⁽⁹⁸⁾. Kvartaliaruande parandamise tähtaeg on kolm aastat.

4.7.5. Muud lihtsustatud kohustused

Liikmesriikidel on võimalus vabastada väikeettevõtjad kohustusest täita teatavaid kohustusi, ⁽⁹⁹⁾ näiteks väljastada arveid. Kui liikmesriik nõuab VKE-lt arve väljastamist, peaks see olema **lihtsustatud arve** ⁽¹⁰⁰⁾. Lihtsustatud arve peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- a) lihtsustatud arve väljastamise kuupäev,
- b) väikeettevõtja EX-number,
- c) tarnitud kaupade või osutatud teenuste liik,
- d) tarnitud kaupade või osutatud teenuste kogus,
- e) märge selle kohta, et tarnitud kaubad või osutatud teenused on väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksust vabastatud,
- f) viide esialgsele lihtsustatud arvele, kui esialgset lihtsustatud arvet parandatakse.

Lisateave teie asukohaliikmesriigis ja kõigis teistes liikmesriikides kohaldatavate eeskirjade kohta on esitatud väikeettevõtjate veebiportaalis ⁽¹⁰¹⁾.

⁽⁹⁸⁾ 20. novembri 2023. aasta 123. koosoleku suunised, dokument D – taxud.c.1(2024)4333871–1078.

⁽⁹⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 292d.

⁽¹⁰⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 220a lõike 1 punkt c ja käibemaksudirektiivi artikkel 226b.

⁽¹⁰¹⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu/>

4.7.6. Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui väikeettevõtja hilineb kvartaliaruande esitamisega üle 30 päeva või kui kaks või enam järjestikust kvartaliaruannet esitatakse hiljem, ⁽¹⁰²⁾ võib mõni maksuvabastust andvatest liikmesriikidest erandina põhireeglist nõuda, et selline ettevõtja täidaks käibemaksukohustusi, näiteks registreerida end käibemaksukohustuslasena ja esitada regulaarselt käibedeklaratsioone ⁽¹⁰³⁾ oma liikmesriigis. Kui VKE kasutab väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis, võib asukohaliikmesriik ka sellistel juhtudel kehtestada VKE-le kohustuse registreerida end käibemaksukohustuslasena ja esitada regulaarselt käibedeklaratsioone.

Kuigi nõuete täitmata jätmise korral kaotatakse kõik kehtestatud käibemaksulihtsustused, ei saa see võtta maksukohustuslaselt võimalust kasutada maksuvabastust. VKE käibemaksuvabastuse kohaldamata jätmise vorminõuete täitmata jätmise tõttu ei ole kooskõlas käibemaksusüsteemi aluseks olevate oluliste üldpõhimõtetega.

Näide 37

VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. Ta ületab tähtaja, mil asukohaliikmesriigis tuleb esitada kvartaliaruanne, mis vastab kolmandale kvartalile.

Olenevalt sellest, kuidas asukohaliikmesriik menetleb muude aruannete või deklaratsioonide esitamisega seotud viivitusi oma jurisdiktsioonis, võib asukohaliikmesriik esimese sammuna saata VKE-le meeldetuletuse, määrates kvartaliaruande esitamiseks täiendava tähtaja.

Kui VKE hilineb kvartaliaruande esitamisega üle 30 päeva või kui kaks või enam järjestikust kvartaliaruannet esitatakse hiljem, võib liikmesriik 2 – kuigi ta ei ole kohustatud – otsustada väikeettevõtete erikorraga seotud käibemaksulihtsustuse ajutiselt peatada, taotledes VKE-lt käibemaksukohustuslasena registreerimist oma jurisdiktsioonis ja käibedeklaratsiooni esitamist.

Selle stsenaariumi kohaselt:

- VKE-l oleks endiselt lubatud vabastada oma tarnitud kaubad ja osutatud teenused piiriülese väikeettevõtete erikorra alusel liikmesriigis 2 käibemaksust;

⁽¹⁰²⁾ 20. novembri 2023. aasta 123. koosoleku suunised, dokument D – taxud.c.1(2024)4333871–1078.

⁽¹⁰³⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284d lõige 3.

- VKE peaks esitama kvartaliaruanded, mis hõlmavad kõigis liikmesriikides tarnitud kaupu ja osutatud teenuseid, endiselt oma asukohaliikmesriigis;
- lisaks sellele peab VKE erandina põhireeglist registreerima end käibemaksukohustuslasena ja esitama käibedeklaratsioonid liikmesriigis 2. Kuna tehingud on käibemaksust vabastatud, annab maksuvabastust andev liikmesriik väikeettevõtjale vajaduse korral juhiseid selle kohta, kuidas esitada käibedeklaratsioonid.

Kui VKE ei registreeri end käibemaksukohustuslasena ega esita käibedeklaratsiooni liikmesriigis 2 seetõttu, et ta ei esita kvartaliaruannet kolmanda kvartali kohta, võib liikmesriik 2 otsustada määrata karistused või sanktsioonid käibemaksukohustuslasena registreerimata jätmise eest ja regulaarselt käibedeklaratsioonide esitamata jätmise eest liikmesriigis 2. Selliseid sanktsioone või karistusi saab kohaldada üksnes juhul, kui liikmesriik 2 on eelnevalt kehtestanud väikeettevõtjale kohustuse registreerida end käibemaksukohustuslasena ja esitada käibedeklaratsioonid liikmesriigis 2 ning väikeettevõtja on selle kohustuse järgimata jätnud.

Kui VKE tõendab aruandluskohustuse täitmist, esitades kvartaliaruanded õigel ajal, peaks liikmesriik 2 vabastama VKE kohustusest registreerida end käibemaksukohustuslasena ja esitada käibedeklaratsioone oma jurisdiktsioonis.

Kui liidu aastakünnis 100 000 eurot on ületatud ja väikeettevõtja ei teavita oma asukohaliikmesriiki lõpparuande esitamisega 15 tööpäeva jooksul, võib asukohaliikmesriik kohaldada väikeettevõtjale sanktsioone.

4.8. Piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise lõpetamine

4.8.1. Vabatahtlik lõpetamine

Lõpetamine toimub järgmistes olukordades:

- a) VKE otsustab lõpetada väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamise mõnes liikmesriigis või kõigis liikmesriikides;
  - b) VKE otsustab lõpetada piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise, kuid jätkab liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kasutamist ainult oma asukohaliikmesriigis;
-

c) VKE on oma majandustegevuse lõpetanud.

Iga eespool nimetatud olukorra puhul on väikeettevõtja kohustatud teavitama oma asukohaliikmesriiki, esitades ajakohastatud eelteate ⁽¹⁰⁴⁾. **Lõpetamine jõustub** VKE-lt ajakohastuse saamisele **järgneva kalendrikvartali esimesel päeval**.

Näide 38

VKE kasutab piiriülest erikorda oma asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. Ta otsustab lõpetada väikeettevõtete erikorra kasutamise liikmesriigis 2, sest ta ei tee enam selles liikmesriigis tarneid. 15. mail (teise kvartali teine kuu) esitab ta oma asukohaliikmesriigis ajakohastatud eelteate, et teatada sellest uuest olukorrast. Maksuvabastuse kasutamine liikmesriigis 2 lõpeb 1. juulil (kolmanda kvartali esimene kuu) ja alates sellest kuupäevast ei kehti liikmesriigis 2 enam EX-number.

Kui teave lõpetamise kohta **saadakse kalendrikvartali viimasel kuul**, jõustub lõpetamine **järgmise kalendrikvartali teise kuu esimesel päeval**.

Näide 39

VKE kasutab piiriülest erikorda oma asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. Ta otsustab lõpetada väikeettevõtete erikorra kasutamise liikmesriigis 2, sest ta ei tee enam selles liikmesriigis tarneid. 15. juunil (teise kvartali kolmas kuu) esitab ta oma asukohaliikmesriigis ajakohastatud eelteate, et teatada sellest uuest olukorrast. Maksuvabastuse kasutamine liikmesriigis 2 lõpeb 1. augustil (kolmanda kvartali teine kuu) ja alates sellest kuupäevast ei kehti liikmesriigis 2 enam EX-number.

Kui VKE otsustab väikeettevõtete erikorda mis tahes liikmesriigis enam mitte kasutada, peaks ta teavitama oma asukohaliikmesriiki ajakohastatud eelteatega. Asukohaliikmesriik desaktiveerib EX-numbri viivitamata kõigis liikmesriikides.

4.8.2. Väljajätmine

Väikeettevõtja jäetakse piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja järgmistel juhtudel:

- a) liidu aastakünnis 100 000 eurot on ületatud või
- b) maksuvabastust andva liikmesriigi aastakünnis on ületatud (või üleminekuperiood on lõppenud);

⁽¹⁰⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 4.

- c) kui VKE on eeldatavasti oma majandustegevuse lõpetanud, kuid ei ole sellest asukohaliikmesriigile teatanud;
- d) pankroti korral, millega lõpetatakse viivitamata väikeettevõtja maksustatav tegevus.

4.8.2.1. Kui ületatakse liidu aastakünnis

Kui kalendriaasta jooksul ületatakse liidu aastakünnis 100 000 eurot, jäetakse väikeettevõtja sellest ajast alates piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja kõigis liikmesriikides, kuid mitte asukohaliikmesriigis, kui liikmesriigi aastakünnist selles liikmesriigis ei ületata. Praktilisest seisukohast vastab „*sellest ajast alates*“ kuupäevale, mil ületatakse liidu aastakünnis, **alates tarnest, mille tulemusel ületati liidu aastakünnis 100 000 eurot**. Vastupidiselt liikmesriikide kehtestatud liikmesriigi aastakünnise ületamisele puudub liidu aastakünnise ületamise korral üleminekuperiood.

Liidu aastakünnise ületamine toob kaasa EX-numbri desaktiveerimise kõigis maksuvabastust andvates liikmesriikides, ja väikeettevõtja jaoks kohustuse täita käibemaksukohustusi (maksta käibemaksu, registreerida end käibemaksukohustuslasena, esitada regulaarselt käibedeklaratsioone jne) kõigis liikmesriikides, kus VKE tegeleb majandustegevusega (välja arvatud tema asukohaliikmesriigis, välja arvatud juhul, kui ületatakse selle liikmesriigi aastakünnis). Alternatiiviks tavapärasele käibemaksukorrale või lihtsustatud menetlustele võib olla ühe akna süsteemi korra kohaldamine (vt 7. jagu).

Näide 40

VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. Samuti teeb ta tarneid liikmesriigis 3, kus ta ei kasuta väikeettevõtete erikorda. 2028. aasta kolmandas kvartalis suureneb tarnete maht liikmesriigis 3 märkimisväärselt. Kuni 2. septembrini 2028 on VKE aastakäive liidus 99 900 eurot. 3. septembril teeb ta liikmesriigis 1 veel ühe tarne summas 105 eurot. Seega ületab aastakäive liidus 3. septembril 2028 100 000 eurot (100 005 eurot).

	Aastakünnis (eurodes)	Kvartali-aruanne Q1 (eurodes)	Kvartali-aruanne Q2 (eurodes)	Tehingud ajavahemikul 1.7–2.9 (eurodes)	Aastane kogusumma (kuni 3.9.) (eurodes)
MSEST	32 000	5 000	7 000	6 000	18 000
Liikmesriik 1	40 000	5 000	5 000	3 000	13 105*
Liikmesriik 2	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
Liikmesriik 3	puudub	15 000	5 000	28 900	48 900
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	0	0
Liit (kokku)	100 000	35 000	24 000	40 900	100 005

Joonis 43. Väljajätmine – kui ületatakse liidu aastakünnis

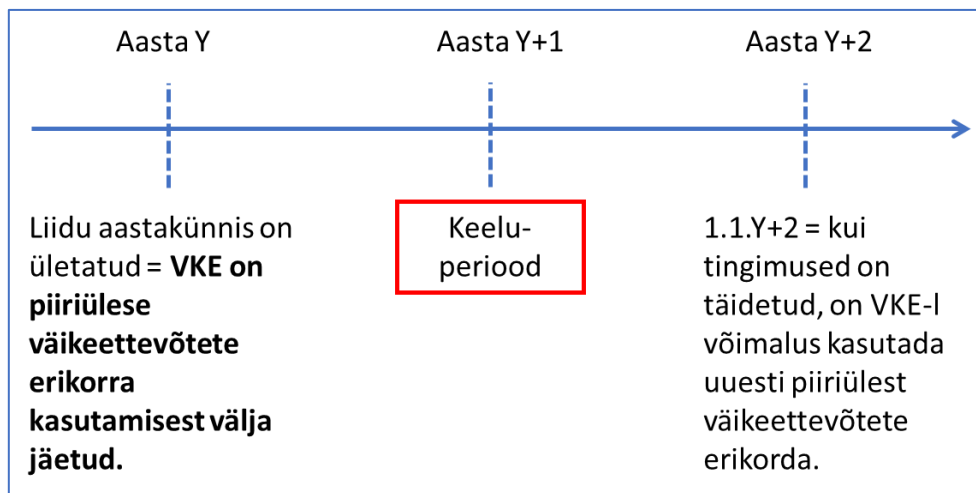
* $(5\,000 + 5\,000 + 3\,000 + 105 = 13\,105)$

Selles näites jäetakse VKE 3. septembril 2028 piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja kõigis maksuvabastust andvates liikmesriikides: selles näites liikmesriik 1 ja liikmesriik 2. Väljajätmise tagajärg on see, et VKE peaks nendes liikmesriikides rakendama tavapäraselt käibemaksukorda või lihtsustatud menetlusi (või teise võimalusena ühe akna süsteemi korda). VKE võiks siiski kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis, tingimusel et aastakäive asukohaliikmesriigis ei ületa selles liikmesriigis kohaldatavat liikmesriigi aastakünnist.

Liidu aastakünnise ületamise korral laiendatakse piiriülesest väikeettevõtete erikorrast väljajätmist kõigile liikmesriikidele, kus VKE-l on majandustegevus. See tähendab, et VKE-l ei ole piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba üheski liikmesriigis (välja arvatud asukohaliikmesriik) üheaastase keeluperioodi jooksul pärast väljajätmist (vt joonis 44).

Kui VKE jäetakse piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja, kohaldatakse keeluperioodi, enne kui VKE saab piiriülest maksuvabastust uuesti kasutada. Keeluperioodi liidu aastakünnise ületamise korral kohaldatakse kõigi liikmesriikide suhtes; välja arvatud asukohaliikmesriik, kui tingimused liikmesriigi tasandil

väikeettevõtete erikorra kasutamiseks selles jurisdiktsioonis on täidetud. Keeluperiood liidu aastakünnise ületamise korral on üks kalendriaasta. Selle keeluperioodi jooksul ei saa väikeettevõtja esitada ajakohastatud eelteadet, et kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda mis tahes liikmesriigis.

Joonis 44. Keeluperiood liidu aastakünnise ületamise korral

Praktikas peaks väikeettevõtja ootama 1. jaanuari Y+2, et esitada ajakohastatud eelteade, et hakata uuesti kasutama piiriülest väikeettevõtete erikorda.

Näide 41

VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. 3. septembril 2028 (aasta Y) jäetakse VKE liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2 piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja. Keeluperioodi kohaldatakse kogu 2029. kalendriaasta jooksul (Y+1). Kui VKE soovib tulevikus piiriülese väikeettevõtete erikorraga uuesti liituda, tähendab keeluperiood, et VKE võiks taotleda piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba üksnes siis, kui ta esitab eelteate alates 1. jaanuarist 2030 (aasta Y+2). Eelteates peaks olema märgitud väikeettevõtja endine EX-number.

Kasutamise luba võidakse anda juhul, kui VKE aastakäive liidus kõnealusel kalendriaastal (2030) ja sellele eelnenud kalendriaastal (2029) ei ületa liidu aastakünnist, ning tingimused et VKE vastab muudele piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele.

Keeluperiood tähendab, et VKE ei saa taotleda piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba üheski liikmesriigis aastal Y+1 (2029). Kui VKE soovib kasutada väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 3 – liikmesriigis, kus ta ei ole piiriülest väikeettevõtete erikorda varem kasutanud – tähendab keeluperiood, et ta peab ka ootama kuni 1. jaanuarini 2030, et esitada eelteade, milles taotletakse piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamise luba liikmesriigis 3.

4.8.2.2. Liikmesriigi aastakünnise ületamine

Kui kalendriaasta jooksul ei ületata liidu aastakünnist, kuid ühes või mitmes maksuvabastust andvas liikmesriigis ületatakse liikmesriigi aastakünnis, jäetakse väikeettevõtja selles liikmesriigis (nendes liikmesriikides) väikeettevõtete erikorrast välja, kuid ta võib jätkata käibemaksuvabastuse kasutamist muus maksuvabastust andvas liikmesriigis (muudes maksuvabastust andvates liikmesriikides). Tema EX-number ei kehti enam liikmesriigis (liikmesriikides), kus liikmesriigi aastakünnis ületatakse, kuid jääb kehtima muudes maksuvabastust andvates liikmesriikides.

Näide 42

VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1, kus ei ole ette nähtud üleminekuperioodi, ja liikmesriigis 2. Samuti teeb ta tarneid liikmesriigis 3, kus ta ei kasuta väikeettevõtete erikorda. 2028. aasta kolmandas kvartalis suureneb tarnete maht liikmesriigis 1 märkimisväärselt. 3. septembril teeb ta tarne summas 1 000 eurot, nii et aastakäive selles liikmesriigis ületab liikmesriigi aastakünnise. Aastakäive liidus ei ületa siiski liidu aastakünnist.

	Aastakünnis (eurodes)	Kvartali-aruanne Q1 (eurodes)	Kvartali-aruanne Q2 (eurodes)	Tehingud ajavahemikul 1.7–2.9 (eurodes)	Aastane kogusumma (kuni 3.9) (eurodes)
MSEST	32 000	5 000	7 000	4 000	16 000
Liikmesriik 1	40 000	5 000	5 000	30 000	41 000*
Liikmesriik 2	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
Liikmesriik 3	puudub	5 000	0	5 000	10 000
Ülejäänud 23 liikmesriiki	puudub	0	0	0	0
Liit (kokku)	100 000	25 000	19 000	42 000	87 000

Joonis 45. Väljajätmine – liikmesriigi aastakünnise ületamine

*(5 000 + 5 000 + 30 000 + 1 000 = 41 000)

Selles näites ei saa VKE enam liikmesriigis 1 käibemaksuvabastust kasutada, sest tema aastakäive selles liikmesriigis (41 000 eurot) ületab liikmesriigi 1 aastakünnise (40 000 eurot). Ta peaks tutvuma oma käibemaksukohustustega liikmesriigis 1 seoses käibemaksukohustuslasena registreerimise ja käibedeklaratsioonidega. Kuna aga aastakäive liidus (87 000 eurot) ei ületa liidu aastakünnist (100 000 eurot), võib VKE siiski jätkata väikeettevõtete erikorra kasutamist asukohaliikmesriigis ja liikmesriigis 2.

Kui väikeettevõtja ületab liikmesriigi aastakünnise, sõltub kuupäev, mil ta peab liikmesriigis väikeettevõtete erikorra kasutamise lõpetama, selles liikmesriigis rakendatavast variandist. Liikmesriikidel on võimalus kohaldada üleminekuperioodi, nagu on selgitatud punktis 3.3.4 ja esitatud allpool,

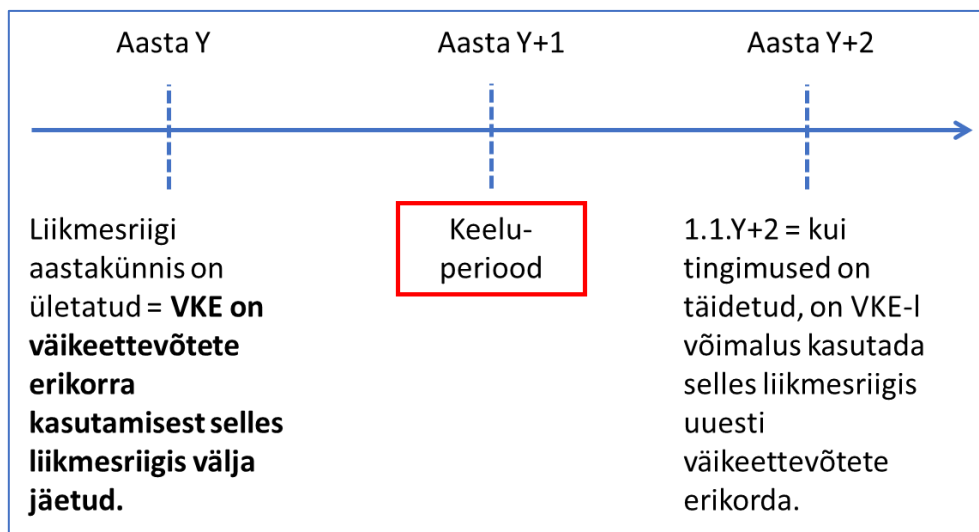
- a) lubades VKE-l jätkata väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist, kui liikmesriigi aastakünnist ei ületata rohkem kui 10 %, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni, või
- b) lubades VKE-l jätkata väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastuse kasutamist, kui liikmesriigi aastakünnist ei ületata rohkem kui 25 %, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni, või
- c) kui konkreetset ülemäära ei kohaldata, lubades VKE-l jätkata väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastuse kasutamist 100 000 euro piires, kuid mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni.

Alternatiivina on liikmesriikidel ka võimalus mitte kohaldada üleminekuperioodi (0 %). Sellisel juhul peab käibemaksuvabastuse kohaldamine lõppema alates liikmesriigi aastakünnise ületamise hetkest. Praktikast vastab see liikmesriigi aastakünnise ületamise päevale, **alates tarnest, mille tulemusel liikmesriigi aastakünnis (või kehtiv valdkondlik künnis) ületati**. Üleminekuperioodi kohaldamise näited on esitatud punktis 3.3.4.

Riiklikku üleminekuperioodi kohaldatakse tingimusel, et aastakäivet liidus ei ületata. Kui aastakäive liidus ületab 100 000 eurot, jäetakse VKE piiriülese väikeettevõtete erikorrast välja kõigis maksuvabastust andvates liikmesriikides ilma üleminekuperioodita, nagu on selgitatud punktis 4.8.2.1.

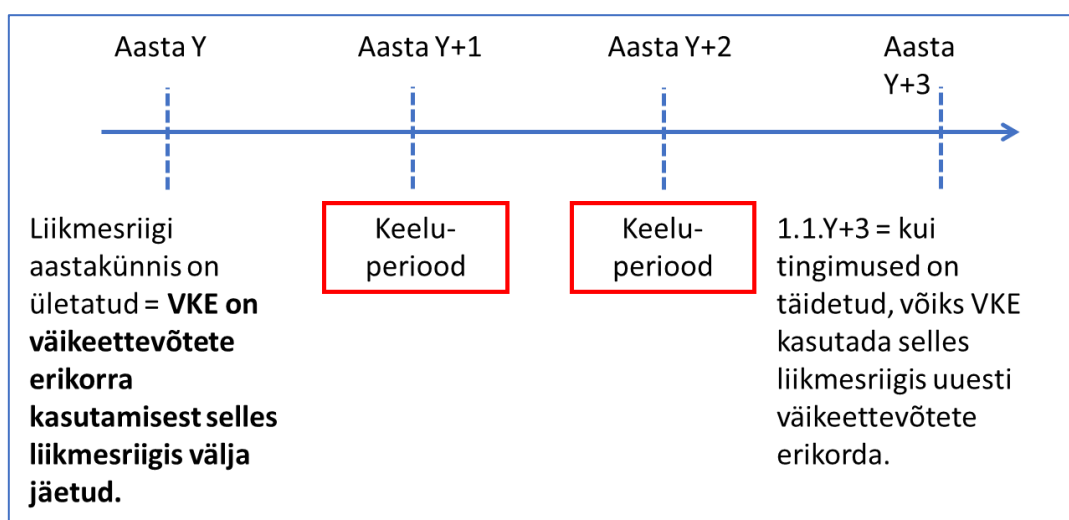
VKE, kes on liikmesriigis väikeettevõtete erikorrast välja jäetud, ei saa ühe kalendriaasta jooksul selle liikmesriigi puhul erikorraga uuesti liituda. Praktikast peaks väikeettevõtja ootama 1. jaanuarini Y+2, et esitada ajakohastatud eelteade, et hakata selles liikmesriigis uuesti kasutama piiriülest väikeettevõtete erikorda.

Joonis 46. Keeluperiood ühe kalendriaasta jooksul

Liikmesriigid võivad kohaldada kahe kalendriaasta pikkust keeluperioodi, kui liikmesriigi aastakünnis ületatakse, kuid liidu aastakünnist ei ületata.

Joonis 47. Keeluperiood kahe kalendriaasta jooksul

4.8.2.3. Eeldus, et majandustegevus on lõppenud

Kui väikeettevõtja ei vasta nõuetele ja ei esita kvartaliaruandeid, võtab asukohaliikmesriik vajalikud meetmed, et kontrollida olukorda kas koos väikeettevõtjaga või muul viisil. Kui sellest järeldeb, et majandustegevus on lõppenud ja väikeettevõtja ei ole oma olukorrast asukohaliikmesriigile teatanud, või kui asukohaliikmesriik võib eeldada, et majandustegevus on lõppenud, jäetakse väikeettevõtja piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja ja tema EX-number desaktiveeritakse viivitamata.

Kui kaheksa järjestikuse kalendrikvartali jooksul ei ole ühes või mitmes liikmesriigis teatatud tarnitud kaupadest ja osutatud teenustest, eeldatakse, et väikeettevõtja on

lõpetanud oma tegevuse asjaomas liikmesriigis (asjaomastes liikmesriikides), kui puuduvad vastupidised andmed. Tema EX-number ei kehti enam selles liikmesriigis / nendes liikmesriikides. Kui tarnetest ei ole teatatud ühegi maksuvabastust andva liikmesriigi puhul, desaktiveeritakse väikeettevõtja EX-number.

4.8.2.4. Pankrotijuhtum

Pankroti korral, millega lõpetatakse viivitamata väikeettevõtja maksustatav tegevus, jäetakse väikeettevõtja piiriülesest väikeettevõtete erikorrast välja alates pankroti väljakuulutamise hetkest. Kui maksustatav tegevus pankrotimenetluse ajal jätkub, lõpetatakse piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamine alles pärast ajakohastatud eelteate esitamist ⁽¹⁰⁵⁾. Sellisel juhul lõpeb piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamine väikeettevõtjalt (või tema esindajalt) teabe saamisele järgneva kalendrikvartali esimesel päeval või juhul, kui selline teave saadakse kalendrikvartali viimasel kuul, järgmise kalendrikvartali teise kuu esimesel päeval.

4.9. Apellatsioonikaebused

Apellatsioonikaebus ⁽¹⁰⁶⁾ on riigisisene küsimus. Iga liikmesriik peab kehtestama oma eeskirjad ja menetlused. Väikeettevõtete erikorra kasutamiseks peaks väikeettevõtja, kellele keelduti väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastuse andmise loa andmisest või kes on selle kasutamisest välja jäetud, esitama oma kaebuse haldusotsuse teinud juriidilisele isikule. See tähendab, et kui sellise keeldumise või väljajätmise põhjuseks on asjaolu, et väikeettevõtja on ületanud liidu käibekünnise, tuleb õiguskaitset taotleda oma asukohaliikmesriigilt. Kui aga keeldumine või väljajätmine on tingitud sellest, et väikeettevõtja on ületanud liikmesriigi kehtestatud künnise või kehtiva valdkondliku künnise või ei ole täitnud maksuvabastuse tingimusi, tuleb taotleda õiguskaitset asjaomaselt maksuvabastust andvalt liikmesriigilt.

Selleks et väikeettevõtjatel oleks võimalik teada, kust õiguskaitset taotleda, peaks asukohaliikmesriik võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et asjaomasele väikeettevõtjale teatatakse maksuvabastuse andmisest keeldumise või selle kasutamisest väljajätmise korral selle otsuse tegemise põhjus ja liikmesriik, kus kõnealuse keeldumise või väljajätmise suhtes saab taotleda õiguskaitset vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikele menetlustele.

⁽¹⁰⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 284 lõige 4.

⁽¹⁰⁶⁾ 21. oktoobri 2022. aasta 121. koosoleku suunised, dokument A – taxud.c.1(2023)3139286–1055.

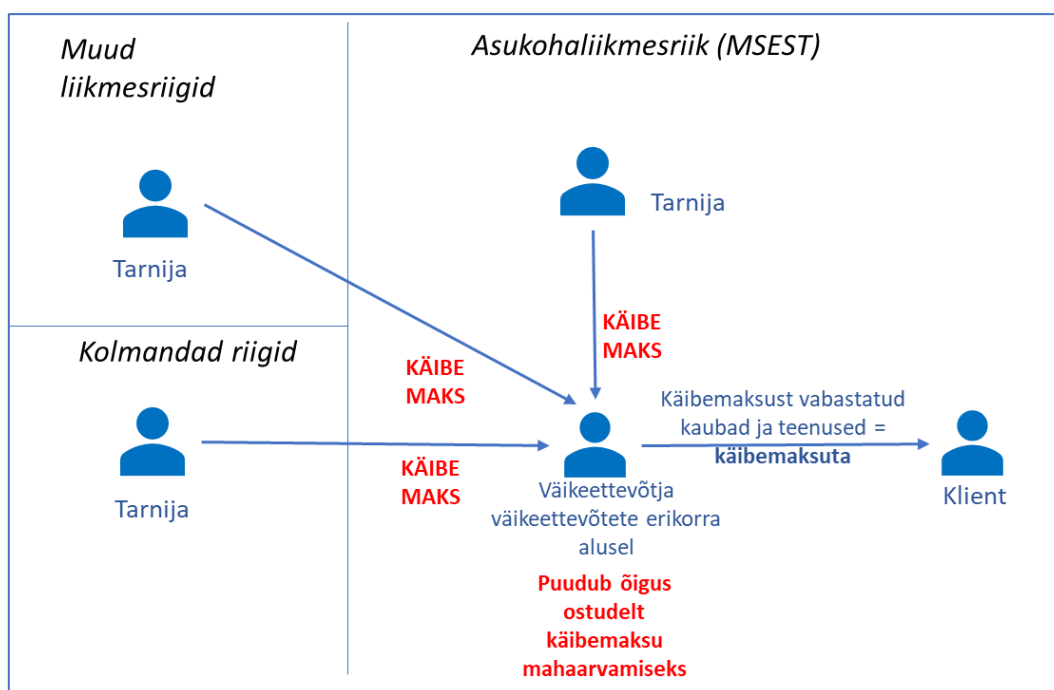
5. Sisendkäibemaksu mahaarvamine

See jagu on **ühine kõigi tasandite jaoks**, olenemata sellest, kas väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasand), ainult teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand) või nii oma asukohaliikmesriigis kui ka teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand).

Väikeettevõtja, kelle tarned on väikeettevõtete erikorra alusel maksust vabastatud, ei saa maha arvata nende tarnete tegemiseks kasutatud ostudelt tasutud käibemaksu ⁽¹⁰⁷⁾ (vt joonis 2).

5.1. Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel ei saa väikeettevõtja sisendkäibemaksu maha arvata ostudelt, mida kasutati käibemaksust vabastatud kaubatarneteks ja teenuste osutamiseks ⁽¹⁰⁸⁾.

Joonis 48. Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamise õigus

⁽¹⁰⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 289.

⁽¹⁰⁸⁾ Vastavalt käibemaksudirektiivi artiklitele 167–171 ja 173–177.

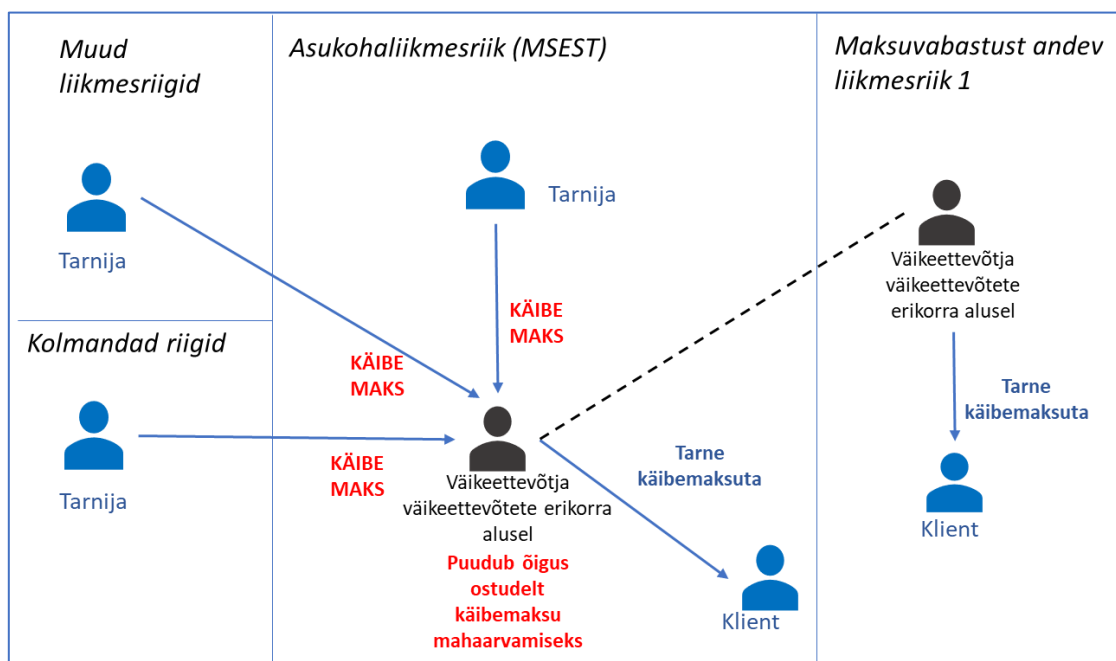
Kui väikeettevõtja teeb oma liikmesriigis nii väikeettevõtete erikorraga hõlmatud kui ka väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehinguid, ⁽¹⁰⁹⁾ peaks ta konsulteerima oma liikmesriigiga, et saada teavet võimalike tagajärgede kohta oma sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusele, näiteks proportsionaalsusnõude võimalik kohaldamine.

5.2. Piiriülene väikeettevõtete erikord

Selles jaos esitatakse näiteid käibemaksu mahaarvamise kohta mitme stsenaariumi puhul.

Näide 43

VKE kasutab väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis ja teises liikmesriigis: MS 1. Ta ostab asukohaliikmesriigis kaupu ja teenuseid, mida kasutatakse tarnete tegemiseks kas asukohaliikmesriigis, liikmesriigis 1 või nii asukohaliikmesriigis kui ka liikmesriigis 1.

Joonis 49. Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium A

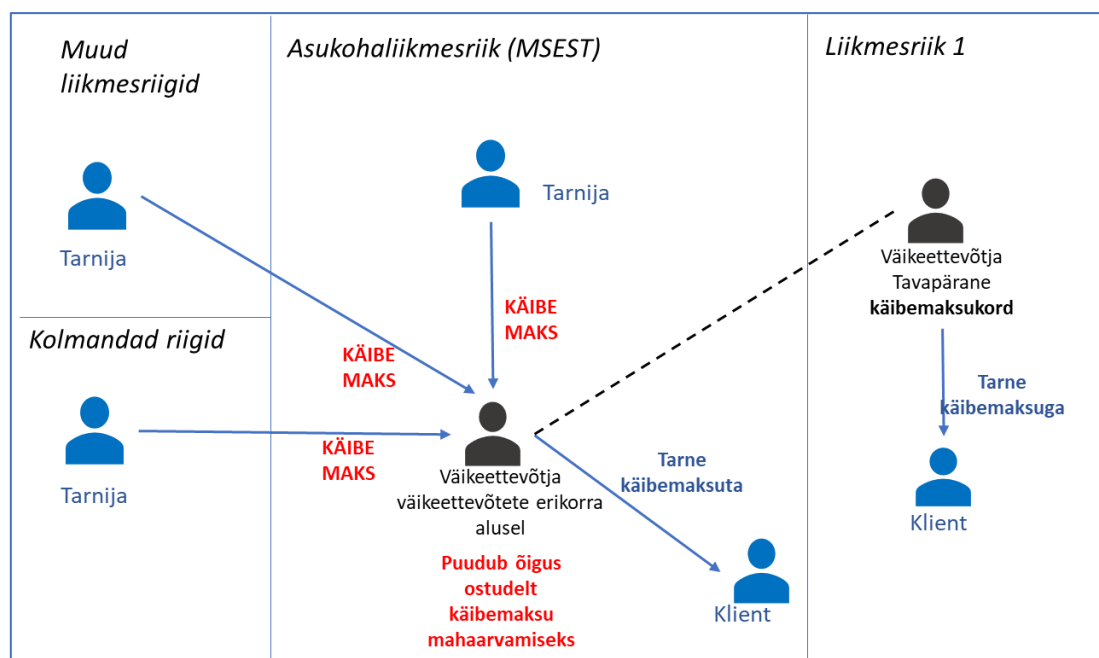
Selle stsenaariumi korral **ei ole** VKE-l **õigust** sisendkäibemaksu maha arvata selliste kaupade ja teenuste ostudelt, mida ta kasutas seoses käibemaksust vabastatud tarnetega asukohaliikmesriigis ja/või liikmesriigis 1.

⁽¹⁰⁹⁾ Vt punkt 3.3.3 väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehingute kohta.

Näide 44

VKE kasutab väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis. Samuti tegeleb ta majandustegevusega liikmesriigis 1, kus ta ei kasuta väikeettevõtete erikorda. Liikmesriigis 1 on väikeettevõtja registreeritud käibemaksukohustuslasena, ta võtab seal oma klientidelt kohalikku käibemaksu ja esitab regulaarselt käibedeklaratsioone.

Väikeettevõtja ostab oma asukohaliikmesriigis kaupu ja teenuseid, mida ta kasutab kas käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis, maksustatavate tarnete tegemiseks liikmesriigis 1 või nii käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis kui ka maksustatavate tarnete tegemiseks liikmesriigis 1 (segakulud).

Joonis 50. Väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium B

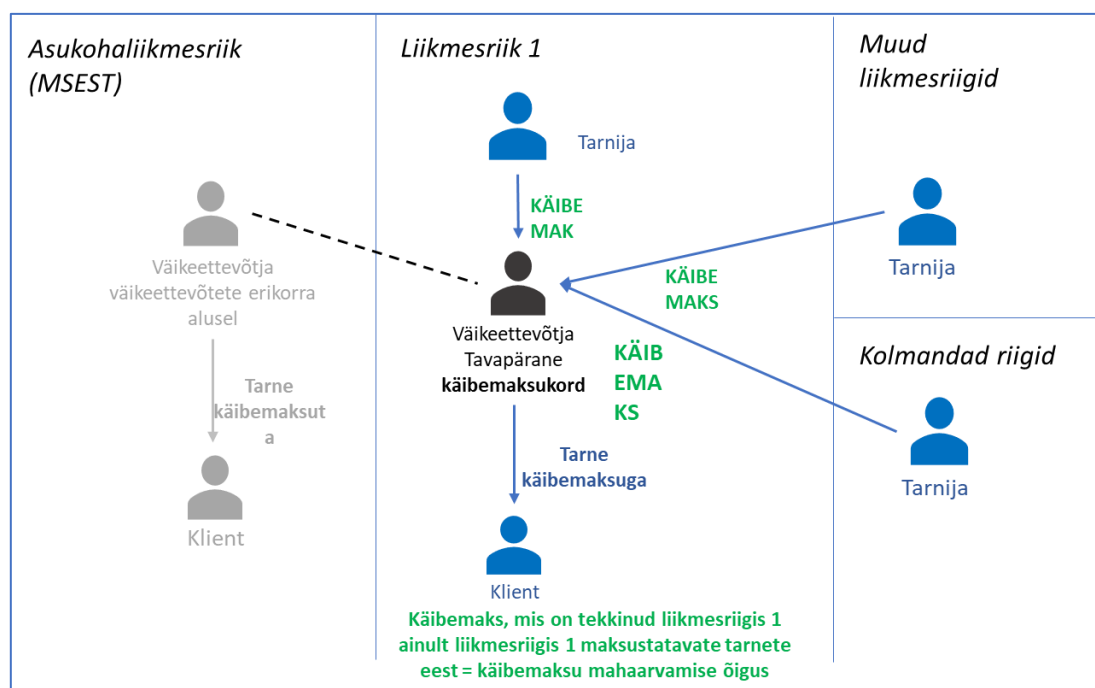
Selle stsenaariumi kohaselt **ei ole VKE-l õigust** maha arvata oma asukohaliikmesriigis ostetud kaupadelt ja teenustelt tasutud sisendkäibemaksu ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Euroopa Liidu Kohus, C-507/16, *Entertainment Bulgaria System EOOD*.

Näide 45

VKE kasutab väikeettevõtete erikorda oma asukohaliikmesriigis. Samuti tegeleb ta majandustegevusega liikmesriigis 1, kus ta ei kasuta väikeettevõtete erikorda. Liikmesriigis 1 on väikeettevõtja registreeritud käibemaksudokumentatsioonil, ta võtab oma klientidelt kohalikku käibemaksu ja esitab regulaarselt käibedeklaratsioone.

Väikeettevõtja ostab liikmesriigis 1 kaupu ja teenuseid, mida ta kasutab maksustatavateks tarneteks selles jurisdiktsioonis.

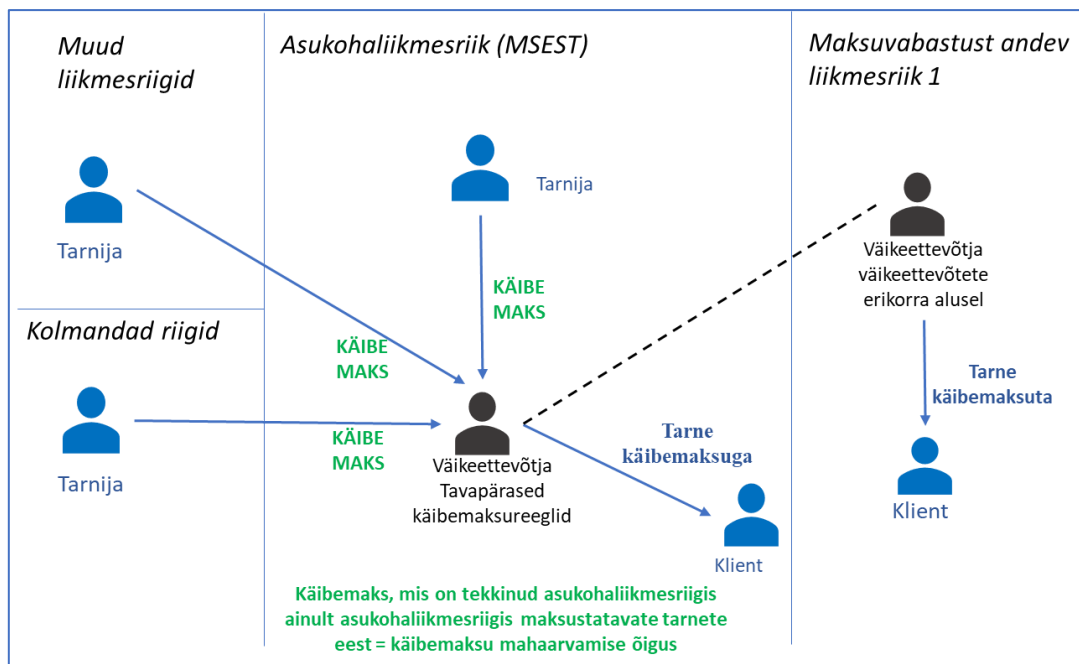
Joonis 51. Väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium C

Selle stsenaariumi kohaselt **on VKE-l õigus maha arvata** sisendkäibemaks nendelt ostetud kaupadelt ja teenustelt, mis on tasutud liikmesriigis 1.

Näide 46

VKE kasutab tavapärasest käibemaksukorda oma asukohaliikmesriigis. Ta on registreeritud käibemaksukohustuslasena, võtab oma klientidelt kohaliku käibemaksu ja esitab regulaarselt käibedeklaratsioone. See VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1. Ta ostab asukohaliikmesriigis kaupu ja teenuseid, mida kasutatakse maksustatavate tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis.

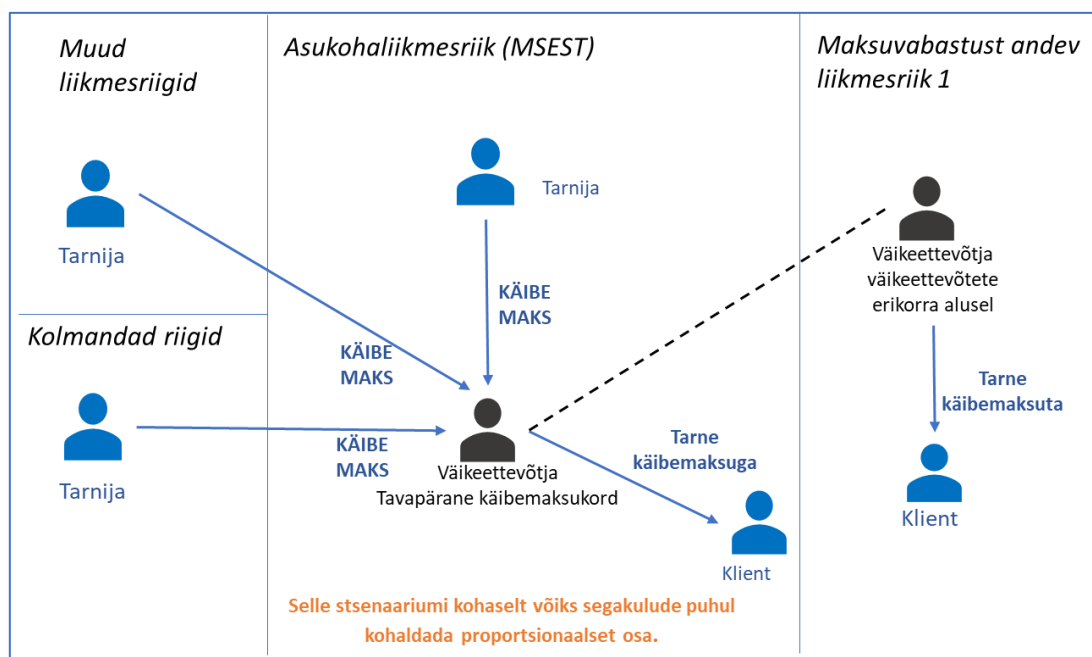

Joonis 52. Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium D

Selle stsenaariumi kohaselt on VKE-l õigus arvata maha asukohaliikmesriigis tasutud sisendkäibemaks sellistelt ostetud kaupadelt ja teenustelt, mida kasutati maksustatavate tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis.

Näide 47

VKE kasutab tavapäraselt käibemaksukorda oma asukohaliikmesriigis. Ta on registreeritud käibemaksukohustuslasena, võtab oma klientidelt kohalikku käibemaksu ja esitab regulaarselt käibedeklaratsioone. See VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1. Ta ostab asukohaliikmesriigis teenuseid, mida kasutatakse maksustatavate tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis ning käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks liikmesriigis 1 (segakulud).

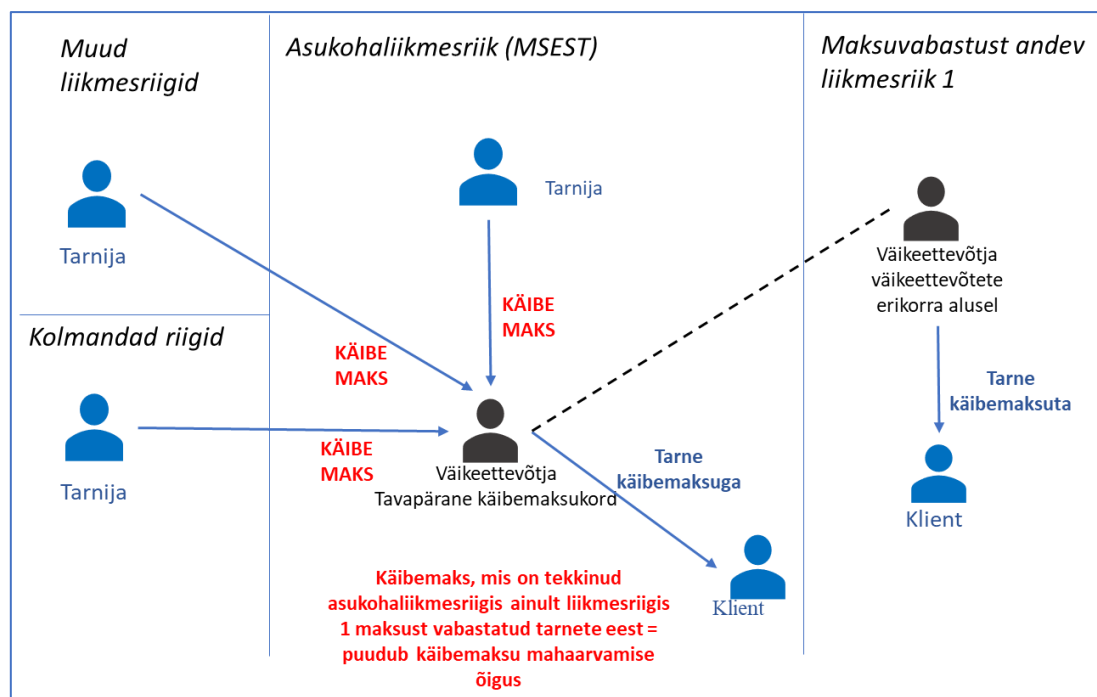

Joonis 53. Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium E

Selle stsenaariumi kohaselt on VKE-l õigus arvata maha asukohaliikmesriigis tasutud sisendkäibemaks sellistelt ostetud kaupadelt ja teenustelt, mida kasutati maksustatavate tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis. Ta ei saa arvata maha asukohaliikmesriigis tasutud sisendkäibemaksu sellistelt ostetud kaupadelt ja teenustelt, mida kasutati käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks liikmesriigis 1. Segakulude puhul, mida kasutatakse maksustatavate tarnete tegemiseks asukohaliikmesriigis ning käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks liikmesriigis 1, kohaldatakse proportsionaalset mahaarvamist. Proportsionaalne mahaarvamine tähendab, et asukohaliikmesriigis võib maha arvata ainult osa sisendkäibemaksust. Väikeettevõtja peaks lisateabe saamiseks konsulteerima oma asukohaliikmesriigi maksuhalduriga.

Näide 48

VKE kasutab tavapäraselt käibemaksukorda oma asukohaliikmesriigis. Ta on registreeritud käibemaksukohustuslasena, võtab oma klientidelt kohaliku käibemaksu ja esitab regulaarselt käibedeklaratsioone. See VKE kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1. Ta ostab asukohaliikmesriigis kaupu ja teenuseid, mida kasutatakse käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks liikmesriigis 1.

Joonis 54. Piiriülene väikeettevõtete erikord ja käibemaksu mahaarvamine – stsenaarium F

Selle stsenaariumi kohaselt **ei ole** VKE-l **õigust** arvata maha asukohaliikmesriigis tasutud sisendkäibemaksu sellistelt ostetud kaupadelt ja teenustelt, mida kasutati käibemaksust vabastatud tarnete tegemiseks liikmesriigis 1.

6. Koostoime tavapärase käibemaksukorraga

See jagu on **ühine kõigi tasandite jaoks**, olenemata sellest, kas väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasand), ainult teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand) või nii oma asukohaliikmesriigis kui ka teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand).

Väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust kohaldatakse üksnes väikeettevõtja tarnitud kaupade ja osutatud teenuste (müügitehingute) suhtes. Väikeettevõtja tehtud ostud (ostutehingud) ei ole väikeettevõtete erikorraga hõlmatud. Seepärast võib juhtuda, et väikeettevõtja, kes kasutab oma tarnitud kaupade ja osutatud teenuste suhtes väikeettevõtete erikorda, peab ikkagi täitma tehtud ostude suhtes käibemaksukohustusi tavapärase käibemaksukorra alusel. Samuti võib juhtuda, et väikeettevõtja teeb tarneid, mis on väikeettevõtete erikorrast välja jäetud ja muid tarneid, mis on sellega hõlmatud. Kuigi väikeettevõtete erikorda kohaldatakse erikorraga hõlmatud tarnete suhtes, kohaldatakse erikorrast välja jäetud tarnete suhtes tavapäraselt käibemaksukorda. Seepärast on ühes ja samas jurisdiktsioonis võimalik koos kasutada tavapäraselt käibemaksukorda ja väikeettevõtete erikorda.

6.1. Tehingud, millega kaasneb käibemaksukohustuslasena registreerimine

Tehingud, millega kaasneb käibemaksukohustuslasena registreerimine ning käibemaksu deklareerimise ja maksmise kohustus, on järgmised:

- käibemaksuga maksustatava kauba ühendusesisene soetamine;
- kaupade import;
- selliste teenuste ostmine, mille eest väikeettevõtja on kohustatud tasuma käibemaksu (pöördmaksustamine) ⁽¹¹¹⁾;
- teenuste osutamine teise liikmesriigi territooriumil, millelt käibemaksu tasub üksnes teenuse saaja (kuigi tasutav käibemaks võib puududa).

⁽¹¹¹⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 196.

Näide 49

Väikeettevõtja asukoht on tema asukohaliikmesriigis ja ta tarnib kaupu ainult seal asuvatele tarbijatele. Ta kasutab liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda. Nende tarnete tegemiseks ostab väikeettevõtja kaupu ja teenuseid asukohaliikmesriigis asuvatelt tarnijatelt ja teistes liikmesriikides asuvatelt tarnijatelt.

Liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorraga hõlmatud tehingud

Tema kaubatarned asukohaliikmesriigis asuvatele tarbijatele on hõlmatud väikeettevõtete erikorraga ja on käibemaksust vabastatud ⁽¹¹²⁾. Need on müügitehingud.

Tavapärase käibemaksukorraga hõlmatud tehingud

Kaupade ostmine teistes liikmesriikides asuvatelt tarnijatelt (kauba ühendusesisene soetamine) ja teenuste ostmine teistes liikmesriikides asuvatelt tarnijatelt on hõlmatud tavapärase käibemaksukorraga, sest need on ostutehingud. Nende ostude puhul peab käibemaksu deklareerima ja tasuma väikeettevõtja, rakendades pöördmaksustamist. Seepärast peaks väikeettevõtja end käibemaksukohustuslasena registreerima ning deklareerima ja tasuma nendelt ostudelt käibemaksu asukohaliikmesriigis.

Kuna tema kaubatarned on väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksust vabastatud, ei oleks väikeettevõtjal lubatud üheltki oma ostult sisendkäibemaksu maha arvata.

Näide 50

Väikeettevõtja asukoht on asukohaliikmesriigis, kus tema suhtes kohaldatakse tavapäraselt käibemaksukorda. Talle on antud EX-number, sest ta kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2. Ta teeb kaubarneid liikmesriigis 1 asuvatele lõpptarbijatele. Nende tarnete tegemiseks ostab ta liikmesriigis 1 teatavaid teenuseid teenuseosutajalt, kes on registreeritud liikmesriigis 1, kuid kelle asukoht ei ole seal.

Piiriülese väikeettevõtete erikorraga hõlmatud tehingud

Kohalikud tarned liikmesriigis 1 asuvatele lõpptarbijatele on käibemaksust vabastatud, ⁽¹¹³⁾ sest need on hõlmatud piiriülese väikeettevõtete erikorraga.

⁽¹¹²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 284.

⁽¹¹³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 284.

Tavapärase käibemaksukorraga hõlmatud tehingud

Asukohaliikmesriigis tehtud tarned on hõlmatud tavapärase käibemaksukorraga. Väikeettevõtja peab olema end käibemaksukohustuslasena registreerinud asukohaliikmesriigis, et deklareerida ja tasuda seal tehtud tarnetelt käibemaksu.

Kohalikud teenuste ostud teenuseosutajatelt, kes on registreeritud liikmesriigis 1, kuid kelle asukoht ei ole seal, on hõlmatud tavapärase käibemaksukorraga. Väikeettevõtja peab end liikmesriigis 1 käibemaksukohustuslasena registreerima, ⁽¹¹⁴⁾ et deklareerida kohalikud ostud ja arvestada nendelt ostudelt käibemaksu ⁽¹¹⁵⁾ pöördmaksustamise alusel. Kuna väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 1 piiriülest väikeettevõtete erikorda, ei saa ta oma ostudelt sisendkäibemaksu maha arvata ⁽¹¹⁶⁾ (vt näide 45).

Kuna väikeettevõtete erikord on vabatahtlik, peab väikeettevõtja hindama, milline kord on tema majandustegevuse jaoks sobivam: tavapärane käibemaksukord või väikeettevõtete erikord.

6.2. Väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehingud

Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud punktis 3.3.3, on mõned tehingud väikeettevõtete erikorrast välja jäetud:

- juhuti tehtud tarned ⁽¹¹⁷⁾;
- uute veovahendite tarned ühest liikmesriigist teise ⁽¹¹⁸⁾;
- muud tehingud, mille liikmesriigid otsustavad väikeettevõtete erikorrast välja jätta ⁽¹¹⁹⁾.

Kui väikeettevõtja teeb nii väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehinguid kui ka erikorraga hõlmatud tehinguid, oleks väikeettevõtjal (tingimusel, et ta vastab selleks vajalikele tingimustele) lubatud vabastada käibemaksust väikeettevõtete erikorraga hõlmatud tarned, olles samal ajal kohustatud end käibemaksukohustuslasena registreerima, deklareerima väikeettevõtete erikorrast välja jäetud tehinguid (ja tasuma nendega seotud käibemaksu).

⁽¹¹⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 214 lõike 1 punkt d.

⁽¹¹⁵⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 196.

⁽¹¹⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 289.

⁽¹¹⁷⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 12 kohaldamisalasse kuuluvad tarned.

⁽¹¹⁸⁾ Tarned, mis on tehtud vastavalt käibemaksudirektiivi artikli 138 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a sätestatud tingimustele.

⁽¹¹⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 283 lõige 2.

7. Koostoime muude erikordadega

See jagu on **ühine kõigi tasandite jaoks**, olenemata sellest, kas väikeettevõtja soovib kasutada väikeettevõtete erikorda ainult oma asukohaliikmesriigis (liikmesriigi tasand), ainult teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand) või nii oma asukohaliikmesriigis kui ka teises liikmesriigis (teistes liikmesriikides) (piiriülene tasand).

7.1. Väikeettevõtete erikorra ja ühe akna süsteemi korra koostoime

Ühe akna süsteem on elektrooniline süsteem, mis võimaldab maksukohustuslastel, nagu väikeettevõtjad, deklareerida ja tasuda käibemaksu, mis kuulub tasumisele kõigis ELi liikmesriikides, ühes liikmesriigis: liikmesriigis, kus on ettevõtja asukoht.

Ühe akna süsteem hõlmab järgmisi tarneid:

- ühendusesisene teenuseosutamine ELi lõpptarbijatele (sealhulgas telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilised teenused);
- ühendusesisene kaupade kaugmüük ELi lõpptarbijatele;
- omamaised kaubatarned ELi lõpptarbijatele, mida teeb eeldatav tarnija ⁽¹²⁰⁾.

7.1.1. Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord: võimalik koos kasutamine

Väikeettevõtete erikorda ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korda on võimalik koos kasutada. Väikeettevõtja, kes vastab nõuetele, saab väikeettevõtete erikorra alusel vabastada käibemaksust oma tarned, mis on tehtud asukohaliikmesriigis ⁽¹²¹⁾ ja/või teistes maksuvabastust andvates liikmesriikides, ning ta võib samal ajal olla registreeritud liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korra kohaselt ja deklareerida tarned, mis on tehtud liikmesriikides, kus väikeettevõtja ei kasuta väikeettevõtete erikorda, nagu on näidatud allpool. Samas ei ole võimalik kasutada nii väikeettevõtete erikorda kui ka liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korda ühes ja samas jurisdiktsioonis samal ajal.

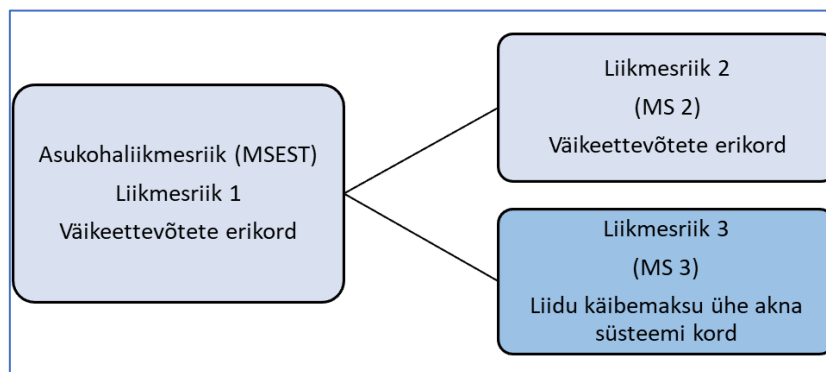
⁽¹²⁰⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 14a lõige 2.

⁽¹²¹⁾ Asukohaliikmesriik on liikmesriik, kus asub väikeettevõtja majandustegevuse asukoht.

Näide 51

Väikeettevõtjal on majandustegevus asukohaliikmesriigis (liikmesriik 1), liikmesriigis 2 ja liikmesriigis 3. Tal ei ole majandustegevust teistes liikmesriikides. Ta kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda asukohaliikmesriigis ja liikmesriigis 2, kuid mitte liikmesriigis 3.

Joonis 55. Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord

Selle stsenaariumi kohaselt võib väikeettevõtja kasutada liidu käibemaksu ühe akna süsteemi korda liikmesriigi 3 korral, et deklareerida ja tasuda käibemaksu liikmesriigis 3 tehtud tarnetelt, sest ta ei kasuta selles liikmesriigis piiriülest väikeettevõtete erikorda. Ühe akna süsteemi deklaratsioon tuleb esitada asukohaliikmesriigis ja see peaks hõlmama ainult liikmesriigis 3 tehtud tarneid.

Väikeettevõtja kasutab piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2, seega on tarned nendes kahes liikmesriigis käibemaksust vabastatud. Väikeettevõtja peab esitama asukohaliikmesriigis kvartaliaruande, mis hõlmab tema käivet kõigis 27 liikmesriigis, kaasa arvatud liikmesriigis 3. Liikmesriikides, kus väikeettevõtjal ei ole majandustegevust, on esitatav käive null („0“).

7.1.2. Kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilised teenuste kaugmüük tarbijatele: tarnekoht

Kaupade tarnimise ja teenuste osutamise koha alusel määratakse kindlaks, millises liikmesriigis peaks väikeettevõtja tarned deklareerima. Tarbijatele kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügi puhul on üldine tarnekoht sihtriigis, st liikmesriigis, kus asub lõpptarbija. Tarnekohtaks võiks siiski olla tarnija asukohaliikmesriik, kui kumulatiivselt on täidetud järgmised tingimused: ⁽¹²²⁾

⁽¹²²⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 59c.

- a) kauba tarnija või teenuse osutaja asub ainult ühes liikmesriigis (st tal ei ole teises liikmesriigis püsivat tegevuskohta) ja
- b) kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügi aastakäive ei ületa kõnealusel ega sellele eelnenud kalendriaastal 10 000 eurot ning
- c) kauba tarnija või teenuse osutaja ei ole registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt ning ta ei ole valinud sihtriigis maksustamise põhimõtet.

Alljärgneva tabeli eesmärk on anda näidete kaudu praktilist teavet kaupade ning tarbijatele osutatavate telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügi tarnekoha kohta.

Stsenaariumid	Maksustamine asukohaliikmesriigis ⁽¹²³⁾ (liikmesriik 1)	Maksustamine sihtriigis (liikmesriik 2)
<p>Stsenaarium 1</p> <p>Väikeettevõtja asukoht on liikmesriigis 1 ning ta tegeleb kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügiga tarbijatele, kes asuvad liikmesriigis 2. Tema käive ei ületa 10 000 eurot, ta ei ole registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt ja ei ole valinud sihtriigis maksustamise põhimõtet.</p> <p>Selle stsenaariumi kohaselt asuvad liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele tehtavad tarned liikmesriigis 1 (väikeettevõtja asukohaliikmesriik). Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 1 väikeettevõtete erikorda, on kõik need tarned käibemaksust vabastatud ja tuleks lisada VKE aastakäibele liikmesriigis 1.</p>	Jah	Ei
<p>Stsenaarium 2</p> <p>Väikeettevõtja asukoht on liikmesriigis 1 ning ta tegeleb kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügiga liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele. Tema käive ületab 10 000 eurot ja ta ei ole registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt.</p>	Ei	Jah

⁽¹²³⁾ Käibemaksudirektiivi artikkel 59c.

<p>Selle stsenaariumi kohaselt asuvad tarded liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele liikmesriigis 2 (sihtriik). Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, oleksid tarded käibemaksust vabastatud ja need tuleks lisada VKE aastakäibele liikmesriigis 2 kvartaliaruannetes, mida ta esitab liikmesriigis 1.</p> <p>Kui VKE ei kasuta liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, siis maksustatakse ja deklareeritakse tarded riiklikus käibedeklaratsioonis liikmesriigis 2 tavapärase käibemaksukorra eeskirjade alusel, sest VKE ei ole registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt.</p>		
<p>Stsenaarium 3</p> <p>Väikeettevõtja asukoht on liikmesriigis 1 ning ta tegeleb kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügiga liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele. Tema käive ei ületa 10 000 eurot, kuid ta on registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt.</p> <p>Selle stsenaariumi kohaselt asuvad eespool nimetatud tarded liikmesriigis 2 (sihtriik). Kuna väikeettevõtja on registreeritud ühe akna süsteemi kohaselt, tuleks liikmesriigis 2 tehtud tarded deklareerida ühe akna süsteemi deklaratsioonis.</p> <p>Kui väikeettevõtja soovib liikmesriigis 2 kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda, ei saa liikmesriigis 2 enam kasutada ühe akna süsteemi korda. Väikeettevõtete erikorra alusel oleksid liikmesriigis 2 tehtud tarded käibemaksust vabastatud ja need tuleks VKE kvartaliaruannetes lisada käibele liikmesriigis 2.</p>	<p>Ei</p>	<p>Jah</p>
<p>Stsenaarium 4</p> <p>Väikeettevõtja asukoht on liikmesriigis 1 ning ta tegeleb kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüügiga liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele.</p>	<p>Ei</p>	<p>Jah</p>

<p>Tema käive ei ületa 10 000 eurot, kuid ta on valinud sihtriigis maksustamise põhimõtte.</p>		
<p>Selle stsenaariumi kohaselt asuvad eespool nimetatud tarded liikmesriigis 2. Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, oleksid tarded käibemaksust vabastatud ja need tuleks VKE kvartaliaruannetes lisada käibele liikmesriigis 2. Kui väikeettevõtja soovib selle asemel kasutada ühe akna süsteemi korda, ei saaks tarded olla käibemaksust vabastatud ja need tuleks deklareerida liikmesriigis 1 esitatavas ühe akna süsteemi deklaratsioonis.</p>		

Joonis 56. Kaupade ning telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektrooniliste teenuste kaugmüük lõpptarbijatele

7.1.3. Väikeettevõtete erikord ja liidu käibemaksu ühe akna süsteemi kord: stsenaariumid

Stsenaarium 1

Väikeettevõtja tegevuskoht on liikmesriigis 1. Ta müüb raamatuid ja e-raamatuid lõpptarbijatele liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2, **kus tal on püsiv tegevuskoht**. Samuti osutab ta trükiteenuseid liikmesriigis 1 asuvale kliendile.

Aastal Y oli tema raamatute ja e-raamatute omamaise müügi aastakäive liikmesriigis 1 15 000 eurot. Tema kaugmüügi ja e-teenuste osutamise aastakäive liikmesriigis 2 on 9 500 eurot. Tema trükiteenuste aastakäive aastal Y on 20 000 eurot ja aastal Y–1 40 000 eurot. Väikeettevõtete erikorra kasutamise aastakünnis liikmesriigis 1 on 85 000 eurot ja liikmesriigis 2 70 000 eurot.

a) Milline on nende teenuste osutamise koht?

Raamatute ja e-raamatute müük liikmesriigis 1 asuvatele tarbijatele ning trükiteenused liikmesriigis 1 asuvale kliendile loetakse tehtuks liikmesriigis 1.

Kuna väikeettevõtjal on püsiv tegevuskoht muus liikmesriigis (liikmesriik 2) kui tema asukohaliikmesriik (liikmesriik 1), ei saa artikli 59c (maksustamine asukohaliikmesriigis) sätet kohaldada raamatute ja e-raamatute müügi suhtes, mis toimub liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele. Seepärast asuvad need tarded liikmesriigis 2.

b) Kas ühe akna süsteemi korda saab kasutada?

Jah, ühe akna süsteemi korda saab kasutada **ainult** selleks, et deklareerida raamatute müüki tarbijatele liikmesriigis 2 (kaupade kaugmüük). E-raamatute müük tarbijatele liikmesriigis 2 (e-teenused) tuleks deklareerida liikmesriigi 2 riiklikus käibedeklaratsioonis, sest selles liikmesriigis on püsiv tegevuskoht ⁽¹²⁴⁾.

Ühe akna süsteemi korda ei kohaldata raamatute ja e-raamatute tarnimise suhtes lõpptarbijatele liikmesriigis 1 ega trükiteenuste suhtes liikmesriigis 1 asuvatele klientidele. Need tarned tuleb lisada liikmesriigi 1 riiklikku käibedeklaratsiooni.

c) Kas väikeettevõtja saab kasutada liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda?

Kui väikeettevõtja vastab väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele liikmesriigis 1, võiks ta seal kasutada liikmesriigi tasandil erikorda.

Selle stsenaariumi kohaselt oleksid raamatute ja e-raamatute tarned liikmesriigis 1 asuvatele tarbijatele ning trükiteenused liikmesriigis 1 asuvatele klientidele käibemaksust vabastatud. Tema aruandluskohustus (kui see on olemas) sõltuks liikmesriigis 1 kohaldatavatest eeskirjadest (vt väikeettevõtjate veebiportaal).

Raamatute ja e-raamatute tarned tarbijatele liikmesriigis 2 ei oleks hõlmatud liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorraga, sest tarnekoht on liikmesriigis 2.

d) Kas väikeettevõtja saab kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda ainult liikmesriigis 2?

Väikeettevõtja võiks kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 2 ainult juhul, kui ta vastab tingimustele (vt 4. jagu) ja kui ta kustutab käibemaksukohustuslaste registrist oma püsiva tegevuskoha liikmesriigis 2.

Kui väikeettevõtja vastab tingimustele, mis on vajalikud piiriülese väikeettevõtete erikorra kasutamiseks liikmesriigis 2, oleksid raamatute ja e-raamatute tarned liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele käibemaksust vabastatud. Kõik 27 liikmesriigis tehtud tarned tuleks esitada VKE kvartaliaruannetes, mis tuleb esitada liikmesriigis 1.

Kui väikeettevõtja kasutab liikmesriigis 2 piiriülest väikeettevõtete erikorda, ei saa liikmesriigis 2 enam kasutada ühe akna süsteemi korda. Kuna tarned liikmesriigis 2 on käibemaksust vabastatud, ei tohiks neid ühe akna süsteemi deklaratsioonis kajastada.

⁽¹²⁴⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 369b punkt c.

Raamatute ja e-raamatute müüki tarbijatele liikmesriigis 1 ning trükiteenuseid liikmesriigis 1 asuvatele klientidele maksustatakse vastavalt tavapärasele käibemaksukorrale ja deklareeritakse liikmesriigi 1 riiklikus käibedeklaratsioonis.

e) Kas VKE võib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriikides 1 ja 2?

Väikeettevõtja võiks kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2 ainult juhul, kui ta vastab tingimustele (vt 4. jagu) ja kui ta kustutab käibemaksukohustuslaste registrist oma püsiva tegevuskoha liikmesriigis 2.

Selle stsenaariumi kohaselt oleksid kõik liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2 tehtud tarded käibemaksust vabastatud. Raamatute ja e-raamatute tarded tarbijatele liikmesriigis 1 ning trükiteenused liikmesriigis 1 asuvale kliendile tuleks lisada VKE kvartaliaruandes käibele liikmesriigis 1.

Raamatute ja e-raamatute tarded tarbijatele liikmesriigis 2 tuleks lisada käibele liikmesriigis 2.

Kui väikeettevõtja otsustab kasutada väikeettevõtete erikorda, ei saa liikmesriigis 2 enam kasutada ühe akna süsteemi korda. Kuna liikmesriigis 2 tehtud tarded on käibemaksust vabastatud, ei tohiks neid ühe akna süsteemi deklaratsioonis kajastada.

Stsenaarium 2

Väikeettevõtja tegevuskoht on liikmesriigis 1. Ta müüb raamatuid ja e-raamatuid lõpptarbijatele liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2, **kus tal ei ole püsivat tegevuskohta**. Samuti osutab ta trükiteenuseid liikmesriigis 1 asuvale kliendile.

Aastal Y on tema omamaise müügi ja e-teenuste osutamise aastakäive liikmesriigis 1 15 000 eurot. Tema kaugmüügi ja e-teenuste osutamise aastakäive liikmesriigis 2 on 9 500 eurot. Tema trükiteenuste aastakäive aastal Y on 20 000 eurot ja aastal Y–1 40 000 eurot. Väikeettevõtete erikorra kasutamise aastakünnis liikmesriigis 1 on 85 000 eurot ja liikmesriigis 2 70 000 eurot.

a) Milline on nende teenuste osutamise koht?

Raamatute ja e-raamatute müük liikmesriigis 1 asuvatele tarbijatele ning trükiteenused liikmesriigis 1 asuvale kliendile asuvad liikmesriigis 1.

Kuna väikeettevõtjal ei ole püsivat tegevuskohta muus liikmesriigis (liikmesriik 2) kui tema asukohaliikmesriik (liikmesriik 1), saab käibemaksudirektiivi artikli 59c (maksustamine asukohaliikmesriigis) sätet kohaldada raamatute ja e-raamatute müügi suhtes liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele. Seepärast võiksid need teenused asuda liikmesriigis 1 (vt joonis 56, stsenaarium 1).

---

b) *Kas ühe akna süsteemi korda saab kasutada?*

Kui kohaldatakse käibemaksudirektiivi artiklit 59c, oleks liikmesriigis 2 tarbijatele müüdavate raamatute ja e-raamatute tarnekohaks liikmesriik 1 (asukohaliikmesriik). Liikmesriik 1 on ka liikmesriigis 1 asuvatele tarbijatele raamatute ja e-raamatute müügi tarnekoht ning liikmesriigis 1 asuvale kliendile osutatavate trükiteenuste osutamise koht.

Selle stsenaariumi kohaselt ei saaks ühe akna süsteemi korda kasutada. Kõik tarned tuleks deklareerida liikmesriigi 1 riiklikus käibedeklaratsioonis.

Kui väikeettevõtja valib sihtriigis maksustamise põhimõtte (joonis 56, stsenaarium 4), asub raamatute ja e-raamatute müük liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele liikmesriigis 2. Nende tarnete korral võiks kasutada ühe akna süsteemi korda. Need tuleks deklareerida liikmesriigis 1 esitatavas ühe akna süsteemi deklaratsioonis.

Raamatute ja e-raamatute müük tarbijatele liikmesriigis 1 ning trükiteenused kliendile liikmesriigis 1 toimuksid endiselt liikmesriigis 1 ja need tuleks deklareerida liikmesriigi 1 riiklikus käibedeklaratsioonis, välja arvatud juhul, kui VKE kasutab liikmesriigis 1 väikeettevõtete erikorda.

c) *Kas väikeettevõtja saab kasutada ainult liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda?*

Kui kohaldatakse käibemaksudirektiivi artiklit 59c (maksustamine asukohaliikmesriigis) ja see vastab liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra kohaldamise tingimustele (vt 3. jagu), võiks liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorda kasutada kõigi tarnete suhtes: raamatute ja e-raamatute tarned tarbijatele liikmesriigis 1, trükiteenused kliendile liikmesriigis 1 ning raamatud ja e-raamatud tarbijatele liikmesriigis 2. Kõik need tarned oleksid käibemaksust vabastatud. Väikeettevõtja nõuete täitmise kohustused liikmesriigis 1 sõltuks selle liikmesriigi kehtestatud eeskirjadest.

Kui VKE kasutab sihtriigis maksustamise põhimõtet, kasutatakse liikmesriigi tasandil väikeettevõtete erikorra alusel käibemaksuvabastust ainult raamatute ja e-raamatute tarnete korral liikmesriigis 1 asuvatele tarbijatele ning trükiteenuste osutamise korral liikmesriigis 1 asuvale kliendile.

d) *Kas väikeettevõtja saab kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 2?*

Kui väikeettevõtja valib müügi maksustamise sihtriigis, võib piiriülest väikeettevõtete erikorda kasutada ainult liikmesriigis 2 asuvatele tarbijatele tehtud raamatute ja e-

---

raamatute tarnete suhtes. Need tarned oleksid käibemaksuvabad ja need esitatakse liikmesriigis 1 esitatavates kvartaliaruannetes.

- e) *Kas väikeettevõtja võib kasutada piiriülest väikeettevõtete erikorda liikmesriigis 1 ja liikmesriigis 2?*

Kui kohaldatakse käibemaksudirektiivi artiklit 59c (maksustamine asukohaliikmesriigis), siis piiriülest väikeettevõtete erikorda ei kohaldata.

Kui VKE valib müügi maksustamise sihtriigis, vt eespool punktis d antud vastust.

7.2. Väikeettevõtete erikorra ja impordi ühe akna süsteemi (IOSS) koostoime

Väikeettevõtete erikord ja impordi ühe akna süsteem **välisavad üksteist**.

Esitaks vastavad väikeettevõtete erikorra kasutamise tingimustele ainult väikeettevõtjad, kelle majandustegevuse asukoht on liikmesriigis.

Selleks et vältida topeltmaksuvabastuse ohtu, ⁽¹²⁵⁾ peaks väikeettevõtete erikorra alusel maksuvabastust kasutav maksukohustuslane impordi ühe akna süsteemi kasutamiseks lõpetama väikeettevõtete erikorra kasutamise. Impordi ühe akna süsteemi registreerimisnumber võimaldab käibemaksuvabalt importida kaupu, mille väärtus ei ületa 150 eurot **mis tahes** liikmesriiki (isegi liikmesriiki, kus VKE võiks väikeettevõtete erikorrast kasu saada), kuigi ei ole lubatud importida kaupu ELi, ilma käibemaksu arvestamiseta mis tahes etapis.

7.3. Väikeettevõtete erikord ja põllumajandustootjate kindla maksumääraga kord

Põllumajandustootjate kindla maksumääraga kord ⁽¹²⁶⁾ on erikord, mida liikmesriigid võivad kohaldada, kui tavapärase käibemaksureeglite kohaldamine põllumajandustootjate suhtes põhjustaks tõenäoliselt raskusi.

⁽¹²⁵⁾ Vt „[Juhend käibemaksu ühe akna süsteemi kohta](#)“, lk 21.

⁽¹²⁶⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 295–305.

Väikeettevõtete erikorra ja põllumajandustootjate kindla maksumääraga korra vahel ei saa olla kattuvust. Kuigi põllumajandustootjate kindla maksumääraga kord on suunatud põllumajandustootjatele, on see alternatiiv väikeettevõtete erikorrale, kuid on siiski suunatud ainult väikesemahulistele põllumajandustootjatele ⁽¹²⁷⁾.

7.4. Väikeettevõtete erikord, reisibüroode erikord ja kasutatud kaupade erikord

Kasutatud kaupade erikorra ⁽¹²⁸⁾ kohaselt arvutatakse käibemaks kasuminormi alusel. Küsimus on selles, kas selle otsustamisel (käibe arvutamise põhjal), ⁽¹²⁹⁾ kas väikeettevõtete erikorda saab kasutada, on võimalik tugineda kasutatud kaupade erikorra alusel saadud käibele, võttes arvesse, et see arvutatakse üksnes saavutatud kasuminormi põhjal. Selle on lahendanud Euroopa Liidu Kohus, kes on kinnitanud, ⁽¹³⁰⁾ et erikorrad on iseseisvad, ning kuigi väikeettevõtete erikorra eesmärk on edendada väikeettevõtete asutamist, tegevust ja konkurentsivõimet, ei tohiks see anda suurematele ettevõtjatele võimalust saada põhjendamatu konkurentsieelis. Seetõttu tuleks Euroopa Liidu Kohtu arvates käive kindlaks teha kõigi laekunud või laekuvate summade alusel ilma käibemaksuta, ilma et seda oleks vähendatud makstud summade võrra, nagu oleks tehtud juhul, kui selle asemel oleks viidatud kasuminormile. See on asjakohane kasutatud kaupade erikorra puhul, kuid samavõrra ka reisibüroode erikorra ⁽¹³¹⁾ puhul, mille korral maksustatakse samuti kasuminormi alusel.

7.5. Väikeettevõtete erikord ja investeringukulla erikord

Investeringukulla erikord ⁽¹³²⁾ on liikmesriikidele kohustuslik erikord. Sellega nähakse ette maksuvabastus koos mahaarvamisõigusega.

Võib esineda kattuvus, kuid ainult siis, kui maksukohustuslane osaleb ka tegevuses, mis ei kuulu investeringukulla erikorra kohaldamisalasse. Käive tuleks kindlaks määrata

---

⁽¹²⁷⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. oktoober 2017, *Shields & Sons Partnership*, C-262/16, EU:C:2017:756, punkt 33.

⁽¹²⁸⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 311–343.

⁽¹²⁹⁾ Käibemaksudirektiivi artikli 288 esimese lõigu punkti 1 alusel.

⁽¹³⁰⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. juuli 2019, *B (kasutatud sõidukite edasimüüja käive)*, C-388/18, EU:C:2019:642.

⁽¹³¹⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 306–310.

⁽¹³²⁾ Käibemaksudirektiivi artiklid 344–356.

---

kõigi laekunud või laekuvate summade alusel (käibemaksuta). Sarnaselt muude maksust vabastatud ja mahaarvamisõigusega tehingutega tuleks arvesse võtta ka investeringukulla erikorra kohaldamisalasse kuuluvatest tehingutest saadud summasid.

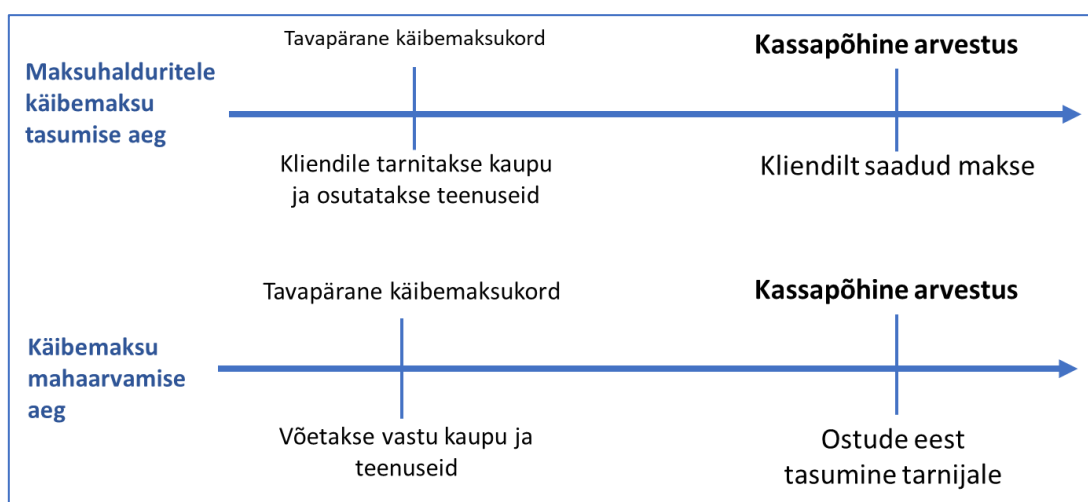
---

8. Kassapõhine raamatupidamisarvestus

Selleks et aidata väikeettevõtjaid, kellel on raskusi käibemaksu tasumisega pädevatele maksuhalduritele, kuna nad ei ole oma klientidelt veel makset saanud, võivad liikmesriigid teatava vabatahtliku erikorra alusel lubada maksukohustuslastel kasutada käibemaksu arvestamisel kassapõhise raamatupidamisarvestuse korda. See vabatahtlik kassapõhise raamatupidamisarvestuse kord on avatud ainult maksukohustuslastele, kelle aastakäive ei ületa teatavat künnist.

Uue eeskirjaga suurendatakse künnist 500 000 eurolt 2 000 000 eurole või samaväärsele summale omavääringus ning kaotatakse liikmesriikide kohustus konsulteerida käibemaksukomiteega enne 500 000 eurot ületava künnise kehtestamist.

Selle vabatahtliku erikorra kohaldamine jääb samaks: käibemaksudirektiivi artikli 66 punkt b lubab liikmesriikidel ette näha, et käibemaks muutub sissenõutavaks teatavate tehingute või teatavat liiki maksukohustuslaste puhul „hiljemalt tasu kättesaamisel“. Selle korra alusel võivad maksukohustuslased käibemaksu maha arvata üksnes siis, kui nad maksavad oma tarnijatele, nagu on sätestatud käibemaksudirektiivi artiklis 167a.

Joonis 57. Tavapärase käibemaksukorra ja kassapõhise raamatupidamisarvestuse võrdlus

Lisa – Astmelise maksusoodustuse toimimine

Astmelist maksusoodustust ei kohaldata enam alates 1. jaanuarist 2025.

Teadmiseks – mis puudutab astmelise maksusoodustuse toimimist, väheneb soodustus järk-järgult, kui käive suureneb, kuni iga liikmesriigi kehtestatud künnis on saavutatud. Kännised on liikmesriigiti erinevad ja võidakse kohaldada teatavaid tingimusi. Sellest erikorrast kasu saavad väikeettevõtjad peavad end käibemaksukohustuslasena registreerima ja esitama käibedeklaratsioonid.

Väikeettevõtjate käibemaksuvabastust võib käsitada maksu ümberarvutuse vormina maksukohustuslastele, kes on käibemaksukohustuslasena registreeritud ja kelle aastane netomüük on väiksem kui iga liikmesriigi kehtestatud künnis. Näiteks kui liikmesriik A kohaldab 50 000 euro suurust aastakünnist, kohaldatakse maksuvabastust järgmiselt:

- kui maksukohustuslase aastane netomüük on kuni 20 000 eurot, tagastatakse maksukohustuslasele kogu käibemaksusumma, mille suhtes kohaldatakse maksuvabastust;
  - kui see on üle 20 000 euro, kuid alla 50 000 euro, saab maksukohustuslane osalise käibemaksuvabastuse.
-

